

Dominique Douay

Amatorul de tablouri

EDITURA
PORTO - FRANCO

DOMINIQUE DOUAY

AMATORUL DE TABLOURI

Premiul special de Literatură S.F. Franceză 1989

Traducere din limba franceză
VASILE SAVIN

Coperta de RADU DORIN MIHĂESCU

EDITURA PORTO-FRANCO

GALAŢI 1993

AMATORUL DE TABLOURI

Prolog

„O, aţi venit, deci...”

Omul clătină din cap, perplex. Primirea m-a surprins: mă aşteptasem la mai multă căldură. „Invitaţia d-voastră era presantă”, am zis cu un ton sec.

În colţul gurii îi apăru un zâmbet forţat. „Scuzaţi-mă”, zise el. „Vă mulţumesc că aţi acceptat.” Se dădu deoparte, lăsându-mă să trec. Uşa dădea drept spre o sală mare. Dintr-o privire am văzut pianul cu coadă, fotoliile, şemineul vechi din care nu mai rămăsese decât hota. Am răspuns cu aceeaşi politeţe; am spus ceva despre şansa de a locui într-o asemenea locuinţă de pe timpuri.

N-a zis nimic şi mă invită să-mi dau jos trench-coat-ul pe care îl păstră pe braţe, nehotărât, înainte de a-l aşeza pe spătarul unui fotoliu şi să se îndrepte spre o uşă.

„Oh!” zise el dintr-o dată, observând că rămăsesem în acelaşi loc, „Vă rog să mă urmaţi.”

M-am supus. Am mers de-a lungul unui coridor neluminat apoi mă introduse într-un salon cu pereţi ornaţi cu tablouri ascunse într-un mod straniu de pânzeturi aruncate peste rame. N-am spus nimic: prea adesea avusesem ocazia să mă găsesc în faţa ciudăţeniei amatorilor de pictură ca să mai spun ceva acum.

Instalat confortabil într-un fotoliu cu un pahar de whisky în mână, l-am lăsat să ia iniţiativa conversaţiei. Liniştea, totuşi, devenea tot mai apăsătoare. Nu mă simţeam bine. Am tuşit uşor. „Scrisoarea d-voastră... mi s-a părut mai degrabă misterioasă...” Îşi trecu mâna peste faţă: „Aprecierea d-voastră despre opera lui Maly mă obsedează”, cită el din memorie. „Îi sunteţi complice, victimă, cum sunt eu, sau pur şi simplu clarvăzător? Trebuie să ştiu.”

„Exact”, am spus. „Am venit la adresa indicată, la ora şi data prevăzute. Sper că sunt punctual.”

S-a făcut că nu observă ironia şi dădu afirmativ din cap.

„Ei?“ am insistat eu. „Am răspuns apelului d-voastră cred că am dreptul la o explicaţie!”

„La ce bun?” zise el cu jumătate de voce, privind undeva departe prin lichidul pe care îl învârtea în pahar. Îşi dădu seama

imediat: „O, desigur, veţi avea explicaţia dorită – mă rog, când spun explicaţie... Dar tare mă îndoiesc că veţi acorda cât de puţin credit celor ce vă voi spune. Am înţeles din prima clipă: nu sunteţi nici victimă, nici complice. Cât despre clarviziunea d-voastră...”

„Spuneţi, mai degrabă, şi cât mai repede, că sunt un prost!” am izbucnit eu.

Ieşirea mea păru că-l tulbură. „Sunt... sunt dezolat”, zice. „Nu credeam... Departe de mine ideea să mă îndoiesc de cunoştinţele d-voastră despre pictură! Dar articolele d-voastră despre Maly corespund atât de bine celor văzute... Speram...”

„Ce-ar fi să începeţi prin a-mi explica problema care vă apasă?” i-am zis cu blândeţe.

„De fapt nu-i nicio explicaţie”, îmi spuse el. „E vorba doar despre o poveste. O poveste lungă...”

În sinea mea am răsuflat uşurat, blestemând curiozitatea care mă adusese în aceste locuri. Am privit apoi sticla de whisky. Era suficient pentru acest sfârşit de zi.

„Vă ascult”.

I

„Domnul Milian, vă rog! Domnul Milian!”

La bar, sprijinit de tejghea, Serge nu dădu nicio atenţie apelului. Privea morocănos cum se topea pastila de aspirină în paharul de apă. Asta-i norocul meu... Şi de când visez să vizitez Veneţia!... îmi înghit pastila şi fug să mă culc. Mă rog, treaba lor, cu turismul lor. Altă dată – dacă va mai fi o asemenea ocazie!

Barmanul privi scurt spre cartonaşul atârnat la reverul vestonului său şi făcu un semn băiatului care striga.

„Domnul Milian?”

Serge dădu afirmativ din cap. A dracului migrenă... îi fu greu să citească ceva pe faţa băiatului.

„Cineva a lăsat acest plic pentru d-voastră, domnule. Se pare că este urgent, foarte urgent.”

Urgent? Serge privi plicul alb pe care numele şi prenumele său se etalau cu litere mari, spaţiate. Fără îndoială era o invitaţie pentru un dineu. Urgent... Zâmbi trist: era oare ceva mai urgent pentru el decât un somn odihnitor?

Curiozitatea depăşi totul: rupse plicul. În locul cărţii de vizită

aşteptate, se aflau două cărţi poştale – cel puţin aşa a crezut atunci dar, întorcându-le, constată că pe partea cealaltă nu era nimic scris.

Atunci, erau nişte fotografii? Din nou trebui să se concentreze bine ca să reuşească să înţeleagă ceva. Ciudat, clişeele rămâneau în flu, neclare. Treabă de amator, se gândi el – dar reveni imediat asupra părerii: amatorul respectiv nu încercase să imortalizeze pe peliculă vreun peisaj. Ceea ce avea în mână erau nişte reproduceri fotografice ale unor pânze care reprezentau una, piaţa San-Marco, cealaltă… probabil Cheiul Sclavilor.

Ei şi? Treabă de amator, zise Serge după ce se mai uită o dată la clişee. Le băgă în buzunar încruntându-se, apoi desfăcu plicul ca să mai descopere şi altceva decât numele şi prenumele său. Curios. Cine mi-a trimis asta, şi de ce? Un vânzător de tablouri veneţian? Proasta calitate a clişeelor nu constituia un excelent argument de vânzare, şi, oricum, oricine putea să ştie că un scenarist debutant nu are mijloacele băneşti pentru a colecţiona pânze…

Îşi înghiţi aspirina fără să-i mai dea vreo importanţă. La, celălalt capăt al salonului, Balmer catadicsea să răspundă întrebărilor unei jurnaliste de la *Cahiers*. Fiecare (dar cu siguranţă, mai mult unul) se prefăcea, fără îndoială, că mai cred încă într-un miracol: că filmul lui Balmer (film căruia, din întâmplare, Serge Milian îi scrisese scenariul) a fost remarcat la Mostra. Serge însuşi crezuse… înainte de a sosi la Veneţia. Acum iluziile, toate, odată dispărute, căuta pasărea rară: producătorul sau regizorul sedus de scenariul filmului lui Balmer, care să-i fi oferit o colaborare. Faptul acesta implica prezenţa la cât mai multe festivităţi oficiale sau particulare. Cu excepţia, desigur, a acestei seri, de care ţinuse cu dinţii pentru a hoinări complet liber pe străduţele veneţiene…

Şi dintr-o dată, hait, migrena asta stupidă. Ce mai, când totul merge aiurea…

Părăsi barul, îndreptându-se spre recepţie unde funcţionarul de la hotel discuta aprins eu un cuplu de turişti olandezi într-o limbă pe care Serge o crezu a fi engleza. Ah! desigur Mostra dă totul peste cap. Reţin două camere, dar vin opt… Sunt artişti, înţelegeţi? Iar Veneţia este oraşul artelor… După cum i se argumentase, Serge înţelegea şi mai greu că venirea sa îi fusese

hotărâtă de Balmer chiar în ultimele zile, când la ieşirea de la o proiecţie particulară, cineva a venit şi s-a interesat de scenaristul care… Poveşti. Serge era sigur că făcuse o treabă bună, dar ce va mai rămâne din el după eşecul comercial – previzibil, dacă nu sigur – al filmului?… Se sprijini în cot de masă dar nu i se dădu nici cea mai mică atenţie. Alături de clasicul loc pentru chei atârna o oglindă mare, demodată. Serge se privi în ea cu atenţie, pungile de sub ochi, părul, din zi în zi tot mai rar. Exact faţa unuia care pierde mereu, bătrâne. Un scenarist căutat, ehei, ăsta are o altă figură. Tu, tu o ai pe aceea a scriitoraşului fără ambiţie, care însăilează nişte romane poliţiste amărâte pentru nişte cititori care n-au nimic altceva de făcut decât să-şi omoare timpul în trenurile de navetişti.

Asta-i. Gata cu speranţa nebunească de a deveni un scenarist de renume. Încă de la întoarcere va începe un nou roman. Un roman pentru chioşcurile din gări. Trebuie să trăieşti.

Aceste gânduri mohorâte l-au dus pe Fondamenta Delle Zattere fără să-şi fi amintit în niciun fel, cum a părăsit hotelul. După-amiaza care era pe sfârşite se nimba de o ceaţă ciudat de luminoasă care, în loc să ascundă peisajul, dimpotrivă părea că îi pune în evidenţă valoarea făcând să nu ţii seamă de detalii. Dintr-o dată, migrena păru că se îndepărtează şi observă sosirea unui vaporetto pe Canale della Giudecca, venind cu siguranţă de la Fusina. Pe punte, lumea se zbătea pentru ocuparea celor mai bune locuri, acelea de unde se putea fotografia totul în voie, fără a fi incomodat de cineva. Apoi urmă debarcarea, într-un zbor de culori pastelate – mai ales roz, mult roz, fiindcă pentru acest anotimp, industria alesese această culoare la haine.

Puţin dornic să se găsească amestecat în valul de turişti, Serge se întoarse şi se pierdu în prima străduţă ivită în cale. Îi plăcea să guste această calitate deosebită a liniştii care nu se găseşte, pe cât se pare, decât la Veneţia (linişte compusă în realitate dintr-o infinitate de zgomote mărunte, – un pas, un râs de copil, o fraza muzicală de la o fereastră… – ce se aud numai la Veneţia) şi trecu Ponte dell’Academia cu alte gânduri.

Câteva sute de metri mai departe, o nouă aglomerare de turişti, îl făcu să o ia spre San Stefano. Se opri mai mult timp sprijinit de balustrada cam şubredă, privind fără să vadă cu adevărat, gondolele ce pluteau pe lângă Fenice. O clipă se gândi chiar să întrebe cât costă o plimbare (fără a face însă pasul),

apoi îşi reluă drumul. Nu avea nicio ţintă precisă, doar aceea, foarte profundă, de a absoarbe din plin din această linişte, din această seninătate. Visa chiar să se piardă în ea.

La Veneţia însă, ai mereu impresia că te-ai rătăcit, dar după câţiva metri regăseşti un loc cunoscut. Pentru Serge, la ieşirea dintr-un pasaj dominat de o penumbră alburie, acesta a fost chiar piaţa San-Marco. Desigur, o recunoscu imediat, aşa cum se întâmplase cu monumentele întâlnite; dar o curioasă impresie de lucru deja văzut – mai mult chiar, deja trăit – îl stăpânea, impresie pe care nu o putu pune pe seama studiului minuţios al ghidurilor turistice citite în trenul ce-l aducea la Veneţia. Chiar şi mulţimea care se plimba prin piaţă îi părea familiară…

Un singur lucru nu mergea: unghiul. Din locul unde se afla, vedea bazilica, clopotniţa şi o margine din palatul ducelui; or, în falsa amintire inexplicabil imprimată în memoria sa, această scenă, de altfel identică întrucâtva, avea drept fundal construcţiile ridicate la iniţiativa lui Napoleon I spre a închide piaţa. În alţi termeni, dacă asistase la acest spectacol (în vis? într-o altă existenţă?), era din celălalt capăt al Pieţei, mai exact de lângă turn.

N-a ştiut niciodată cum de s-a trezit cu clişeele lăsate la hotel pe numele său. O senzaţie de ameţeală îl invadă (ar trebui să vorbim mai degrabă de *atracţie,* ca a unui magnet puternic, ascuns în hârtia fotografică, acţionând asupra spiritului său). Scena reală şi cea care figura pe clişeu se suprapuneau cum nu se poate mai bine. O atare suprapunere, dacă ar fi fost vorba doar de o simplă fotografie, ar fi fost imperfectă: fotografia prezintă numai realitatea, nu şi sentimentele. Viziunea omenească poate oare să se rezume la o simplă problemă de optică? A unui peisaj banal dat de nişte referinţe topologice? Aici, totul se suprapunea, până la emoţia care îl stăpânea şi pe care cu siguranţă o resimţise înaintea lui pictorul a cărui operă fusese reprodusă pe clişeu. Serge aprecia calitatea luminii în acelaşi mod, ca şi alura rătăcitoare şi…

Campanila şi bazilica dispărură. În faţa lui Serge se vedeau acum faţadele austere ale aripei napoleoniene, ceea ce îl dezorientă, dar mirarea nu-i dură mult. De câtva timp trupul părea să se fi obişnuit să acţioneze fără ca mintea să conştientizeze. Totuşi, se gândi el, ar trebui să mă supraveghez.

Dădu să bage clişeele în buzunar dar se răzgândi şi-l examină

pe cel de-al doilea.

O mulţime aproape la fel cu aceea din piaţa San-Marco, palate în ceaţă, o ceaţă luminoasă, panoul oranj al unui debarcader, un vaporetto, nu, o vedetă gata de ancorare, lampadare cu trei braţe… Da, probabil şi o parte din Riva degli Schiavoni. Revedea cu precizie planul Veneţiei, consultat de atâtea ori pe drum. Se află foarte aproape. Am să dau o raită. Ar fi ciudat dacă…

A trebuit să facă un efort pentru a-şi desprinde privirea de la clişeul din mână ca să se uite în jur.

Mulţimea.

O vedetă gata de ancorare. Un dreptunghi oranj: un panou de ambarcader.

Palatele în ceaţă…

O undă de teamă cumplită îl străbătu. Doamne, sunt într-adevăr bolnav! Sprijinit de un stâlp, respiră adânc de două, trei ori ca să-şi clameze bătăile dezordonate ale inimii. La câţiva paşi mai încolo, un băieţel de vreo doisprezece ani, pe cap cu o şapcă ornată cu beculeţe multicolore care se aprindeau pe rând, îl privea cu ochi uimiţi.

De ce mă priveşti aşa? întrebă Serge cu glas stins. Din cauza aerului meu de om rătăcit?

Băiatul se apropie şovăitor de el.

„Cum aţi făcut asta?” întrebă el în franţuzeşte.

II

Reîntors la Paris, Serge Milian, aşa cum îşi promisese, îşi consacră cea mai mare parte a timpului scrierii unui nou roman. Dacă multe speranţe îi muriseră, cel puţin aducea de la Veneţia cadrul povestirii în care urma să introducă întâmplările pe măsură ce scria. Stările proaste fuseseră uitate. Din oraşul Dogilor, îi rămânea o seamă de impresii, o ambianţă, un mod de a fi… lucruri pe care încerca să le pună în cuvinte, în fraze. Efortul necesar era uneori dureros, dar rezultatul, în general, îl satisfăcea într-o oarecare măsură. Curios, grija de a reda cu suficientă exactitate viziunea sa personală asupra Veneţiei începu să influenţeze intriga. Personajul său principal, un *particular* de obicei mai dotat pentru acţiune decât pentru introspecţie, se lăsă câştigat de langoarea veneţiană iar ancheta se dovedi rapid pretextul unor îndelungi rătăciri de-a lungul canalelor. Povestirea însăşi, limpede la început, se încâlci, se

împotmoli.

Pe scurt, romanul acesta îi ceru de două ori mai mult timp decât prevăzuse pentru a-l scrie. Şi nu se putea minţi. Terminându-l, editorul său obişnuit îl va refuza: prea lung, nu prea are acţiune… Exact contrariul a ceea ce făceai de obicei, dragul meu Milian, exact contrariul a ceea ce aşteaptă lectorii noştri – pardon, ai dumitale. Ce te-a apucat?

De aceea Serge îl prezentă unei alte case de editură, fără prea mari iluzii. În aceeaşi zi, începu un alt roman, în stilul său obişnuit. Gata cu Veneţia şi brumele ei înşelătoare; eroul său îşi căpătă dintr-o dată vivacitatea obişnuită: cura de interogaţii existenţiale nu lăsase nicio urmă. Romanul fu terminat la timp şi de data aceasta Serge nu se mai întrebă asupra destinului său: era cel obişnuit.

Întâmplarea făcu ca acordul celor doi editori să-i sosească aproape simultan. Nesperată, acceptarea romanului veneţian îi reaprinse dorinţele frustrate de consacrarea literară; ştiind totuşi că era în pragul unei noi decepţii, nu încercă să o mai înăbuşe. E atât de bine să-ţi poţi oferi din când în când un vis… De altfel celălalt roman fiind pe cale să se publice, viitorul imediat îi era asigurat.

Semnă cele două contracte în aceeaşi zi. Dimineaţa pentru cel „alimentar”. Obţinu un avans considerabil (editorul îi cunoştea situaţia financiară) şi, pe deasupra, un dejun monden cu directorul literar. Un pic ameţit, s-a dus la cea de a doua întâlnire. A fost primit cu o uşoară condescendenţă. Manuscrisul primise toate sufragiile comitetului de lectură, însă direcţiunea era neliniştită: trecutul… comercial al autorului nu avea să dăuneze renumelui întregii colecţii? Poate dacă şi-ar lua un pseudonim… Serge rezistă. Niciodată nu-şi ascunsese numele, de ce să o facă tocmai în momentul când urma să i se publice romanul cel mai personal? Au încheiat prin a-i accepta argumentele, dar s-a crezut că este bine să fie prevenit asupra tirajului nu prea mare cât şi în privinţa speranţei de a vedea critica literară ori juriile care acordă premii interesându-se de opera sa.

Starea de spirit a lui Serge nu se simţi prea afectată. Cunoştea prea bine mediile caselor de editură. Puţini bani, speranţe vagi… şi mai ales câteva săptămâni de vacanţă înainte de a se vedea obligat să înceapă un alt roman. Ce să mai ceri?

În mod tradiţional când i se accepta un roman avea obiceiul să se îmbrace cu lucruri noi, ca şi cum dezbrăcarea vechilor haine ar fi însemnat ştergerea din imaginaţie a tot ceea ce l-a îngreunat. Dar vitrinele de pe Rive Gauche i se păru că nu convin situaţiei: nu semnase el două contracte dintr-o dată? Era clar că această conjunctură merita serviciile celor mai mari croitori…

De aceea traversă Sena în direcţia cartierului Saint-Honoré. Era abia şase şi jumătate, dar noaptea deja căzuse când, urmând un itinerariu întâmplător, ajunse în faţa unei galerii de pictură. La început o privi distrat, dar ceva îi reţinu atenţia. Se reîntoarse în faţa vitrinei. Cele două pânze nu ocupau locul de vază, dar el nu vedea altceva.

O mare înflăcărată de soarele în apus… Pe una dintre pânze, printre reflexele geamului, se distingea o clopotniţă printre acoperişuri de ţiglă, pe cealaltă erau coloanele perechi ale… Şi totuşi, nu, nu era Veneţia. Păcat. Veneţia încă mă mai obsedează – dar este într-adevăr Veneţia ori acele clişee a căror provenienţă tot nu o cunosc?

Clişeele pe care le-am pus undeva după întoarcerea de la Veneţia, fără să îndrăznesc să le mai arunc nici cea mai scurtă privire…

Nu, Serge nu cunoştea aceste pânze, şi nici locurile pe care le prezentau. Totuşi nu-şi putea desprinde ochii. Avea aceeaşi senzaţie ca atunci când privea nişte reproduceri fotografice, însă lipsea… cum să spun?… identitatea de viziune. Căci acest port, care nu era Veneţia, nu-l văzuse niciodată. Nu, dar… ştia că l-ar fi putut vedea în acelaşi fel cu pictorul.

Factura. Da, clar, acelaşi om pictase *Veneţia* dar şi aceste pânze. Iar acest om (Serge a trebuit să se aplece pentru a putea citi semnătura în ciuda reflexelor) se numea Maly.

Exact invers decât în alte afaceri, codul galeriilor de pictură impune aşteptarea, din partea unui presupus client o urmă de interes, orice intervenţie prematură a vânzătorului sau a vânzătoarei putând să se dovedească neavenită, chiar dezastruoasă. Această tradiţie i-a permis lui Serge, după ce a intrat şi salutat pe paznică (sau probabil paznică) foarte ocupată cu o conversaţie telefonică, să examineze fără a fi deranjat toate pânzele expuse la parter. Aici nu se afla niciun Maly. Urcă scara ce ducea la etajul întâi.

Tabloul părea să-l aştepte. Înainte de a fi străbătut cei câţiva metri care îl despărţeau de tablou, Serge ştia cine îl semnase. Nu era un peisaj, totuşi. În recunoscu însă imediat, pe autor. Îmbrăcat cu veşminte care puteau să evoce tot atât de bine Renaşterea, cât şi Commedia dell'Arte, o marionetă cu cap de bătrân arunca asupra unui punct situat dincolo de pânză o privire plină de o compasiune tăcută.

Pe măsură ce se apropia, Serge simţi cum se naşte şi creşte în el senzaţia de ameţeală pe care o mai încercase, mai puternic sau mai slab, de vreo trei ori. Ca hipnotizat de marionetă, notă dispariţia treptată din câmpul său de vedere, a oricărui element exterior tabloului.

În final, chiar şi marioneta se risipi; tunelul de umbră se închise peste Serge.

A crezut că orbise brusc şi bâjbâi în jur. Mâinile dădură peste un obiect care căzu şi se sparse cu sunet cristalin. Alarmat, făcu un pas într-o parte; şoldul se izbi de o mobilă joasă, ceva se rostogoli şi căzu jos.

Brusc se făcu lumină. O voce ţâşni din spate: „Nu mişca! Nici o mişcare! Sunt înarmat!"

Dar Serge abia auzi. La un metru de el, suspendat de un cui, o marionetă cu cap de bătrân îi privea stupefacţia cu un aer morocănos.

O marionetă din lemn şi stofă. Modelul de pe pânză.

*

Judecat în flagrant delict, Serge fu eliberat după audiere. Aparent nu i se putea reproşa decât un lucru: că rămăsese în Muzeul Marionetei după închidere. Se mai adăuga şi spargerea unei vaze, nu de prea mare valoare, pe care Serge se oferi rapid să o plătească. Oameni de bun simţ, judecătorii preferară să nu ţină nicio seamă de „explicaţiile" sale cel puţin derutante. Serge Milian nu mai fusese judecat vreodată şi nu se putea, în cazul de faţă, să i se impute vreun delict de drept comun: pentru ei afacerea era încheiată. Restul ţinea de psihiatrie, nu de justiţie.

În felul acesta Serge se trezi pe un peron friguros din gara Part-Dieu, aşteptând trenul care să-l ducă înapoi la Paris. Ca să revină la Lyon îi trebuise mult mai puţin timp…

III

În spatele elegantului birou stătea, ca o regină, o nouă

vânzătoare. Se petrecea însă acelaşi lucru: şi ea telefona când Serge împinse uşa galErici. Se asigură că în încăpere nu se afla nicio pânză de Maly apoi se prefăcu că examinează tablourile expuse.

„… dispărut!” zicea tânăra femeie cu un glas ascuţit. „Mă rog, aşa pretinde cel puţin… Părerea mea este că a avut halucinaţii. În orice caz, s-a verificat totul, nu lipseşte nicio pânză, nicio litografie. Cum adică, un client dispare fără să ia nimic… îţi spun eu: astea sunt aiureli. A căpătat, dintr-un foc, cincisprezece zile de concediu medical, ca să-şi revină. Cred că asta voia, atât… Cum?… Ei aş, nu bârfesc, dar ar trebui, totuşi, să fie mai atentă…”

Răbdător, Serge aşteptă să pună receptorul la loc ca să se apropie de birou.

„Aş dori să cumpăr câteva tablouri de Maly”, spuse el.

„Cu plăcere” se grăbi vânzătoarea să-i răspundă. Se ridică de pe scaun. „Maly este expus sus. Am să vă…”

„Nu-i nevoie,” o opri grăbit Serge. „Este pentru un prieten, nu-i pentru mine. Mi-a dat câteva precizări, într-un fel… I-ar place, spre exemplu, să aibă o pânză care să reprezinte un colţ al Parisului.”

„Un colţ din Paris…” încercă să-şi amintească. „Mdaaa… Avem TuilErics, sub zăpadă. Ceva foarte frumos…”

Zăpadă? Prea hazardat: uneori zăpada nici nu se prinde de asfaltul Parisului. Nu, dădu el din cap.

„Dar acoperişurile Parisului? Este o pânză superbă, ultima pe care ne-a încredinţat-o Maly.”

Periculos. Şi apoi Serge simţea din nou ameţeala. Refuză.

„Mi-e teamă că nu avem nimic altceva să vă propunem”, spuse cu regret tânăra. „Ştiţi, Parisul nu face parte din temele preferate de Maly. A, desigur, dacă aţi căuta o Veneţie…”

Mai târziu, gândi Serge. Mai târziu, voi cumpăra o Veneţie: mi-e prea dor să merg acolo. Dar nu va fi posibil decât atunci când voi avea un Paris.

„Aşteptaţi!” spuse deodată cu glas vioi tânăra. „Ţineţi neapărat să fie un *peisaj* din Paris?”

„Un peisaj? Nu neapărat. Cum să vă spun, persoana care mi-a comandat pânzele ar accepta orice, tot ceea ce ar aminti de Paris, nu are importanţă.”

„În cazul acesta, cred că am ceea ce vă trebuie,” spuse ea.

„Am un chelner de cafenea tipic parizian.”

El insistă: „Despre care cafenea este vorba?”

Ea ridică din umeri. „La Coupole, Le Flore. Nu ştiu sigur. Merg să-l aduc, veţi vedea singur…”

„Nu! Nu, nu vreau să-l văd! Nu, nu. Mă rog, nu vreau să-l văd aici… Oricum, îl iau. Aţi putea să-l împachetaţi?” După felul cum îl privea, oarecum suspicioasă, Serge simţi că este nevoie de o minimă explicaţie. „Mi-e tare teamă că mi-ar place foarte mult”, zise. „Mi-e prea frică. Aş suferi prea mult atunci când va trebui să-l dau comanditarului meu.”

Ea răspunse printr-un zâmbet complice, dar nu lipsit de o umbră de ironie pe care el se prefăcu că nu o observă. Îl interesa prea puţin ce gândea tânăra despre starea sa mentală.

Câteva minute mai târziu, fata cobora cu tabloul gata împachetat. Când să completeze cecul se opri. „Mă gândesc… Nu aveţi cumva nişte crochiuri de Maly?”

Dintr-un sertar, ea scoase o mapă cartonată pe care scria cu carioca neagră *Lisabona*. „Le iau”, spuse el repede, înainte ca ea să poată să-i arate conţinutul. De data aceasta, fata nu se mai miră: clientul are întotdeauna dreptate. Mai ales când este un client bun.

Ca să ajungă acasă, Serge îşi oferi, plăcerea de a lua un taxi, fapt ce nu intra în obiceiurile sale. Pe traseu, îi veni ciudata idee să nu mai aştepte să ajungă acasă pentru a-şi pune proiectul în aplicare. Grăbit, începu să despacheteze tabloul şi aruncă hârtia pe jos, în maşină, apoi strânse bine sub braţ mapa cu crochiurile şi privi drept în ochi pe chelnerul de cafenea.

Acum cunoştea senzaţia de ameţeală, îl absorbea. Se lăsă dus.

Uimit, privi şirurile de mese, lampadarele.

Un chelner – cel din pânză, fără îndoială – se îndreptă cu paşi grăbiţi spre el. Era gata să ia comanda când ochii îi căzură pe tabloul pe care Serge îl ţinea dinainte.

„Dumnezeule!” exclamă el, uluit, recunoscându-se. Duse mâna la frunte. „Mi-aduc aminte! Omul ăla care a făcut nişte schiţe după mine… Am discutat câteva clipe. Era… O! Sunt de atunci câteva luni. Se aşezase pe acelaşi loc pe care staţi d-voastră acum. Exact aici.”

Chelnerul luă pânza în mâini, o privi cu atenţie zâmbind. „Eh…” şopti el. „E plăcut să te vezi imortalizat aşa.”

„Veţi avea ocazia să revedeţi tabloul”, promise Serge. „Am

intenţia să trec des pe aici. Am să-l aduc întotdeauna.”

IV

Lisabona. Din prima clipă lui Serge îi plăcu agitaţia din jur. Lume fără griji şi agitaţie. Mergea pe cheiuri de câteva ore, se uita la manevrele greoaie ale cargou-rilor în estuarul Tage, observa baletul ciudat al remorcherelor, schimba păreri cu marinari dubioşi. Într-o seară avu chiar o discuţie aprinsă cu un om ce nu vorbea nici franţuzeşte, nici englezeşte, singurele limbi pe care le cunoştea Serge, mai bine pe a doua… N-a ştiut niciodată ce voise celălalt să-i împărtăşească. Fără îndoială că acelaşi lucru se poate spune şi despre interlocutorul său. Poate că nu fusese vorba decât de nişte fleacuri, poate însă filozofase despre sensul existenţei… Ce importanţă mai avea? Pentru Serge conta doar un singur lucru: *comunicarea*.

Uneori se pierdea pe străduţele în pantă din oraşul vechi, rătăcea după placul inimii pe străzi şi-i părea rău când, dând colţul la o casă, zărea sclipirea stinsă a mării sau, undeva, sus, se iţea Castelo Sào Jorge, cocoţat pe vârful Lisabona des Mores faţă cu Atlanticul.

Frecventă cu asiduitate pieţele – Castello, Alfama, Bairro Alto mergând uneori până la periferia Rossio. Aici ajunse călătorind pe imperiala autobuzului. Era un mod mai mult sau mai puţin conştient, de a se dezgoli prin această tranziţie, de alura sa de turist. Amestecat în mulţimea care circula printre tejghele, încerca apoi o zadarnică joacă de-a ascunselea cu cerşetorii: pentru ei, spre marea lui disperare, calitatea sa de străin era clară. Îi prefera pe emgraxadores, chiar dacă nu se lăsa înşelat de graba cu care îi propuneau serviciile lor; avea impresia, acceptându-le oferta, că se sacrifică unui ritual tipic local. Nicicând pantofii lui nu avuseseră o asemenea sclipire…

Forfota din aceste pieţe îl incinta, ca şi mulţimea parfumurilor de care se îmbăta. Cumpăra de plăcere. Mirodenii, ceapă, tot felul de lucruri cu care nu avea ce face şi pe care, de altfel, le lăsa pe o altă tejghea – sau le dăruia primului cerşetor, fapt care îi atrăgea o sumedenie de imprecaţii spuse cu voce joasă.

Vacanţă? De fapt observa şi înregistra în memorie tot ceea ce i se părea de o oarecare utilitate pentru viitoarele romane. O vacanţă adevărată, când nu cauţi decât odihna minţii, nu-şi amintea să fi avut vreodată. Era romancier şi rămânea

romancier chiar şi când se distra. Nu te poţi schimba.

Ca şi Maly, se gândi el într-o zi, la puţin timp după sosire. Cred că şi el a venit aici cândva ca turist, ca toată lumea şi nu s-a putut abţine să nu-şi scoată carnetul de schiţe…

Gândul aceasta i-a venit văzând un om aşezat nu departe de el pe un dig atât de scurt încât părea o excrescenţă a cheiului. Îşi scosese un carnet din buzunarul vestonului de lână şi începuse să creioneze. Încercă un scurt sentiment de gelozie la vederea acestor gesturi precise, acestei priviri pătrunzătoare. Un pictor îţi face plăcere să-l vezi la lucru, un romancier însă… Ce este mai lipsit de strălucire, mai nesemnificativ ca un individ aplecat deasupra maşinii de scris?

Îşi oferi de asemenea câteva deplasări la Nazaré, căci în afara schiţelor din Lisabona, în mapa cartonată se mai găseau şi trei sau patru crochiuri ce reprezentau acest mic port de pescari ridicat la rangul de staţiune balneară. În afara sezonului, acest orăşel îi păru că se aseamănă destul de bine cu ceea ce fusese Saint-Tropez înaintea venirii negustorilor. Străbătea străduţele pavate cu pietre mari, coborând uneori până la plajă când o animaţie aparte, ce plutea în aer, îi spunea că se vor lăsa la apă barcazurile cu prova în formă de corn de lună. Uneori se ducea seara şi se aşeza aproape de femeile îmbrăcate în negru, ghemuite pe nisip pândind întoarcerea pescarilor.

Totuşi înţelese foarte repede că aici nu va putea să aibă nici măcar iluzia că se poate cufunda în viaţa localnicilor. Era, în mod iremediabil, un străin. De aceea preferă să se îndrepte spre cartierele unde prezenţa îi era mai puţin remarcată. Acestea fuseseră construite sau transformate pentru a primi pe cei veniţi în vacanţă. Curios, regăsi o ambianţă pe care o observase altădată la Deauville; acelaşi plictis, aceeaşi atmosferă de aşteptare. Multe magazine mici se închiseseră; se vor redeschide peste câteva luni în acelaşi timp cu repopularea caselor cu obloanele trase de unde se desprindea o atmosferă tristă.

Ca un contrapunct melancolic la viaţa animată din Lisabona, Nazaré i-a permis plimbări lungi, singur pe plajă. Îi plăcea şi să se aşeze, ore întregi, pe terasele cafenelelor pustii, unde câţiva chelneri rătăceau printre mese întrebându-se în mod vizibil asupra utilităţii lor. Încerca să-şi imagineze idilele la care zidurile respective putuseră să asiste, dramele care se

derulaseră pe aici. Deformaţia profesională, ca de obicei.

Într-o zi, pe când stătea cufundat în gânduri, veni un chelner să-i explice într-o franceză nu prea sigură că urma să-şi încheie programul şi că... Serge căută în zadar bani ca să-l plătească. Plecase din Lisabona fără bani. O undă de spaimă disproporţionată faţă de gravitatea, situaţiei îl străbătu. Deschise repede mapa de care, din motive evidente nu se despărţea niciodată, şi luă la întâmplare un crochiu din Lisabona.

Se regăsi aşezat pe digul acela minuscul. În faţa lui se afla statura puternică, acum familiară, a pictorului. Bătăile inimii îşi reluară mişcarea mai normală. Ce m-a apucat? se întrebă. Dumnezeule, chelnerul acela... Apoi îşi imagină faţa acestuia, acolo, la Nazaré, în faţa scaunului gol şi izbucni într-un râs puternic. Pictorul se întoarse, îi aruncă o privire uimită, apoi îl lăsă în pace.

Incidentul respectiv îi deschise lui Serge noi perspective. De ce să plătească, acum când se putea sustrage fără niciun risc? Încetul cu încetul se obişnui să dispară înainte de a i se aduce nota de plată. Drepturile sale de autor atât de mărunte îl obligaseră până acum să fie econom, de aceea deveni foarte indiferent faţă de preţurile afişate pe meniuri. Nu avea de plătit nimic.

Felul acesta de a acţiona prezenta totuşi un inconvenient: nu putea să se aşeze de mai multe ori la o masă din acelaşi restaurant. Şi, deşi ştia cât de mică era probabilitatea de a fi recunoscut de vreuna dintre victimele sale în mijlocul mulţimii, îşi schimbă locurile obişnuite de plimbare.

La Nazaré, se întoarse spre vechiul oraş, care i se părea că prezintă garanţii mai bune de a rămâne în anonimat; dar aici era străin, şi dacă nu cunoştea pe nimeni în curând i se păru, dezagreabilă impresie, că este observat în permanenţă... De aceea, prin forţa lucrurilor, peregrinările sale se limitară în scurt timp numai la plaje. Era atât de puţină lume încât, în momentul când apărea cineva putea să se ducă în altă parte...

În ceea ce priveşte Lisabona, părăsi cheiurile, apoi pieţele. Cât despre dig, aici i-a fost mai greu. Aproape dureros. În sejurul său, în afara recepţionerilor de la hotel, a chelnerilor din cafenele şi a celor de la restaurante (dar şi marinarii; cu ei, însă, era vorba de un joc; aici eşti un nimeni dincolo cineva. De ce nu

ne-am juca, aşa ca o comedie, de-a oamenii importanţi? Luxul acesta şi-l permit toţi prăpădiţii: cerşetorii, târfele, drogaţii… De ce atunci să nu şi-l ofere şi un scriitor frustrat, ori aventurierii fără spaţiu?), nu întâlnise decât o singură persoană, dar mereu depărtată şi fără să fi avut ocazia de a-i adresa un cuvânt: pictorul. De aceea ideea de a nu-l mai revedea vreodată îi displăcea. Copil sau adolescent, când se apropia sfârşitul vacanţei, se grăbea să-şi umple carnetul cu adrese, spre a putea să-şi dovedească că nu trecuseră în zadar; adult, căuta un martor care să-l poată ajuta cu prezenţa lui, aici la Lisabona, în timp ce principalul interesat nu era sigur de nimic. Toate acestea, începând cu modul în care venise de la Paris în Portugalia, păreau atât de mult un vis…

Iată de ce se mai duse o dată pe dig. Pentru ultima oară. De foarte departe văzu că pictorul se află acolo. Îl recunoscu după vesta de lână închisă de care părea că atârnă zdrenţe de ceaţă ce venea în valuri succesive. Sirenele navelor care acostau se estompau undeva, departe. Se aşeza o linişte nouă, linişte pe oare Serge o cunoştea bine căci o observase de atâtea ori în apus.

Aleargă spre el. Straniu. Îl văzuse de atâtea ori stând nemişcat, dar de data aceasta omul se ridică – era înalt, mai înalt ca Serge, mare şi solid – şi se îndepărtă fără grabă în direcţia opusă.

„Aşteptaţi!” îi strigă Serge. „Aş vrea să vă vorbesc! Doar două vorbe!”

Ceaţa făcea ca vocea să sune înfundat; omul nu păru să-l audă şi îşi continuă drumul. Serge ar fi putut să-l ajungă. Dar, se opri şi-l privi pe celălalt afundându-se în ceaţă. Privi până ce nu mai fu nimic de văzut; ceaţa se închisese peste el. Abia atunci porni din nou. Mergea cu acelaşi pas ca omul care-l precedase: pasul lent al unei plimbări fără ţel. În jurul său pânza de ceaţă se îngroşă. Ştiu că, dispărea din faţa ochilor unor posibili observatori care rămăseseră undeva pe mal.

Ajunse chiar la capătul digului. La picioarele sale era doar neantul şi departe dedesubt apele sărate ale estuarului.

Pentru liniştea sa, căută. Străbătu metru cu metru capătul rotunjit al digului. Se aplecă chiar – riscând să se înece, el care înota foarte prost – peste margine fără să descopere nici cea mai mică gaură susceptibilă să servească de refugiu.

Se ridică, udat de stropii de apă, privi spre Tage, în ceaţă.

„Acum ştiu cine eşti!” strigă el din toată puterea.. „Am să te găsesc!”

Mai târziu, la hotel, în apa caldă din cadă, începu să zâmbească de această dramatizare ieşită din comun. Sărmanul om trebuie să fi încercat o spaimă straşnică! Şi el, nebunul, care îl invectiva… Nu, sigur n-a văzut nimic, n-a auzit nimic. Ceaţa era atât de groasă…

Atenţie! reacţionă el aproape imediat. Tu eşti acela, care nu te temi suficient de mult! Pare atât de uşor! Să te mişti printre tablouri, să te laşi dus de fantezia unui pictor… Dar nu eşti decât o jucărie, bătrâne Serge. Puterea aceasta nu-ţi aparţine! Adu-ţi aminte. Clişeele acelea din Veneţia… ele au declanşat totul! Cineva se foloseşte de tine. Cine? În ce scop?

Raţionamentul era evident: atât timp cât aceste întrebări nu vor fi primit niciun răspuns, ar trebui să refuze orice ocazie să se lase manipulat.

V

„Nu vă simţiţi bine, Domnule?”

Privirea neliniştită a chelnerului îl alarmă. Arăt chiar aşa de rău? Nu, n-am nimic. Mi-e frică, atât; dar atât de frică încât era cât pe ce să mă întorc de la Lisabona cu trenul…

„Nu-i nimic”, spuse. „Doar o uşoară răceală: primăvara se lasă aşteptată…”

„Oh! (chelnerul de la cafenea tocmai observase tabloul), dar dumneavoastră sunteţi un om de cuvânt!”

Serge îl lăsă să-şi admire portretul apoi comandă o ceaşcă de cacao. Era adevărat, primăvara întârzia. La celelalte mese nu vedea decât impermeabile şi vestoane de lână. El, cu hainele sale de tercot, deschise la culoare, părea ciudat. În plus, îi era frig. În orice clipă putea să capete un guturai…

I se aduse o ceaşcă aburindă; învârti cu linguriţa în ea cu un aer distrat. Un om de cuvânt, cu adevărat? Promisese să revină adesea – cu subînţelesul: îmi promit să profit la maximum de puterea mea. Dar era înainte de a gândi, înainte să-l apuce teama.

O teamă în care raţiunea, nu avea niciun sens. Dar felul său de a se deplasa prin pânze (şi pe deasupra, după câte ştia, prin pânzele unui singur pictor) era ceva raţional?

Faust. Era într-adevăr ceva, din Faust în povestea sa. Oh! nu i se oferise nici tinereţe eternă, nici frumuseţe, ci doar o putere care, da, era refuzată, altora. Cine îi făcuse acest cadou? Diavolul în persoană? Profund neîncrezător, Serge se ferise de toate teoriile neclare care continuau să existe în umbra ştiinţei. Îşi bătuse chiar joc în mod deschis de ele, şi iată-l că începea să se gândească cu teamă la damnarea eternă…

Mai era şi un alt element de luat în consideraţie: în Portugalia începuse să-şi folosească puterea pentru a nu plăti unele consumaţii. Atunci crezuse că făcea totul din joacă. Dar era oare într-adevăr cazul? Astăzi ajungea să se întrebe dacă nu cumva, încetul cu încetul conştiinţa i se modificase folosindu-se de un asemenea atu. Începi prin a pleca dintr-o cafenea ori restaurant fără să plăteşti, apoi… Unde se vor opri toate astea? Dacă n-ar fi fost până acum decât teama de rigorile legii care l-au împiedicat să fure sau şi mai rău…

Logic, concluzia se impunea: trebuia să reziste atracţiei acestor deplasări instantanee. Să renunţe la aşa ceva pur şi simplu până când va căpăta certitudinea că nu-şi risca nici viaţa, nici sufletul. Dar această certitudine, cine putea să i-o dea? Fiinţa aceea de la Veneţia care îi trimisese clişeele. În fond, dacă urmărea un scop, renunţarea lui Serge va sfârşi prin a-l irita. Atunci n-ar avea altă ieşire decât să se arate deschis, cel care este… Pentru început, îşi jură Serge, am să ard această pânză ca şi schiţele de la Lisabona. Aşa voi fi sigur să nu cedez tentaţiei.

Reîntors acasă, bine înţeles că nu făcu nimic şi se mulţumi să ambaleze totul într-o pânză veche băgând pachetul sub o grămadă de haine vechi.

În cutia de scrisori îl aştepta un mesaj de la unul dintre editori. *Călătoria,* romanul veneţian, va fi publicat mai devreme decât se prevăzuse: beneficia de întârzierea datorată unui autor al editurii, fără îndoială lipsit de inspiraţie. Apariţia sa era programată pentru septembrie. Serge înregistră noutatea cu plăcere; nu-i plăcuse niciodată ideea că manuscrisele sale dormeau în sertare, aşteptând tipărirea.

În zilele următoare telefonă sau se duse în vizită la unii prieteni pe care nu-i văzuse de multă vreme. Uneori i se reproşa aceste lungi tăceri. Pretexta că scrie. Singurătatea scriitorului este un mit tenace. Era crezut, uneori chiar deplâns.

Pe scurt, viaţa îşi relua cursul. Străzile şi cheiurile Lisabonei începură să-i bântuie din nou gândul. Cunoştea bine această senzaţie. Pregătea un nou roman. Aşteptă ca totul să fie bine pus la punct, apoi se aşeză în faţa maşinii de scris. De data aceasta ştia ce va face, înainte chiar de a scrie primul cuvânt. Povestea va fi din acelaşi filon cu *Călătoria.*

Săptămânile se lungiră, deveniră luni. Primăverii târzii îi urmă o vară rapidă. Ah! Nazaré… ofta uneori Serge. Suporta canicula cu greu. Visa plaje nesfârşite şi albe. Dar oricât de cald ar fi fost, se străduia să muncească cel puţin şase ore pe zi. În restul timpului visa (însă visarea aceasta cu ochii deschişi se rotea tot în jurul tramei povestirii sale, se îmbârliga: de aici putea ieşi ceva foarte bun, dar şi foarte rău) ori pleca să-şi vadă prietenii, sau pur şi simplu să se plimbe.

Curios, se gândi foarte puţin la tablou şi la schiţele care dormeau în dulap. Când se gândi la ele, căci avansul dat de editor pentru romanul poliţist se cam terminase şi trăia graţie unor mărunte economii, îi trecu prin minte (şi chiar se hotărî) să le vândă. Apoi uită – şi apoi cui le-ar fi vândut? Nu cunoştea nimic din mediul picturii.

Termină romanul pe la sfârşitul lui august. Lansarea *Călătoriei* era prevăzută pentru începutul lui septembrie. Se hotărî să aştepte această zi (şi chiar să mai treacă puţin timp) pentru a da noul manuscris. Chestie de superstiţie…

Imediat ce a primit semnalul, Serge a fost convocat pentru tradiţionala semnare a cărţilor pentru presă. Se achită conştiincios de această sarcină, dar fără prea multă imaginaţie. Ce-i mai dificil ca o dedicaţie când n-ai nicio idee despre personalitatea individului căruia i te adresezi?

După vreo două săptămâni zări cartea în vitrinele librăriilor, printre noutăţi. De cel puţin o săptămână îşi petrecea o bună parte din dimineţi într-o casă a presei cercetând cu febrilitate toate cotidienele, toate revistele ce ieşiseră în ziua respectivă. Prea devreme, îşi zise el. Probabil că nu s-au trimis cărţile semnate chiar în acea zi şi apoi trebuie să-i laşi pe critici să citească. Fără a mai pune la socoteală şi timpul necesar apariţiei articolelor…

În sfârşit, un mare cotidian naţional consacră o pagină întreagă cărţilor lansate odată cu toamna. Cartea lui Serge ocupa o poziţie destul de bună. Aprecierea, fără a fi ditirambică,

i se păru elogioasă. Se vorbea de *un tânăr autor cu talent sigur,* de *o elegantă mânuire a limbajului,* de *o surprinzătoare cunoaştere a romanului negru american pusă în serviciul post-modernismului literar…* Serge preferă să uite imediat acest tânăr autor, cu atât mai mult cu cât ataşatele de presă ale editorului său aveau un rol important în acest soi de virginitate literară de care părea că beneficiază; nu reţinu decât omagiul adus talentului său.

Un prieten îi telefona tocmai în clipa când intrase în casă cu ziarul unde figura articolul.

„Ai văzut?” îl întreabă prietenul.

Da, văzuse. Încercă să o facă pe modestul, dar…

„Chestia asta se sărbătoreşte, nu?”

Da, se sărbătoreşte… Seara târziu ajunseră într-un bar american, nu departe de Champs-Elysées. La ieşire se pierdură într-un labirint de străduţe mai mult sau mai puţin pustii. Deodată, la un colţ de stradă Serge crezu că recunoaşte locul. Iluminat à giorno, o vitrină îl atrăgea.

„Ei! zise el. Ia stai! Vino să-ţi arăt ceva…”

Se apropiară de vitrină. Păcat, îşi spuse Serge în gând. Nu era nicio lucrare de Maly… Însă o pânză îi atrăgea privirea. Buchete de flori uscate pe un fond lăptos. Da, semnătura arăta clar. Era un Maly. Dar nu resimţea nimic altceva decât o atracţie estetică.

„Ei, zise celălalt, ce voiai să-mi arăţi?”

„Lasă” răspunse Serge. „N-ai înţelege”. Se simţi dintr-o dată foarte nefericit. Cum numai beţivii pot să se simtă, se gândi el.

*

A doua zi, se reîntoarse la galEric. Efectele alcoolului se risipiseră, vechile temeri reveniseră. Dar trebuia să ştie.

De departe, avu impresia că este hipnotizat de pata albă a tabloului. Dar nu avea nimic comun cu senzaţia de ameţeală de care îşi amintea foarte bine. Se lipi de vitrină. Lucrarea lui Maly se afla acolo, chiar sub privirea sa şi putea observa toate detaliile acestui buchet fără a fi aspirat de ea spre a se trezi în alt loc…

M-am vindecat, gândi el. Chiar mai mult: nimeni nu mă mai persecută.

Intră. O tânără îl privi în fugă, apoi se prefăcu că se uită într-un teanc de hârtii. Era aceeaşi care se îmbolnăvise când dispăruse atât de neaşteptat cu câteva luni în urmă? Posibil.

Serge nu era prea bun fizionomist dar, în caz afirmativ, nici ea nu era mai bună ca el… Nu se opri la parter unde se aflau tablourile unui pictor pe care el îl găsea lipsit de interes şi urcă scara îngustă la etaj.

Pe palier se aştepta să vadă marioneta. Îi acorda acestei pânze o valoare simbolică: nu descoperise graţie ei puterea aceea? Tabloul, însă, dispăruse, înlocuit de un altul de altă factură, al altui pictor. Instinctiv începu să-l urască pe cel care putuse să achiziţioneze această pânză: reprezenta atâta pentru el…

Trecu pragul camerei aflate lângă palier. Din clipa aceea orice gând coerent îl abandonă; n-a mai fost decât o jucărie. Doi violonişti în repaos aşteptau să reînceapă partitura… Sau probabil îl aşteptau pe el.

Senzaţia că se desprinde de pământ, că plonjează în interiorul tabloului, că îl traversează pentru a trece într-o altă realitate.

Aici cei doi muzicieni se întoarseră spre el şi-l priveau cu teamă. Nu era de mirare. Serge se materializase pe genunchii unui meloman ale cărui proteste tulburau concertul. Protesta într-o limbă guturală. Serge presupuse că este germană sau olandeză. În jur, lumea vocifera în aceeaşi limbă.

O orchestră cântă rareori mult timp în aceeaşi sală, căci pleacă adesea în turnee…

Expulzat fără menajamente din auditorium în ciuda scuzelor pe care de altfel nimeni nu păru să le înţeleagă sensul, Serge se trezi pe o stradă necunoscută care i se păru imediat ostilă. Duşmănoase erau şi construcţiile, fără îndoială de tip germanic, ostilă era mulţimea care se grăbea în acelaşi ritm pe trotuare.

Depăşindu-şi criza de paranoia, încercă să se adune şi să judece. Situaţia i se păru disperată, ori foarte aproape de disperare. Habar nu avea unde se afla şi nu avea niciun ban în buzunar. Ţinând cont de situaţia dramatică a finanţelor sale el prefera să nu-şi ia carnetul de cecuri sau cărţile de credit când se plimba prin Paris.

O singură soluţie: să dea peste un consulat francez (de-ar fi unul prin oraşul ăsta!), să povestească ceva şi să fie repatriat.

Teoretic era simplu. În realitate se izbi de o stâncă de proporţii: trebuia să înceapă prin a întreba unde se află. Aerul său pierdut nu-i ajută deloc. Fără îndoială că lumea îl lua drept un beţiv. Toţi se dădeau deoparte din calea lui, se făceau că nu

înţelegeau întrebările, iar când, în sfârşit, acceptau să-l asculte imediat clătinau din cap cu o mimică de neputinţă. Nimeni nu-i înţelegea nici franceza şi nici engleza chinuită. În felul acesta trecură minute preţioase. Uşor, noaptea se lăsă, trecătorii se răriră, tot mai grăbiţi. În final, reuşi să găsească pasărea cea rară. Era un om cam burtos ce ieşea dintr-o braserie, vizibil ameţit. Se arătă încântat să-şi arate cunoştinţele de franceză:

„Ach! Ya, consulat…” Urmară explicaţii cam amestecate unde limbile se încălecau una pe alta în mod curios. Din fericire, omul îşi puncta explicaţiile cu indicaţii date cu mâna.

Serge porni deci în direcţia aproximativă care i se arătase. Ia te uită! îşi zise. Am uitat să-l întreb numele oraşului…

După vreo jumătate de oră crezu că se rătăcise când zări un drapel francez atârnând moale la balconul unei faţade gri.

Din păcate birourile consulatului îşi închiseseră demult porţile. Cât despre consul, probabil că nu locuia în acel imobil. Oricum, nimeni nu răspunse la apelurile repetate ale soneriei.

Petrecu cea mai proastă noapte din viaţa sa. Inevitabil, ajunse în sala de aşteptare a unei gări unde doi cerşetori şi trei alte persoane fără identitate precisă îşi aleseseră deja locurile. Şi unii şi ceilalţi nu-i dădură nicio atenţie. Trecură de câteva ori doi poliţişti. Prezenţa lui se pare că-i intrigă căci la un moment dat îi cerură actele. Fără să înţeleagă ceva, Serge se execută: limbajul celor ce controlează actele este internaţional. Aceştia schimbară o privire plină de înţeles. Se pare că francezii nu erau prea bine priviţi pe aici.

Încă din zori, se întoarse la consulat fără să fi reuşit să închidă vreun ochi. Acolo se plimbă în sus şi în jos ca să mai alunge răcoarea pătrunzătoare a dimineţii. În sfârşit, obloanele de lemn se deschiseră. Serge intră.

Avusese tot timpul să-şi pregătească povestea. Păru suficient de convingătoare ca să i se acorde repatrierea dorită.

De cum se instală în compartiment, Serge adormi. Mai târziu, aproape de frontieră, îşi zise că avea totuşi puţin noroc în necazul său. În loc de Kassel (acesta era numele oraşului unde petrecuse acele ore nefericite), muzicienii aceia ar fi putut să-l proiecteze în Japonia. Sau în Mongolia.

Un lucru rămânea de neînţeles: de ce muzicienii îl antrenaseră în realitatea lor în timp ce tabloul precedent – buchetul – nu avusese nicio putere asupra sa? Chestie de bun

simţ, înţelese el în final cu amară ironie. Ce prost fusese că nu se gândise mai devreme la asta! Chiar dacă această pânză era una dintre ultimele creaţii ale lui Maly, florile care îi serviseră ca model erau de mult vestejite… Cum ar fi putut fi proiectat într-o scenă care nu mai exista?

*

Îi trebui destul de mult timp ca să-şi revină din această aventură nefericită. Timp de opt zile nu mai ieşi din casă decât ca să-şi cumpere de mâncare. În cea de-a noua zi, se hotărî să reacţioneze şi alese pretextul predării manuscrisului ca să înfrunte realitatea.

La editorul care îi publicase *Călătoria,* ceru să-l vadă pe directorul colecţiei. Când, după o lungă aşteptare, pătrunse în biroul acestuia, fu surprins să constate că direcţiunea schimbase titularul.

„Unde este predecesorul d-voastră?” întrebă politicos.

„Predecesorul meu?…”

Serge îi spuse numele. „Cu el am discutat pentru *Călătoria,* adăugă el. Interlocutorul replică: „El? El se ocupă de colecţia marilor romane străine… Pentru Călătoria, ţin să vă amintesc, aţi discutat cu mine!”

Deşi sigur de contrariu, Serge nu îndrăzni să insiste; mirosea o anumită manevră de culise şi nu încercă să se amestece.

Scoase din servietă mapa cu ultimul său manuscris şi-l depuse în faţa directorului. Acesta îl trase spre el ca să vadă titlul de pe coperta cartonată. *„Lisboa, Lisabona”* citi el. „E ultimul d-voastră roman?”. Ezită un moment: „Comitetul de lectură îl va examina, fără îndoială, dar… Dar nu pot să vă ascund faptul că eşecul *Călătoriei* ne-a cam pus pe gânduri…”

„Eşec?”

„Oh! Desigur este prea devreme ca să cunoaştem cifrele de vânzare, dar cele câteva semnalări critice apărute în presă sunt proaste…”

Cu un oftat, deschise un sertar de unde scoase câteva tăieturi din presă. Le întinse spre Serge. „Uitaţi-vă şi d-voastră. Am impresia că nu sunteţi la curent.”

O scurtă privire îi fu suficient lui Serge pentru a-şi face o idee asupra tonalităţii generale. „Eu… E o situaţie dramatică”, murmură el. Mintea i se golise de orice gând. Apoi se încruntă, căută o tăietură din ziar şi, de data, aceasta, o citi până la

sfârşit. „Mi se părea totuşi…”, zise el. Articolul făcea o recenzie a apariţiilor de toamnă. Despre *Călătoria* autorul spunea: Serge Milian, autor debutant, are, desigur, o fărâmă de talent, dar se pierde. Interogaţiile sartriene ale detectivului său vor obosi pe lectorii cărţilor poliţiste. Cât despre ceilalţi, aceştia se vor întreba: la ce foloseşte această poveste cu aer de investigaţie poliţistă? În ceea ce ne priveşte vom adăuga: la ce bun acest roman…?

Ce se întâmplase oare cu tânărul autor cu talent sigur…? Căci era vorba despre acelaşi articol, judecata asupra celorlalte cărţi, după câte îşi amintea, nu se schimbase.

Serge fu cuprins de panică. Băgă în buzunar tăieturile din ziare, îşi luă manuscrisul sub privirea uimită a directorului. Apoi, fără un cuvânt, ieşi şi coborî scara.

Gândurile i se mai ordonară abia după lungi minute, poate o oră, de mers prin Paris. Îşi dădu atunci seama, instinctiv, că paşii îl purtaseră spre cartierul său.

Nu mai am nicio şansă, gândi el.

Pierdut. Am ratat experienţa cu cinematografia, acum pe cea a adevăratei literaturi. Nu-mi rămâne decât romanul poliţist, dar şi aici, fără iluzii: va veni şi ziua fatală când romanele mele nu vor mai place.

Dar articolul acesta, unde numai aprecierea asupra romanului său se schimbase…

Şi directorul acesta, un ilustru necunoscut… Mai pretindea şi că-l întâlnise…

În jur, realitatea se risipea; nu mai găsea nimic de ce să se agaţe. Nu mai era mult până când şi Parisul se va destrăma în jurul său…

Starea paranoică îi reveni şi mai puternică decât pe străzile din Kassel. În jur se ţesea o conspiraţie dubioasă unde toată lumea era actor sau complice, numai el era singura victimă.

O siluetă familiară reuşi totuşi să-i atragă atenţia. Pictorul, cel de la Lisabona! Mergea fără grijă la vreo douăzeci de paşi în faţă şi în acelaşi sens. Statura sa înaltă îi permitea să-i domine pe ceilalţi pietoni aproape cu un cap.

Serge întinse pasul, dar omul păru că face la fel, căci distanţa nu se schimbă prea mult. Ajuns la o intersecţie, pictorul păru să ezite înainte de a alege direcţia. Când Serge ajunse în locul respectiv, pictorul dispăruse.

*

După căutări zadarnice, Serge porni spre casă. La uşă îl aştepta un pachet. Nu fu surprins: intuitiv, ştia ce conţine.

Îl luă, fără să-l deschidă. Avea în minte un proiect mai urgent. Mai întâi se îndreptă spre birou. Pe un raft se găsea un dosar de carton roz pe care scrisese: *Călătoria (presă).* Aici se afla articolul din care tocmai citise o nouă tăietură.

...autor debutant... se pierde... vor plictisi pe cititori... la ce bun acest roman?

Refuză să se lase cuprins din nou de panică. Se repezi la telefon, formă un număr. După ce sună a treia oară, cineva ridică receptorul. Totul se va aranja, calmează-te, ai să vezi, totul se va aranja.

„Serge la telefon”, zise el grăbit. „Mi se întâmplă o chestie aiurită...”

„Serge!”, exclamă o voce în receptor. „Bine, bătrâne, dar ai fi putut să-mi telefonezi mai devreme!... Am încercat să te caut, dar nimic, niciun răspuns... Erai după chef, aşa-i? Totuşi eram neliniştit, după seara pe care am petrecut-o... Te lamentai tot timpul, te plângeai că toată cariera îţi este ratată... Ei, na! Toate din cauza tâmpitului ăla care se întreba *la ce bun acest ro-”.*

Serge puse receptorul în furcă. Sunt nebun, eu. Sau... Nu, nu există o altă explicaţie.

Se îndreptă spre dulapul unde aruncase operele lui Maly. Cu grijă, să-l ţină cu spatele, scoase portretul chelnerului de la cafenea, apoi îşi luă portmoneul şi carnetul de cecuri de pe masă. Nu ţinea să aibă de două ori aceeaşi aventură.

Acum era gata.

Pachetul conţinea o pânză, aşa cum bănuise. Un cer gri, o întindere nesfârşită de nisip unde se profilau câteva personaje, o mare în care se reflecta tristeţea posacă a cerului. Probabil Marea Nordului, îşi zise el.

VI

Ostende. Un an şi ceva după Veneţia.

Turiştii plecaseră; rămăseseră cutiile de bere, hârtiile unsuroase, buteliile din plastic. Echipele de măturători aşteptau ca să fie siguri că turiştii nu se vor mai întoarce înainte de a face ordine.

Sfârşitul de sezon era răcoros. Un vânt aspru sufla în

permanenţă pe plaje, ori se strecura pe străzi. Lui Serge nu-i era frig deloc, căci se îmbrăcase gros. Ăsta era secretul. La început, îşi petrecea ziua întreagă în camera de la hotel. De obicei dormea. Apoi nu i-a mai fost prea somn. Începu să se plictisească. Tapetul din cameră, foarte urât, îi deveni insuportabil. La fel cu robinetul de apă rece care picura fără încetare. Ieşi. Magazinele închise îi aminteau de Nazaré, însă aici nu era, nici măcar dispersată în atmosferă, speranţa să vadă în săptămânile următoare populându-se străzile. Descoperi, totuşi, un mic magazin de confecţii unde îşi cumpără un pantalon de velur, o vestă groasă din lână şi un impermeabil. Astfel echipat, găsi curajul să înfrunte vântul rece de pe plajă.

De n-ar fi fost acea tristeţe care învăluia totul, Serge s-ar fi îndrăgostit de aceste întinderi unde privirea se pierdea, de această lumină aparte blândă şi curată. Deasupra tuturor însă domnea o aură de sfârşit de lume sau de început (ceea ce probabil înseamnă acelaşi lucru) unde se temea că s-ar putea pierde. Stătea ore întregi, aşezat în faţa mării, îşi imagina că era ultimul om de pe planetă, sau primul. Curios de acaparante, asemenea reverii îi inspirară nelinişti: nu-l vor întări, oare, în ideea sa paranoică?

Prea era o mare asemănare între aceste peisaje şi starea sa psihologică. Aceasta era problema. Ah! Dacă mi s-ar fi trimis o vedere din Rio sau de la Atena!...

Într-o zi crezu că l-a văzut pe pictor stând, şi el, lângă o dună, la vreo două, trei sute de metri depărtare. Se ridică brusc – atât de brusc încât îi zbură pachetul de ţigări. Cât s-a aplecat să-l adune, pictorul dispăru. Îşi petrecu restul zilei inspectând plaja şi împrejurimile. Degeaba. Şi nu s-a mirat.

În aceeaşi seară, după o cină grăbită într-o pizzeria, se duse într-un bar unde îi plăcuse muzica: se ascultau fără întrerupere înregistrări de jazz din anii ’50. Se aşeză pe un scaun, indiferent la cele din jur, şi începu să frunzărească o revistă franţuzească, uitată pe masă.

Preselecţiile premiilor literare, citi el la sumar. În sinea lui se produse o frământare. Împinse revista departe de el.

Privirea i se încrucişă cu o alta care se feri imediat. Femeia avea probabil vreo 25 de ani, oricum mai puţin de 30, părul blond eră coafat după moda timpului. Era frumoasă sau nu? Serge nici nu încercă măcar să judece. Nu-i văzuse decât ochii

foarte sclipitori în care se citea o imensă disperare.

Cu halba de bere în mână care tocmai i se servise, Serge se îndreptă spre ea.

„Permiteţi?” întrebă el. „Pot să mă aşez la masa d-voastră?” Văzu cum privirea îi devine tăioasă. „Vă rog să nu o luaţi altfel” adăugă el în grabă. „Nu vreau nimic altceva decât…” Ezită: „Nu ştiu… Câteva cuvinte, un fel de conversaţie atât cât să nu avem impresia că suntem singuri…”

Ea îl privi îndelung (aşa cel puţin avea el impresia că trece un moment mai îndelungat), apoi clătină din cap: „Fie că sunteţi tare, ca teatru vreau să spun, fie…” Se vedea în ochii ei ca într-o oglindă, îşi vedea ţinuta demnă de milă, privirea de om învins. „Luaţi loc!” zise ea ridicând scurt din umeri. „în fond şi eu mă simt singură; am şi eu chef să vorbesc. Dar să nu credeţi…”

„Nu cred nimic”, zise el. Ceva mai mult: nu-i păsa câtuşi de puţin, dar cum să o faci să înţeleagă că, în situaţia lui, altceva avea el în minte, nu aventuri cu femei?

Încercă să spună despre sine – lăsând deoparte tot ceea ce putea să treacă drept iraţional. În ceea ce o priveşte, ea povesti ceva scurt plin de banalitate şi poate tocmai de aceea încercat de o anumită tandreţe. Legături, infidelităţi, ruptură, deprimare.

A doua zi luară prânzul împreună apoi merseră să se plimbe pe plajă. În ajun ea spusese că venea din Bruxelles, acum spunea că locuieşte la Paris. Serge se minună de această imaginaţie debordantă, dacă nu coerentă. Se lăsă şi el dus de alte confesiuni. Îi vorbi de pânzele lui Maly, de harul său de a se transfera dintr-un loc în altul graţie lor, despre pictorul pe care-l zărea uneori fără a putea să se apropie de el…

„Pictorul acesta…” şopti ea. „Nu poate fi decât Maly”.

O felicită pentru isteţimea ei. El, el ajunsese demult la această concluzie. Nu mult timp după aceea îl zări instalat în acelaşi loc.

„Iată-l”, îi spuse.

După felul în care ea îl privi pe pictor, Serge înţelese că povestea sa fusese luată drept o fantezie. Nu fu amărât. În fond, dacă i s-ar fi spus acelaşi lucru înaintea şederii la Veneţia…

„Ce aştepţi?” zise totuşi femeia. „Trebuie să-i vorbeşti… Numai el îţi poate da explicaţiile ce-ţi lipsesc!”

Serge o contemplă, confuz. Îşi schimbase atât de brusc părerea despre adevărul celor spuse de el sau încerca să-l prindă cu minciuna?

„Vino!”, spuse el.

Porniră în fugă spre pictor. Acesta nu privi nicio clipă înspre ei. Se ridică, îşi băgă carnetul de schiţe în buzunarul hainei şi începu să se îndepărteze, ocolind duna de nisip.

„Prea târziu!” gemu Serge, deja la capătul puterilor. „Va dispare.”

Ridicătura îl ascundea acum de urmăritori. Când aceştia ajunseră în locul respectiv, nu se mai zărea nimeni. Drumul ce trecea pe lângă dună era pustiu şi nicio urmă de nisip nu permitea să presupui că cineva s-ar fi îndepărtat.

Excitată, însoţitoarea sa inspectă împrejurimile. Serge o aştepta întins pe nisip: cunoştea inutilitatea căutărilor.

În zilele următoare au crezut că-l mai zăresc de câteva ori; părea să-i facă o plăcere răutăcioasă să se instaleze într-un loc oarecare din drumul lor, apoi să se topească din clipa în care se apropiau prea mult.

Ei doi nu se mai despărţeau. Serge găsea în această însoţire o schimbare agreabilă pentru gândurile sale care, dintr-o dată, deveniră mai puţin sumbre. La fel se petrecea şi cu ea. Serge însă încerca adesea neplăcuta impresie că el constituia pentru ea drept ceva sortit, ceva ce nu poţi alege. Cum nimeni nu se prezentase să-i servească drept cavaler, l-a acceptat. Dar cu interogările sale metafizice el nu corespundea deloc genului de bărbat de care ar fi avut nevoie ea să-şi uite recentele căderi sentimentale, cum ar fi fost, un profesor de înot, spre exemplu – sau, mă rog, un individ sigur pe sine şi care trăieşte clipa.

Într-o dimineaţă ea îl întâmpină grăbită. Ţinea în mână un cotidian parizian. Îl desfăcu şi-i arătă o coloană încercuită cu roşu. *Călătoria,* citi el. Apoi, puţin, câte puţin, parcurse întregul articol. Romanul său fusese reţinut la ultima selecţie pentru premiile literare.

„Imposibil”, îşi zise în şoaptă.

Ea îi flutură ziarul pe dinainte. „Aşa scrie, nu? Încetează să te mai crezi buricul pământului! Crezi că cineva ar fi putut scrie acest articol numai ca să-ţi facă o glumă proastă? Trebuie să te întorci imediat la Paris. Ai văzut ce spun? Eşti marele favorit!”

Să se întoarcă la Paris? Cam prematur. Serge se temea de o nouă cădere. Dar putea să telefoneze la editură.

„Va trebui să reveniţi”, îi răspunse telefonista de la celălalt capăt al firului. „Domnii sunt în şedinţă de direcţie şi… O!

Sunteţi domnul Milian, *într-adevăr?”*

Două secunde mai târziu, directorul colecţiei vorbea emoţionat şi tare în receptor. „Milian, dumneata eşti? Unde, Dumnezeu, ai dispărut? De opt zile încercăm în fel şi chip să luăm legătura cu dumneata!… Mă rog, indiferent unde-ai fi, ia un tren, un taxi, avionul, ce vrei numai vino imediat! Ce-ar fi o premiere fără laureat?” „Jocurile nu sunt încă făcute”, obiectă timid Serge.

„Ba sunt, sigur!” Urmă o listă de juraţi. „Vor vota toţi pentru dumneata. Crede-mă, ultimul tur nu-i decât o formalitate. De altfel, dacă ne-am îndoi câtuşi de puţin, n-am fi dat ordin tipografului să oprească orice altă activitate şi să se ocupe de tirajul cărţii dumitale. Începând de mâine librarii o vor primi însoţită de banda adecvată… Ah! Uitam: toate felicitările mele, bătrâne! Ştii că am crezut întotdeauna în romanul dumitale…”

Să se întoarcă cu trenul? Serge cunoştea un mijloc mai rapid. O luă pe tânăra femeie spre hotel:

„Nu m-ai crezut niciodată, aşa-i? Aşteaptă, am să-ţi dovedesc adevărul!”

În cameră, Serge îşi adună câteva lucruri pe care voia să le ia la Paris. Apoi din şifonier scoase portretul chelnerului de cafenea. Zâmbi către femeie, un zâmbet ce se voia de adio şi apoi îşi îndreptă privirea spre pânză.

Nu se petrecu nimic. Nici ameţeală, nici salt.

„Aştept”, zise tânăra femeie, hotărâtă.

O nouă tentativă nu dădu alt rezultat. „Nu înţeleg nimic”, mormăi el. „De obicei…”

Ea nu zise nimic, dar în ochi Serge citi că nu-l va ierta pentru faptul că şi el crezuse într-o poveste pe care ea o considerase întotdeauna drept o fantezie de romancier. Acceptă totuşi să-l însoţească în taxiul care-l ducea spre aeroportul cel mai apropiat. După ce se despărţiră, Serge îşi dădu seama că uitaseră să-şi schimbe adresele.

Sosit la Roissy, Serge luă taxiul şi indică adresa editurii. Pe drum, se răzgândi. Se impunea un ocol: voia să verifice ceva.

În cafenea nimic, la prima, vedere, nu se schimbase. Se îndreptă spre masa obişnuită. Un chelner se grăbi spre el. Nu-şi amintea să-l fi zărit pe acolo. Era mirat că nu-i vedea colegul.

„A plecat de la noi, domnule. Cred că şi-a deschis propria cafenea la Vichy sau Moulins… mă rog, undeva în centrul

Franţei.”

Iată faptul care era suficient probabil să explice dispariţia puterilor tabloului. Ca şi pentru buchet, faptul se petrecuse deja de câteva săptămâni… Asigurat, Serge se întoarse în taxi.

*

La editură, neliniştea creştea. Cauza nu era incertitudinea cu privire la votul final al juriului; lumea, se temea ca, în ciuda, promisiunilor telefonice, Serge să nu se abţină să participe la ceremonia de înmânare a premiului. De aceea toţi se simţiră uşuraţi când îl văzură în hol. Se auziră câteva aplauze: directorul colecţiei alergă spre el, escortat de statul major al editurii. În îmbrăţişă cu putere iar Serge nu îndrăzni nici măcar să încerce o mică răzbunare şi să-i amintească o altă întrevedere, mult mai puţin călduroasă, dinaintea sejurului la Ostende.

Apoi timp de câteva zile Serge fu antrenat într-un vârtej şi nu mai avu nici măcar timp să gândească.

VII

Călătoria a beneficiat, după spusele editorului, de o presă excepţională. Lucru nemaiauzit, notorietatea sa subită făcu lumea să se intereseze şi de celelalte romane ale lui Serge Milian. Specialiştii descoperiră în romanele sale poliţiste, calităţi pe care el singur nici nu le bănuise. Aşa că au fost reeditate în grabă.

Serge se văzu de asemenea rugat de chiar cel care îl dispreţuise dar care părea să nu păstreze nicio amintire de la scena respectivă, să readucă manuscrisul Lisboa, Lisabona. Directorul colecţiei nu socoti necesar să-l încredinţeze comitetului de lectură şi-l reţinu pentru sine. A doua zi, de la prima oră, îi telefonă lui Serge pentru a-i împărtăşi emoţia, entuziasmul.

Desigur, toate aceste laude îi făceau plăcere, însă succesul nu-l atingea în adâncul sufletului. Experienţa trecută îi spunea că totul putea fi repus în discuţie. Aceasta îi era ultima experienţă trăită nu demult. Tăieturile din presă pe care i le dăduse directorul le regăsi pe biroul său, însă conţinutul nu mai era acelaşi. Acum *Călătoria* era lăudată de critică… Şi, din întâmplare, tânărul autor cu talent sigur înlocuise din nou perdaful.

Prefera să rămână la lucruri concrete. Estimând că succesul comercial previzibil le permitea, cei doi editori consimţiseră să-i dea un avans din drepturile de autor care nu avea nicio legătură cu suma pe care o solicita el de obicei – fără însă a o obţine întotdeauna. În zilele care urmară decernării premiului, veniră tot felul de oferte din străinătate; de-acum opţiunile erau făcute, se întocmeau contracte. Se vorbea de asemenea, cât se poate de serios, de o adaptare cinematografică. Şi aici negocierile erau în curs de desfăşurare… Pe scurt, Serge avea în bancă mai mulţi bani decât ar fi visat să adune într-o viaţă întreagă. Şi totul abia începea.

Nici în această situaţie nu se lăsă furat de aparenţe. Se mulţumi să-şi reînnoiască în întregime garderoba, apoi se întrebă asupra celei mai bune destinaţii posibile a sumelor care nu vor întârzia să vină în contul său. Să cumpere acţiuni sau obligaţiuni? Nu ştia nimic în domeniul bursei, iar ideea de a se lăsa în seama unui agent nu-i plăcea. Să-şi facă propria editură? Visase aşa ceva cândva, demult. Acum îşi cunoştea limitele; niciodată nu va avea calităţile unui gestionar. Şi atunci? Să-şi cumpere un apartament sau o casă? Da, de ce nu? În felul acesta îi va fi mai puţin teamă de viitor… Da, dar unde? Nu era prea sigur că voia să rămână la Paris şi-i era teamă să nu se plictisească în provincie. Atunci, probabil un apartament la Paris şi o casă în provincie, pe coasta normandă, spre exemplu. Era o idee ce merita atenţie.

Începu să se intereseze, deşi pe departe, de rubricile economice şi financiare din ziare. Astfel citi într-o zi un articol ce sfătuia lumea să investească bani în pictură. Ia te uită, îşi zise el.

Privirea îi fu atrasă deodată de ceva anormal, pe când împăturea ziarul. Un titlu extins pe toată pagina întâi anunţa: *Întrevedere Fairfield – Gorbaciov; se are în vedere un acord.* Fairfield? De la primele linii, Serge era lămurit: acest Fairfield era desemnat aici ca fiind preşedintele Statelor Unite. Începu să râdă. Nu eră totuşi întâi aprilie! Şi totuşi gluma îl intriga, mai ales că se afla pe prima pagină a unui ziar cunoscut pentru seriozitatea sa… Luă receptorul, formă numărul unui prieten, jurnalist.

„Fairfield”, întrebă el, după o scurtă introducere, de rigoare, „Îţi spune ceva numele acesta?”

„Glumeşti?”
„Deloc. Cine-i?”
„De… Preşedintele Statelor Unite, bine înţeles. Dar ce te-a apucat?”
„Nimic”, oftă Serge. Dacă toată lumea.. Atunci cine este Reagan, după părerea ta?”
„Reagan? Vrei să spui fostul guvernator al Californiei, bănuiesc…”
Desigur, gândi Serge punând receptorul în furcă după câteva clipe, nu mă prea ocupă actualitatea, totuşi…
Ziua aceea şi-a petrecut-o la o agenţie de presă, cea mai aproape de casă, dar nu pentru a consulta nici rubricile literare, nici cronicile financiare. Trecu în revistă doar pagini de politică generală. O lectură fructuoasă. Află, spre exemplu, despre semnarea unui tratat de non-beligeranţă între Israel şi o improbabilă Republică Palestiniană, despre distrugerea unei părţi din San Francisco de un seism de o violenţă inimaginabilă, află de construirea unei staţii orbitale locuite, sub autoritatea unui consiliu ştiinţific internaţional. Demisia, sub presiunea evenimentelor a primului-ministru britanic şi preluarea puterii executive de către Coroană. Independenţa apropiată a Antilelor franceze în cadrul unei Federaţii Caraibiene căreia comentatorii îi prevedeau un viitor zbuciumat…
Atâtea puncte de actualitate care, luate individual, i-au putut scăpa? Era prea mult, prea mult.

*

Ca de fiecare dată când simţea nevoia să pună un pic de ordine în gânduri, porni într-o lungă plimbare pe jos. Curând, aerul răcoros şi ploaia măruntă care cădea în ziua aceea peste Paris îi domoliră un pic teama. În fond, după Veneţia, nu trăia într-o lume aparte? Paranoia se cuibărise undeva în adâncul lui, îi simţea prezenţa familiară. Dar n-o lăsa să te cuprindă iar…
De aceea era nevoie să-şi ocupe mintea cu ceva. Orice interogare dăuna. Tocmai avusese un proiect vag, exact înainte de a descoperi numele preşedintelui Statelor Unite…
Vânzătoarea îl recunoscu imediat: nu se uită uşor un client care cumpără fără să discute, fără chiar să arunce cea mai scurtă privire la pânzele cumpărate.
„Comanditarul meu şi-a pus în cap să colecţioneze opere de Maly”, spuse el dintr-o dată. „Ce aveţi să-mi propuneţi?”

Ea zâmbi cu poftă. „Ce coincidenţă! Tocmai ne-a trimis săptămâna trecută câteva pânze noi. Am să vi le arăt. Sunt…”

„Nu, nu!” „Ştiţi, n-am putut niciodată să o fac pe intermediarul…”

„Ah…” În mod vizibil ea nu putea admite ca o persoană să cumpere tablouri fără să le vadă. Îi întinse lui Serge o foaie dactilografiată, protejată de o folie de plastic transparent.

Pânze cu Veneţia, Marea Nordului, constată Serge. Ah! Se mai găseau şi câteva din Paris, două sau trei naturi moarte… Făcu în minte socoteala preţurilor scrise în faţa titlului şi şuieră uşor. Frumoasă sumă! Dar contul lui din bancă va suporta uşor acest gen de nebunie.

„Cumpăr”, spuse el. „Totul”.

Completă un cec pe care femeia îl privi câteva clipe, fascinată. Apoi o altă expresie se întipări pe faţa ei: ezita asupra conduitei ce trebuia să o adopte. Putea ea să-şi permită să telefoneze la bancă, în faţa persoanei interesate în afacere, ca să fie sigură de banii pe care îi are acesta? Cuprins de milă, Serge puse capăt zbuciumului său.

„Aş dori ca pânzele să-mi fie trimise acasă”, spuse el dându-i o carte de vizită. „Ambalate, bineînţeles.”

*

Când intră în clădire, Serge fu strigat de portăreasă: se lăsase un pachet pentru el. „Foarte uşor în comparaţie cu mărimea, nu-i aşa?” nu putu ea să se abţină să spună, privind curioasă, dezamăgită că nu vede ce-i înăuntru.

Mda! S-a făcut totul cât se poate de repede… gândi el, luând obiectul. În plus, coletul pare să conţină doar o singură pânză. Intenţionează să mi le trimită una câte una?

Ajuns în apartament puse pachetul lângă perete şi-l privi uimit. Pofta îl împingea să scoată tabloul din ambalaj, să simtă iarăşi cu toată fiinţa acea impresie că părăseşte lumea reală…

Da, dar… Ce reprezenta această pânză? Veneţia? Lisabona? Poate un peisaj încă şi mai îndepărtat… Şi apoi, din cauza acelui chelner de cafenea, tabloul respectiv nu mai avea nicio putere. Cum ar putea face să se întoarcă la Paris?

Cu trenul, cu avionul, ca toată lumea, îşi spuse cu aer filozofic.

La prima vedere, crezu că-i o natură moartă. Apoi văzu pisica.

*

Animalul se uita la el cu ochii săi rotunzi. Fără îndoială că

fusese surprins de apariţia neaşteptată a lui Serge la câţiva paşi de el, dar nu părea speriat.

Încăperea era mare şi fără nicio mobilă, doar o masă (pe care, în afară de pisică, se mai aflau o sticlă şi două pahare), fotoliul în care se materializase el şi un şezlong gol. Chiar deasupra lui, o hotă mare îl făcea să se gândească la faptul că pe peretele respectiv fusese cândva un şemineu. Un soare palid intra pe ferestrele înalte. Aplecându-se peste pervaz, văzu copaci bătrâni cu frunziş roşcat.

De la etaj se auzeau glasuri. Pentru o clipă intră în panică: ce vor crede proprietarii când vor găsi un necunoscut instalat comod în casa lor? Se decise totuşi să-i aştepte acolo; ce risca în afara faptului de a fi dat afară cu violenţă?

Deasupra se auziră paşi. Cineva începu să coboare scara de lângă camera unde stătea el. Da, spunea o voce de bărbat, este tentant, dar… Vor fi atâtea de făcut!

Prima persoană care apăru era o femeie. Serge se ridică în grabă şi se apropie de trepte:

„Vă rog să mă scuzaţi”, spuse el ceremonios. „Fiţi sigură că nu…”

„Oh! Dar aţi făcut foarte bine”, spuse ea. „V-aş ruga să mai aveţi puţină răbdare.”

Serge se aşeză din nou pe scaun, puţin descumpănit. Îmbrăcaţi în nişte impermeabile, cei doi oameni care o însoţeau pe femeie păreau vizitatori. Trecând prin faţa lui, îl salutară dând uşor din cap, indiferenţi, apoi toţi trei ieşiră pe uşa ce dădea în exterior.

Auzi pietrişul scrâşnind, apoi o conversaţie rapidă, fără a fi în stare să priceapă ceva. În sfârşit, se auziră portierele închizându-se şi un motor în funcţie. După un minut femeia era înapoi. Pisica i se cuibări în poală. „Sărmana fiinţă!” suspină ea. „Au lăsat-o aici! Au încercat să o ia, dar ea n-a vrut să părăsească această casă, aşa că… Vedeţi, eu o înţeleg: este aşa de bine aici, nu?… îi aduc de mâncare, apoi mai sunt vecinii. I-ar trebui un nou stăpân… Vă plac pisicile?”

Serge fu surprins de cuvintele cam dezlânate ale femeii. Se aştepta pur şi simplu să i se reproşeze că intrase aşa, însă…

„Vorbesc cam mult”, reluă ea puţin cam cu reproş. „… Dar d-voastră n-aţi venit ca să ascultaţi toate acestea! Mda…” stătu o clipă pe gânduri: „Desigur, este mai simplu atunci când vin eu

cu vizitatorii. Faţada casei este atât de frumoasă în frunzişul acesta! Cred că aţi remarcat-o, fără îndoială…”

Serge începu să-şi facă o părere despre identitatea femeii şi deveni certitudine când, în sfârşit, îl invită să o urmeze pentru o vizită mai amănunţită a casei. Descoperi camere la fel de goale. Femeia era de la o agenţie imobiliară. Se hotărî să joace rolul unui potenţial cumpărător.

Foarte repede se prinse în joc. Casa îi plăcea. Mai mult, avea tot mai mult impresia că era vorba de casa pe care şi-o visase întotdeauna. Poate din cauza felului cum erau aşezate camerele, a arhitecturii fiecăreia dintre ele, dar şi pentru că, vag, deja îi părea că o cunoaşte.

Se gândi chiar să o cumpere. În fond, nu se gândise să-şi investească banii în aşa ceva?

„A…! Veniţi, aici. Este o cameră puţin mai aparte”, îl avertiză femeia pe când terminau de vizitat primul etaj. „Un atelier. Însă se poate face o cameră. Indiscutabil.”

Un atelier? Serge aruncă o privire prin uşa întredeschisă. Podeaua era plină de pete de vopsea. Îl cuprinse ameţeala. Trebui să se ţină de tocul uşii.

„Ce-aveţi?” se alarmă ea. „Sunteţi bolnav? Cred că v-am dus cam repede…”

Serge nu răspunse. Contempla cu aviditate singura mobilă care se afla în cameră. Un fel de măsuţă ce dispărea sub o mulţime de culori.

O paletă de pictor. Culorile folosite cândva aici nu lăsau niciun dubiu: era paleta lui Maly. Descoperirea aceasta făcu să se hotărască totul. Avea nevoie de casă.

Îi spuse că venise cu taxiul, de aceea ea îi propuse să-l ducă în oraşul cel mai apropiat. În felul acesta află (abia atunci) că ultima sa trecere îl dusese în sudul regiunii Drôme. Închirie o cameră la un hotel liniştit şi merse să ia masa într-un restaurant apropiat, în noaptea aceea, aproape că nu dormi. Era prea intrigat. Casa lui Maly! cu siguranţă că în curând va descoperi cheia tuturor acestor rătăciri, acestor treceri prin pânzele sale…

A doua zi dimineaţă petrecu aproape două ore în discuţii telefonice cu banca sa. Nu, nu avea suma necesară în cont, dar, mă rog, ar putea fi împrumutat. Numai că: era nevoie de timp. Serge nu făcuse niciodată vreo tranzacţie imobiliară; descoperi că în acest domeniu, obiceiul este să te grăbeşti încet.

Nicio importanţă, îl asigură în aceeaşi după amiază agentul imobiliar care, ţinând cont de importanţa afacerii, prefera să se ocupe personal. Se va semna un act de vânzare ca un angajament, iar Serge va avea trei luni la dispoziţie ca să strângă banii necesari. Totuşi era nevoie de un act la notariat. Serge obţinu ca întâlnirea să aibă loc chiar a doua zi.

Sosi mai devreme: voia să fie acolo când se va prezenta Maly. Dar nu veni nimeni. În final fu introdus într-un birou unde se aflau deja agentul imobiliar şi un om îmbrăcat foarte bine, cu dichis, pe care Serge îl crezu notar. Acesta se considera cunoscător în ale literaturii şi-l complimentă pe romancier pentru opera sa. Îi răspunse indiferent: nu venise pentru asta. Trecură deci la lucruri serioase. Agentul imobiliar scoase o procură a clientului său. Notarul se interesă:

„Domnul Maly va veni totuşi pentru semnarea actului final?" Agentul făcu un gest de neputinţă. Maly era atât de imprevizibil! Nu lăsase decât o adresă... După aerul său încurcat, Serge înţelese că Maly nu lăsase nici *măcar* o adresă.

*

Seara, Serge lua trenul spre Paris. Peste o săptămână obţinu acordul băncii pentru împrumut (care nu diminua graţie vânzării *Călătoriei*). Şi din nou în tren.

În biroul notarului se aflau aceleaşi personaje ca la semnarea acordului. Agentul primise în ajun o nouă procură prin poştă. Serge fu mai puţin deziluzionat ca prima dată.

Absenţa lui Maly. Se aştepta. După cum ştiuse întotdeauna, intuitiv, că nimeni nu-i va da adresa pictorului. Acum, însă, la Galée (acesta era numele proprietăţii) îi aparţinea. Trebuie să aştepte ca Maly să binevoiască într-o zi să apară.

VIII

Instalarea prindea contur; cel puţin aşa încerca Serge să se autoconvingă. În realitate, din cele vreo douăzeci de camere câte avea locuinţa se hotărâse, pentru moment, să nu mobileze decât trei: sala mare de jos, un salon aflat la capătul unui culoar şi o cameră deosebit de luminoasă de la etajul întâi. Pentru restul... se va hotărî pe măsură ce va avea bani în cont.

Începu să frecventeze cu asiduitate sălile de licitaţii făcu noi relaţii amicale cu cei din jur cum erau tipul care aduna lucruri sau brocantiştii din împrejurimi. Noua sa viaţă îi plăcea; se juca

de-a individul retras într-un loc îndepărtat, purtând pulovere groase şi cizme de cauciuc, întrebându-se asupra necesităţii doborârii unui arbore care ameninţa acoperişul.

Veni frigul, adus de mistral. Căptuşi ferestrele de la camerele pe care le ocupa şi descoperi că, aşa cum i se spusese era complet neîndemânatic, fără niciun talent în domeniul treburilor casnice. Din pădurea alăturată aduse crengi pe care le tăie singur pentru şemineul din salon. Un fum gros şi acru plutea în tot parterul: nu ştia că pentru a arde, lemnul trebuie să fi stat la uscat mai multe luni. Nu poţi şti totul. Totuşi era fericit, iar un incident atât de mărunt nu putea să-i întunece bucuria.

Îşi cumpără chiar şi o maşină de scris prevăzută cu tot felul de auxiliare pe care nu le-ar fi bănuit niciodată şi o duse în salon, pe o măsuţă. Apoi o contemplă, fără să-i pună vreo foaie în car. Avea atâtea lucruri de făcut înainte de a se apuca de scris un alt roman! De altfel, trebui să-şi mărturisească: habar nu avea ce ar fi putut fi acest nou roman. Eh! inspiraţia va veni singură; locul i se părea propice pentru a fi stimulată.

În atelier, sub etajere largi care putuseră să suporte greutatea a zeci şi zeci de pânze, se afla o grămadă de hârtii vechi, cârpe pătate de culoare. Într-o zi Serge căută printre ele, mai puţin ca să arunce ceea ce trebuia să fie aruncat (ar fi fost un sacrilegiu după opinia sa) cât pentru a evoca, chiar numai şi prin obiectele cele mai mărunte, pe fostul proprietar.

Deodată, degetele sale dădură peste un obiect tare. Era şasiul unei pânze, după câte îşi dădu el seama fără cea mai mică ezitare. Întoarse capul şi-l trase spre el. Apoi îl puse cu faţa la perete. Pe şipcile şasiului nu se găsea nicio indicaţie. Uimit peste măsură, stătu astfel un moment îndelungat, nemişcat, privind în gol. Care putea fi subiectul tabloului? Pentru a-l şti nu era decât un singur mijloc: să-l întoarcă, cu toate riscurile. Că se va găsi la capătul celălalt al lumii, n-ar fi fost cel mai rău…

Faptul că tabloul respectiv fusese ascuns anume, îl făcea să fie neliniştit. O pânză considerată neizbutită ar fi fost reluată. Sau ştearsă. Sau distrusă. Or, nimic din toate acestea nu se petrecuse, şi totuşi Maly o abandonase acolo, într-un colţ al atelierului…

Primul gând al lui Serge a fost desigur că fusese lăsat doar pentru ca să o găsească el, un mod straniu de reluare a partidei de-a v-aţi ascunselea dintre pictor şi el… Dar oare această

explicaţie nu-i fusese dictată de starea sa paranoică obişnuită?

Fiindcă mai existau şi alte posibilităţi. Serge nu se gândise câtuşi de puţin că fusese uitată pur şi simplu. Însă Maly, într-o zi, sătul de Veneţia sau Marea Nordului, putuse să dea liber imaginaţiei şi să se arunce cu totul într-o lume fantastică pe care nu şi-o permitea altfel… Dintr-o mai veche călătorie la Madrid, Serge care păstra o amintire ciudat de limpede despre pânzele lui Goya care i se păruseră tot atâtea uşi deschise către infern. Dacă era, acelaşi lucru cu tabloul acesta? Uneori artiştii surprind lucruri curioase, la care muritorii de rând nu par a avea acces, poate fiindcă nu se deschid în faţa lor. Aceste *lucruri*, considerate drept produsul imaginaţiei sunt, în acest caz, fructul intuiţiei; ele trebuie să fie privite ca reflectare a, necunoscutului. Iar infernul lui Maly (dacă era vorba, de un infern) se aseamănă probabil destul de mult cu infernul real ca, aruncând o privire, să mă simt aspirat…

Altădată asemenea reflecţii l-ar fi făcut să râdă. De la Veneţia, începuse să creadă şi în iraţional. Se, hotărî deci să lase tabloul aşa cum era şi să încerce să uite. Ieşind din atelier, ca o precauţie suplimentară, încuie uşa.

Hotărârea sa ţinu două zile. În dimineaţa celei de a treia zi, ne mai rezistând curiozităţii, se reîntoarse la pânză.

Din fericire nu era infernul.

Un portal, mărginit de statui şi trecători. O grădină publică Care şi unde? Abia avu timp să se întrebe. Trecuse dincolo.

*

Portăreasa privi cu dispreţ cizmele sale de cauciuc, puloverul cu câteva paie pe el. Domnul Milian care de obicei se îmbrăca bine…

Serge reuşi cu greu să intre în apartament; intrarea era blocată de pânzele livrate în absenţa sa, Primul gest a fost să aprindă gazul la boiler. Imediat în cameră se răspândi o căldură plăcută. Totuşi, va trebui să rezolv încălzirea centrală din La Galée, se gândi el dezbrăcându-se de pulover. E aşa de bine când e cald…

Faptul că se afla într-un loc unde obişnuia să lucreze îl făcu să se gândească la interesele sale. Formă numărul editorului care-i publicase *Călătoria*.

„Serviciul comercial”, spuse el telefonistei. Auzi un bip-bip apoi cineva ridică receptorul.

„Da”. Era o voce de bărbat.

„Béraud? Aici Serge Milian.”

La celălalt capăt al firului în loc de exclamaţia entuziastă la care se aştepta se făcu linişte. Apoi: „Domnul Milian… Da, înţeleg. Aţi publicat ceva la noi acum câtva timp, da?”

„Ascultă, Béraud, ce s-a întâmplat? Tu eşti la telefon? Sunt Serge Milian, autorul *Călătoriei*, Serge Milian oare a luat premiul —.”

„Da“, îl întrerupse vocea. „Înţeleg foarte bine, dar ştiţi, noi publicăm atâtea cărţi…”

Cred că e beat, gândi Serge. „Dar nu toate cărţile pe care le publicaţi iau premii”, se enervă el. Hotărî să fie calm: „Bine. Aş vrea să ştiu cum stăm cu vânzarea drepturilor de autor pentru străinătate.”

„Mhhh… Pentru romanul d-voastră?”

„Bineînţeles. Ce-mi pasă de celelalte!”

„Domnule Milian, ştiţi… până acum nu s-a vorbit nici măcar de opţiuni… Ştiţi, când cărţile nu se vând nici măcar în Franţa…” Bine, îşi zise Serge, da-i beat de tot. Nu pot afla nimic.

„Dar adaptarea cinematografică”, insistă el. „Filmul despre care se vorbea… în ce stadiu se află discuţiile?”

„Ascultă, domnule”, făcu vocea de la celălalt capăt al firului, enervată, „nu ştiu dacă sunteţi cu adevărat domnul Milian, dar oricum nu-mi place să-şi bată cineva joc de mine. Înţeleg că sunteţi supărat pentru fiasco-ul cărţii, dar de ce vă legaţi de mine? Cititorii sunt cei care decid…”

Serge lăsă receptorul în furcă. Îşi bate joc de mine. Mânia făcu loc neliniştii. S-o luăm încet. Ăsta nu era Béraud, telefonista mi-a dat probabil pe altcineva. Sau n-am format eu numărul care trebuie. Da, asta-i, sigur. Cred că am telefonat la o altă editură, însă nu mai verifică; teama se instalase deja în el.

Pe birou, lângă maşina de scris se găsea un dosar, unde punea tăieturile din presă. I se păru ciudat de subţire. Îl deschise cu un efort supraomenesc, dar ştia deja ce-l aşteaptă. Toate articolele desfiinţau *Călătoria*.

Aceeaşi situaţie ca atunci când eram la Ostende. Dar Fairfield, se gândi el subit, stabilind în sfârşit o legătură între propriile rătăciri şi desfăşurarea întâmplătoare a evenimentelor mondiale. Fairfield poate n-a fost niciodată ales preşedintele Statelor Unite. Nici Ronald Reagan. Apoi îi veni altă idee în

minte: fiindcă romanul său nu avusese niciun succes, nu putuse cumpăra La Galée. Această nouă descoperire îi făcu şi mai mult rău decât eşecul *Călătoriei*.

Îi trebui un lung moment pentru a se hotărî să telefoneze la bancă. Avea nevoie de certitudini, oricât de crude ar fi fost dar se întreba şi dacă n-ar fi fost de preferat să nu ştie. Atât timp cât mai rămâne o mică speranţă…

Funcţionarul care îi răspunse îi spuse o cifră. Serge ridică din sprâncene; soldul contului său trebuie să fie mult mai mic dacă vânzările romanului nu l-ar fi alimentat. Omul nu-i înţelese tăcerea: „Da, este relativ puţin, comparat cu ceea ce aveaţi acum o lună…”

Serge ceru precizări. Funcţionarul deveni neîncrezător: de obicei, clienţii se ocupau mai îndeaproape de afacerile lor. Serge trebui să pretexteze că pierduse cupoanele de la bancă privind deconturile personale.

„A fost cecul acela mai consistent”, preciză omul „Aţi cumpărat proprietatea aceea…” Urmă o nouă cifră: corespundea sumei care o dăduse pentru La Galée plus cheltuielile de notariat.

„Ia te uită”, remarcă Serge, care îşi aminti că scrisese pe cec o sumă mai mică. „Întreaga sumă împrumutată a trecut prin contul meu înainte de a fi dată notarului?”

„Care împrumuturi? Din câte ştiu nu aveaţi nevoie să împrumutaţi nimic!”

Noroc că sunt tare de fire! zise Serge punând receptorul în furcă. Când mă gândesc la dobitocul ăla de Béraud!… Doar dacă realitatea n-a suportat o nouă transformare în spaţiul de timp care a trecut între cele două comunicări telefonice…

Explicaţia era alta. Serge nu prevăzuse că starea averii sale şi soarta romanului nu pot merge împreună… Explicaţia, se afla într-unul din sertarele biroului său şi se prezenta sub forma unui dosar gros de succesiune. Citindu-l, Serge află că moştenise totalitatea bunurilor unui unchi notar despre care îşi amintea ca prin vis. A reuşit, moşulică! se minună el descoperind, în josul unei pagini, totalul sumelor ce-i reveneau, minus impozitele care erau totuşi ridicate.

Doar o problemă: dacă memoria lui Serge era bună, unchiul în cauză îşi găsise moartea cu vreo treizeci de ani în urmă, într-un accident de automobil. Era doar începător în afaceri şi lăsa totul

unei asociaţii caritabile.

*

Deşi liniştit în privinţa finanţelor, Serge fu cu atât mai afectat de soarta lamentabilă a *Călătoriei* pe care nu reuşea să o desprindă de amintirea succesului său. Trebuia să schimbe locul, să călătorească. De aproape un an dorea să revadă Veneţia. Iată ocazia. Printre pânze, aflate tot în ambalaj, grămadă în hol, alese una graţie etichetei de pe hârtie.

Dar ţinuta sa de gentilom de ţară nu convenea: trebuia să-şi schimbe hainele, să-şi compună, ca să zicem aşa, o altă personalitate. În garderoba sa, se aflau amestecate haine cunoscute, altele pe care nu le văzuse niciodată – şi pe care, era sigur, nu le cumpărase niciodată! Profitase cineva ca să se instaleze aici? Trebui să-şi mărturisească faptul că hainele respective îi făceau plăcere, şi, cum erau exact pe talia sa, alese un sacou de lână şi un pantalon de stofă asortate şi potrivite sezonului.

*

La Veneţia, prima persoană pe care o văzu era pictorul. Se aştepta. Ca şi faptul că se va topi în mulţime din clipa în care va încerca să-l acosteze.

IX

Ultima dată când îl zărise, pictorul se afunda în umbra unei străduţe. Nu-i făcuse el cu ochiul, nu-i adresase o privire, aproape un surâs înainte de a dispare? În aceste ultime zile Serge crezuse că vede o complicitate absentă la primele întâlniri. O foaie de hârtie zbura; o prinse înainte să cadă. În acest timp pictorul, bineînţeles, se spulberase în străduţa unde faţadele, pe alocuri, păreau că se unesc.

Desprins dintr-un carnet, crochiul reprezenta un buchet. Serge nu reuşi să-şi reţină un zâmbet. Ironia era dublă. Ce te aştepţi să vezi în schiţele unui pictor ce se plimbă prin Veneţia? Gondole; palate, canale? Nu, un buchet. Compus din flori pe care le-ai putea foarte bine găsi la Menton, Melun sau în Japonia (Probabil, de ce nu?) în Mongolia de Vest. Şi acest crochiu nu era, oare, destinat în mod special lui Serge, pe care un alt buchet, cândva, îl făcuse să creadă că fusese eliberat de puterea fermecată a pânzelor?

*

Dar Serge abia avu timp să gândească. Deja fusese aspirat de schiţă. O clipă a fost incapabil să recunoască locurile, atât de repede fusese tranziţia. Apoi recunoscu mobilele, căci le cumpărase singur. La Galée. Buchetul stătea pe o măsuţă unde îşi amintea că pusese maşina de scris.

Aşadar, Maly revenise aici aşa după cum sperase. Dar – o nouă ironie – pictorul profitase de noua sa absenţă pentru a se strecura în casă, să pună buchetul într-o vază şi să revină la Veneţia cu schiţa respectivă. Prospeţimea florilor nu lăsa loc niciunei îndoieli; nu-şi părăsiseră locul unde fuseseră crescute de mai mult de douăzeci şi patru de ore; sigur, fuseseră cumpărate, de la vreo florărească din preajmă, chiar în acea dimineaţă… În alţi termeni, totul (inclusiv reîntoarcerea la Veneţia) se petrecuse în câteva ore. Asta nu putea însemna decât un singur lucru: Maly se deplasa, şi el, prin pânzele sale.

Schiţa buchetului arăta locul de reşedinţă, cel puţin aşa interpretă Serge. S-ar supune acestui ordin, ar aştepta în La Galée ca, mai devreme sau mai târziu, pictorul să binevoiască să-l întâlnească.

Era în plină iarnă. O iarnă deosebit de blândă (nu îngheţase deloc), dar era totuşi iarnă. Neîncălzită, casa era rece; de data această un simplu foc în şemineu nu ar fi fost suficient ca să alunge frigul. De aceea, pentru că se hotărâse să stea mai mult timp, Serge ceru ajutorul unei întreprinderi specializate ca să verifice încălzirea şi şemineul şi să umple rezervorul cu carburant. Căldura reveni şi o dată cu ea gânduri mai puţin morocănoase. Vrând să uite *Călătoria* şi toate decepţiile legate re ea, Serge se hotărî să înceapă un nou roman. Dar nu reuşi să găsească maşina abia cumpărată. Maly, când pusese buchetul în locul ei, o luase cu el? Serge mai căută un timp. În zadar. N-a fost prea afectat de această pierdere. Dorinţa sa de a se aşeza la masa de scris, dispăruse imediat.

*

Plimbându-se fără niciun ţel pe străzile oraşului vecin, trecu prin faţa unei vitrine de librărie unde se aflau expuse cărţile laureaţilor. Titlul premiat în locul *Călătoriei* nu-i spunea nimic, nici numele autorului, dar îl invadă o amară gelozie. Impulsionat. de ceva nedefinit deschise uşa. Pe masa rezervată noutăţilor nu se afla şi romanul său. Nu se afla nici pe rafturile

editorului său. Serge îl întrebă, uimit, pe librar:

„Aveţi *Călătoria*?”

„Ce-aţi spus, vă rog?”

„*Călătoria*, de Serge Milian, Aş vrea să cumpăr romanul acesta.”

„Pot să-l comand pentru d-voastră. Dacă… dacă figurează în catalog… Curios, titlul nu-mi spune nimic.”

Avea dreptate: catalogul editorului nu menţiona cartea lui Serge.

„Imposibil!” spuse uimit, Serge. Realitatea s-a transformat chiar atât de mult încât *Călătoria* să nu-şi fi găsit editor?

„Serge Milian… Sunteţi sigur că nu vă înşelaţi? Ştiu pe Serge Milian, dar după câte cunosc el n-a scris niciodată romane…”

În felul acesta Serge descoperi că era autorul unei serii de eseuri despre economie, eseuri cărora le datora o, anumită notorietate. În plus, *Călătoria* nu era singurul roman care dispăruse din catalogul librarilor. Dispăruseră şi cărţile sale poliţiste.

Pe spatele unei cărţi cu eseuri, Serge găsi o fotografie a autorului. Era el, fără nicio îndoială. În acel moment librarul căută într-o listă de cărţi şi nu observă nimic.

Ieşi din librărie cu toată opera lui Serge Milian, Celălalt. Proprietarul librăriei îl strigă pe când se îndepărta:

„Ştiţi, fiindcă vă interesează acest autor… Am aflat că – acum câtva timp a cumpărat o mare proprietate prin împrejurimi. Curioasă coincidenţă, nu?”

Serge se afundă în lectura scrierilor alter ego-ului său necunoscut. Curios, el care nu înţelesese nimic din economie nu întâmpină nicio dificultate în, înţelegerea scrierilor. Chiar mai mult, i se întâmpla să anticipeze judecăţile totuşi absconse ale autorului.

Într-o dimineaţă, sculându-se, zări pe iarba din faţa casei o siluetă estompată în ceaţă. Nu poate fi decât pictorul, gândi. Acum încercă să nu se apropie de el.

Această apariţie îi aminti toate pânzele îngrămădite în apartamentul său parizian. Dădu ordin să-i fie aduse în La Galée, ca şi unele manuscrise şi alte hârtii personale.

Manuscrisele pe care le primi erau cele ale eseurilor pe care tocmai le terminase de citit.

Dintre hârtiile personale lipseau cele referitoare la

succesiunea de care beneficiase. Făcu cercetări. Unchiul Pierre murise în urmă cu cincisprezece ani de o criză cardiacă, iar el nu avusese parte decât de fărâmele averii sale. La Galée fusese cumpărată din drepturile sale de autor – dar aceste drepturi proveneau totuşi de la cărţile sale de economie. Şi, incidental, se văzuse nevoit să apeleze la bancă pentru a realiza suma necesară cumpărării.

Epilog

„Deci d-voastră aţi fi Serge Milian, autorul *Noii critici economice…*” am spus ca să rup liniştea ce se instalase după cele povestite.

„Da, sau mai exact am devenit acela prin forţa lucrurilor. Dacă preferaţi, m-am modelat în forma respectivă.”

„Care formă?”

„Cea lăsată de predecesorul meu…” Se întrerupse, mă privi perplex. „Oh! Am avut tot timpul să reflectez la situaţie”, oftă el. „S-a elaborat o teorie aproape fără ştirea mea. Vreţi să v-o expun?”

„Vă rog”, am spus eu zâmbind, „mai este puţin whisky!” A rămas mut la ironia mea. „Iată”, zise el, „tot ce mi s-a întâmplat mă incită să concep universul ca o succesiune de sfere puse unele în altele… ştiţi, ca păpuşile ruseşti, spre exemplu…”

„Sau ca o ceapă”, am intervenit eu.

„Exact”, spuse el pe un ton plin de viaţă. „O ceapă a cărei fiecare foaie ar fi replica ideală a celei precedente. Aproape, nu în totalitate: între două foi succesive, se strecoară uşoare diferenţe… În fond, numărul şi importanţa diferenţelor este probabil proporţională cu distanţa ce separă cele două foi.”

„Aşteptaţi!”, l-am rugat. „Mărturisesc că nu văd nicio legătură între povestirea d-voastră şi aceste straturi ale cepei.”

„Metafora este totuşi evidentă, înaintea primului meu sejur la Veneţia, eu aparţineam unui anumit strat – sau unui univers, dacă preferaţi. Pe atunci scriam romane poliţiste, iar un fost actor numit Ronald Reagan era preşedintele Statelor Unite. Apoi, fără să ştiu, am basculat în alt univers, unul identic… doar că, nu era chiar acelaşi. Mă rodea dorinţa de a face literatură mare. Apoi un alt univers unde cartea mea era bine primită de critică. Un altul, şi aceeaşi critică îl făcea bucăţi. Încă unul, cartea primea consacrarea unui premiu literar. Apoi un altul

unde era iarăşi masacrat, şi, în final, unul unde romanul nici măcar nu exista, fiindcă nu scriam romane…

„Ca şi cu actorul-preşedinte”, am zis, pus pe glume. „Cred că a fost un şoc pentru el să treacă la şomaj!”

Nu găsi de cuviinţă să observe gluma. „Desigur, nu era acelaşi. Preşedintele Reagan se mai află încă în funcţiune în universul din care vin, doar dacă nu au avut loc între timp alte alegeri. În ce priveşte acest univers, e posibil ca actorul Reagan să stea liniştit la pensie… Sau să nu fi fost actor niciodată; sau, de ce nu? să fi murit de o pleurezie pe la unsprezece ani. Ştiţi, totul este posibil!”

„Bine”, am mormăit eu aruncând o privire la sticla al cărei nivel atingea o cotă dramatică. „Fiindcă sunteţi singurul care puteţi sări dintr-o… ceapă în alta… Aţi putea să-mi spuneţi cum o faceţi?”

„Nu dintr-o ceapă în alta”, reluă el cu răbdare. „De la un strat la altul. Iar în ceea ce priveşte tehnica saltului… M-am lăsat dus de la un univers la altul ca o jucărie. Da! De două ori, am privit voit o pânză de Maly, dar am făcut-o cu scopul de a mă afla în locul pe care îl reprezenta. Făcând aceasta nu ştiam că-mi părăseam şi universul…”

„Ceva nu merge, în teoria asta”, am zis eu lăsând deoparte sarcasmul. „Doar o privire la tablou şi, hop!, gata, schimbaţi locul şi în acelaşi timp şi universul. De acord. Dar în acest nou univers putea să trăiască un alt Serge Milian, un fel de dublu al d-voastră… Ce se întâmplă cu el în acest caz?“

Argumentul nu mă puse în încurcătură. „Universul acesta priveşte şi pe un Maly transferându-se chiar în momentul în care eu apar într-al său. Şi tot aşa…”

Am închis ochii, încercând să-mi imaginez un număr infinit de mici Serge Milian sărind în acelaşi timp dintr-un loc în altul într-o ceapă gigantică. Prea dificil pentru mine. Am încercat iarăşi cu zece Serge Milian, fără niciun rezultat. La drept vorbind nu reuşeam să-mi imaginez doi Serge Milian urmărindu-se dintr-un strat în altul, „Ce sarabandă infernală!” am murmurat.

Surâse condescendent. „Iar o lume unde ar exista zece, o sută, o mie de Serge Milian, nu vi se pare infernală?”

Am recunoscut că aşa este.

Faţa îi deveni serioasă. „E mai bine să privim lucrurile cu umor. Eu nu prea reuşesc. Mi se întâmplă să fiu cuprins de

panică. Spre exemplu când mă gândesc la trecerea mea într-o lume unde n-ar exista niciun Serge Milian… sau în care dublul meu ar fi murit…”

„Ce s-ar întâmpla în cazul acesta?”

„O! Nimic mai simplu, bănuiesc. Aş dispare… sau aş muri imediat, iar corpul meu…” Ezită: „Nu ştiu, ce-i drept e drept. Prefer să nu mă gândesc la o asemenea ipoteză!”

Mi-am aprins o ţigară. I-am oferit şi lui una dar a refuzat. Între noi se făcu linişte.

„Pânzele acestea”, am reluat eu discuţia după câteva clipe. Am arătat cu mâna şasiurile acoperite: „Presupun că sunt de Maly?” Dădu afirmativ din cap. „Aici este o Veneţie. Splendidă”, spuse el cu o uşoară ironie. „Acolo, o vedere a Canalului Grande, în ceaţă, dincolo…” Clătină din cap copleşit: „Majoritatea acestor pânze nici nu le-am privit… Ce supliciu!”

„Vindeţi-le”, am spus eu fără menajamente. „Sau distrugeţi-le!”

„Imposibil!” Se ridicase din fotoliu vrând parcă să mă facă să tac. „*El* nu mi-ar ierta-o!”

„Cine-i acest *el*?”

„Maly!”

Am ridicat din umeri: „I-aţi revăzut fantoma?”

„Nu-i o fantomă!”, sări el. „Este chiar el în carne şi oase Da, îl văd adesea, dimineaţa mai ales. Se plimbă pe peluză sau îi văd umbra la capătul unui culoar… Ştiţi”, adăugă el şoptit. „Cred că şi-a luat în posesie atelierul…”

„Ei, atunci, mergeţi în atelier! Ce vă împiedică?”

„Dar dacă o fac, va dispare iar!… Nu, nu, mai bine aştept, ştiu eu. Încetul cu încetul, devine tot mai prezent. Într-o zi va intra pe uşa aceasta, se va aşeza în fotoliul în care staţi. Şi atunci, voi avea toate răspunsurile la întrebările mele…”

Ce să mai spun? „Mi-ar fi făcut plăcere să vă ajut”, am zis, ridicându-mă. Mi-am căutat cuvintele cu atenţie. Nu voiam să-i măresc disperarea lăsându-l să înţeleagă că nu crezusem nici măcar un cuvânt din povestea lui şi niciun moment nu-mi lăsase impresia, că ar fi periculos. „Numai singur vă puteţi ajuta.”

Dădu din cap. „Ştiu. Scuzaţi-mă pentru scrisoare, întâlnirea aceasta… dar citindu-vă am avut impresia că sunt mai puţin singur…”

Mă conduse din nou de-a lungul coridorului întunecat.

Trecând prin sala mare, am remarcat în treacăt că-mi luase impermeabilul şi-l pusese pe braţ, probabil cu intenţia de a mi-l da. Apoi ne-am despărţit; uşa de sticlă se închise în urma mea. M-am îndreptat precaut spre maşină pe care o vedeam doar la lumina lunii. Aşezat la volan mi-am dat seama că-mi uitasem impermeabilul. M-am întors. Sala cea mare era goală; Serge Milian nu răspunse când l-am strigat.

Nu era nici în salonul din fund. Totuşi aici se întorsese după plecarea mea: una dintre pânze era descoperită. Piaţa San-Marco, aşa cred. Lume multă. În planul întâi un om îmbrăcat într-un impermeabil de culoare deschisă se uita la mine.

Am vizitat toate încăperile casei, una câte una. Serge Milian nu era în niciuna din ele. Nici impermeabilul. Majoritatea erau goale, cu excepţia unei camere de la etajul întâi şi atelierul în care se simţea mirosul vopselei proaspete.

CĂRĂRILE GLORIEI ŞI CĂILE NOPŢII

Uşile s-au deschis brusc. Sticleţii s-au repezit înăuntru. Doamne, ce panică! Unii dintre noi au încercat să-şi folosească armele, dar era prea târziu. Deja. Chiar lângă mine, o femeie trecută de cele tinereţi se ridică şi începu să urle, palidă, apăsându-şi mâinile încleştate pe urechi. Până, să apuc eu s-o trag în jos ori cel puţin să-i strig să se adăpostească se prăbuşi în fotoliul acoperit cu plastic negru, moale cu gura într-o parte, jâmbată. Deasupra sinului, chiar la nasturele ce-i aduna reverele bluzei transparente avea o ridicătură în carne, la mijloc o picătură de sânge foarte roşu. O băşică ce se umfla, palpitând de viaţă. O vedeam cum creşte. M-am aplecat deasupra femeii, împins parcă de milă, sau poate din curiozitate. Nu ştiu. Plici, plici făceau băşicuţele ca nişte muguri ce se desfac în primăvară. Pielea se schimba încet, încet. Bătea în cenuşiu.

De-abia atunci, cred, c-au început să tragă de-adevăratelea. Pârâia peste tot. Gloanţele şuierau sinistru. I-am văzut. Jigodiile. Îşi căutau victimele. Le-am văzut feţele. Se distrau de minune. Dintr-o mişcare, am răsturnat fotoliul. Un şmecheraş, chiar în momentul acela (unul de-ai noştri? Nu-s sigur. Poate vreun sticlete. Erau atât de siguri pe situaţie încât îşi puteau permite un pic de sport), un şmecheraş, deci, îndreptase arma spre bara

fluorescentă. Se auzi o detunătură surdă. Pârâiala trebuie să se fi oprit vreo jumătate de secundă. O mână umedă, cu pielea cam bătucită – o mână de femeie, mi-am zis – mi-a trecut peste faţă, s-a lăsat în jos pe gât şi mi-a pipăit pieptul.

„Vino!” şoptiră nişte buze calde şi umede lângă urechea mea.

Nu era momentul de a discuta. Am înhăţat mâna. Am simţit apoi cum duşumeaua se clatină şi se deschide sub mine. Nu, nu era nicio trapă. Singura imagine care mi-a venit în minte a fost aceea a unui sex. Un sex de femeie primitor, lunecos care mă atrăgea în jos. O alunecare. Chiar şi alunecarea asta era ciudată. Aveam, foarte clar impresia că alunec – nu de cădere drept în jos, vertical, ci alunecam pe suprafaţa unui plan înclinat – şi totuşi nu simţeam nimic. Nicio senzaţie de frecare. Ca şi cum nimic nu mă susţinea în această cădere.

O altă încăpere – cel puţin după câte am presupus eu. Tot întuneric, în plus o linişte ce mi se părea mai greu suportabilă decât pârâiala de sus. (Sus? Ştiu eu?) Femeia mi-a pus un deget pe buze şi aşteaptă câteva clipe.

„Vino” repetă ea. Ca un murmur. Am urmat-o: ce-aş fi putut face?

După o clipă – un minut, poate, poate mai puţin – am înţeles după ecoul paşilor noştri că părăsisem încăperea şi eram într-un coridor. Întunericul se destrăma. Un fel de penumbră, uşor argintată, preciza decorul. La prima vedere, locul unde ne găseam semăna foarte bine cu un coridor. Dar un coridor cu ziduri ogale, drepte, fără nicio asperitate ori vreo deschidere. Un tunel de beton.

Şi, deodată, fără ca nimic să fi lăsat să se întrevadă asta, zidurile dispărură, şterşi de fosforescenţa argintie. Sub picioare am simţit o textură diferită. M-am întors, surprins. În urma noastră era doar o întindere tulbure întretăiată de câteva umbre mai apăsate. Nici urmă de coridorul din care ieşisem. Departe, mult în urmă, clipeau nişte puncte luminoase ca nişte opaiţe. Mai întâi m-am gândit că sunt stele. Apoi am înţeles că era vorba de un oraş. Nu, chiar mai puţin: un sat. De-acolo veneam? Acolo era cât pe ce poliţiştii să ne...? Deschisei gura să întreb, dar am renunţat fără să scot vreun sunet. Şuieratul gloanţelor încă mai persista în urechile mele. Un sunet greţos. Cred că m-am cutremurat de scârbă. Probabil era din cauza răcorii din jur.

Iar am cotit. Am zărit din nou peisajul pe care-l văzusem la

ieşirea din coridor. Aş putea spune că era mai degrabă o lipsă de peisaj. În partea asta, cerul complet întunecat parcă se topea, scurs în pământ. Numai o masă obscură se găsea cam la treizeci de metri în faţa călăuzei mele, ce ajunsese o simplă siluetă cenuşie, tulbure dinaintea mea.

Am făcut un pas. Am pipăit cu piciorul, nesigur, solul prăfos apoi am înţeles. Nisip. Abia atunci mi-am dat seama că mirosul de parfumuri aduse de o briză uşoară conţinea urme de iod. Abia atunci, zic, am perceput şi acel vuiet neîntrerupt care punea stăpânire pe mine.

Fără niciun motiv, am izbucnit în râs, şi-am pornit în goană prin iarba măruntă spre femeia care mă aştepta. Firele mai înalte mă şfichiuiau la glezne, dar eu continuam să alerg fără să le bag în seamă. Dreaptă, ca o statuie, ea mă aştepta pe creasta dunelor, ca o zeiţă, pe umeri cu o hlamidă albă plutind vaporoasă în bătaia vântului.

Când mă aflam la câţiva metri de ea, se întoarse spre mine. Şi-a scos hlamida, iar mâna îi coborî spre talie. Veşmintele-i alunecară cu un susur uşor ca o frunză toamna atinsă de brumă.

Apoi, la fel de uşor, se întinse şi ea la pământ.

„Vino”, mi-a poruncit încă o dată. Ca şi cum n-ar fi ştiut decât acel cuvânt.

M-am repezit spre ea, pe ea – în ea. Fără o vorbă, fără nicio altă mişcare decât aceea de a-mi potrivi sexul. Dar ea prevăzuse şi gestul acesta. Mi-a arătat calea, ghidându-mă. O, nu, nu dintr-o dată. Mai întâi s-a mângâiat cu el, nu mult, doar o clipă, suficient însă ca să-mi producă o durere în şalele arcuite. O durere surdă. Apoi se arcui. „Vino, vino!” Mereu acelaşi ordin.

Curios, totuşi: după, am vrea să credem că ne-am lăsat purtaţi de o pornire frenetică. Nu ştiu cum e cu alţii. Sunt, probabil, unii cărora li se opresc rotiţele, înţepenite din cine ştie ce cauză, în acele momente. Cât despre mine, niciodată nu m-am putut opri să nu mă gândesc, chiar şi în clipele celui mai puternic orgasm. Gânduri reci, clare, la mii de ani-lumină de corpul care transpiră înnebunit.

Acolo, cu genunchii în nisipul reavăn, ca un arc între pulpele ei, mi-am auzit o parte din creier mişcându-şi rotiţele ca şi cum nu se întâmpla nimic. Am privit-o cu luciditate. Mâinile îmi transmiteau informaţii pe care ochii nu le puteau distinge. Doamne, ce mică era! Mică şi slabă cu oase ce-i ieşeau de peste

tot. Nişte sâni mici, nişte fese... Dar ceea ce m-a mirat mai mult, făcând asemenea constatări, era această ardoare a dorinţei pe care o încercasem văzând-o stând dreaptă în vârful dunelor, cum se dezbrăca de veşmintele ei mătăsoase. De obicei nu-s în firea mea asemenea pătrunderi sălbatice. Mai degrabă sunt pentru momente preliminare durabile. Chestie de ambianţă, mi-am zis. Poate aerul marin. Sau aceste dune sterpe, mirosul de iod.

Ne-am iubit mult. Ea punea în toată chestia asta un soi de grabă metodică ceea ce mă constrângea să mă depăşesc. În fine, să zicem că, în ceea ce mă priveşte, am avut cu adevărat impresia că mă depăşesc, că sunt un fel de superman al orgasmului, acel soi de mascul feroce, vedetă a filmelor porno pe care orice bărbat ar vrea să-l întreacă. Habar n-am ce-a crezut ea. Poate i-am părut un oarecare. Ceea ce ştiu, totuşi, este că după, ea m-a ţinut în braţe minute în şir, nu şi-a desfăcut picioarele cum mă înlănţuise. Pulpele acelea osoase şi pântecul rotund ce se mai ondula din când în când în uşoare zbateri precipitate.

Probabil am adormit. Am simţit-o cum se desprinde într-o mişcare bruscă. S-a ridicat, felină, fără să-mi acorde măcar o privire şi a alergat spre apa oceanului. M-am aşezat în capul oaselor şi-am privit-o ezitând între dorinţa de-a alerga alături de ea pe plajă şi de a prelungi această stare de lene somnolentă. Ajunse la primele valuri; trupul îi era asemeni unei năluciri în sclipirea fosforescentă a oceanului. Atunci se întoarse către mine şi-a strigat ceva din care n-am surprins decât „... Pământul Gloriei...”. Aşa părea c-a spus. N-aş jura, însă. Glasu-i era acoperit cumva de zgomotul valurilor în retragere. Apoi dispăru între creste. Trecuse ceva timp, dar n-a mai apărut. M-am ridicat şi-am coborât la ţărm pe pietrişul umed. Mergând, m-am dezbrăcat de pulover şi-am lepădat pantalonii. Când am atins marginea apei eram gol. Nici urmă de fiinţa care mă scăpase de gloanţele sticleţilor. Am înmuiat vârful piciorului în valurile ce mureau în buza mării. Răceala apei mă făcu să tresar. Curaj! Are curaj tipa. Eu m-am retras grijuliu. Se scurseră destule clipe. Trupul mi-a fost repede acoperit cu o peliculă fină de apă. Nu era ploaie, nici bura aceea a mării; buzele nu-mi erau sărate aşa cum se petrece în mod obişnuit. Nu, umezeala venea din aer. A fost nevoie de câteva mişcări de gimnastică. Mi-era frig.

La un moment dat mi s-a părut că văd ieşind din apă un

obiect, nu departe de ţărm, ridicându-se drept spre cer. A fost ca o fulgerare, poate de aceea am pus-o pe seama imaginaţiei. Întunericul, singurătatea te fac uneori să crezi că ai văzut ceva ce nu s-a petrecut decât în mintea ta.

M-am întors şi am plecat. Deasupra pământului cerul se luminase puţin. O rană în pătura groasă a norilor, suficientă pentru a da contur dunelor ca o blană şi arbuştilor ca nişte pete întunecate pe pânza gălbuie a nisipului. În drum mi-am adunat puloverul şi pantalonii. Cu sandalele în mână m-am întors în locul unde stătuse dreaptă ca o stană în pliurile hlamidei albe. Veşmintele-i erau tot acolo; mai păstrau forma trupurilor noastre – cel puţin aşa am dorit să cred. Le-am ridicat numai cu o mână. Da, cu o singură mână. Ţesătura era atât de fină încât, făcută ghemotoc, acest fel de combinezon încăpea într-un pumn. Pelerina dispăruse. Mult prea fină, dispăruse. Prea uşoară, desigur o luase vântul. N-am căutat-o.

Fără nici cea mai mică umbră de ezitare am strecurat combinezonul în buzunar. În felul ăsta ai să-nveţi să-ţi mai baţi joc de mine, putoare mică! Dar intuiţia îmi şoptea că toată chestia asta nu era decât o răzbunare platonică. Oriunde se va fi dus, partenera mea de-o clipă îşi părăsise veşmintele cu bună ştiinţă. Tot aşa cum m-a abandonat şi pe mine. S-a debarasat de tot ceea ce era de prisos. Pur şi simplu. Acolo unde se afla acum, n-avea nevoie de haine. Nici de mine. Pământul Gloriei. Da, nu mai era nicio îndoială. Sigur, acestea fuseseră cuvintele pe care le rostise prin vânt înainte de a se lăsa în valuri. Prea corespundeau bine cu restul: stranietatea fugii noastre, irezistibila atracţie ce o exercitase asupra mea, chiar şi acea dorinţă... Amărâtule! Ai crezut, recunoaşte, ai crezut că eşti un supraom, un supermascul... N-ai avut nicio legătură cu toată chestia asta. Dacă ţi s-a sculat, a fost pentru că ea a vrut să ţi se scoale. Dacă ai înşfăcat-o aşa, fără introduceri, e pentru că ea a vrut să fie aşa. Dacă... O jucărie – iată ce-ai fost între pulpele ei. O aia. Un falus. Nimic altceva: tu nu existai pentru ea; n-ai existat nicio secundă. Ea voia doar un singur lucru: să se excite în mirosul de sânge şi al morţii, în pârâiala şi ţipetele măcelului. Restul... O, da, desigur, era nevoie de un supravieţuitor. Ca să ducă treaba până la capăt. Şi numai hazardul a făcut să cadă toată chestia asta pe tine. Tu ai fost ăla care a terminat treaba, care i-a permis ei să-şi dea poalele peste cap.

Ei, fir-ar să fie! Rahat! Nu, nu mergea. Nu, mai erau şi detaliile. Degetele care apăsau când fugeau, spre exemplu, buzele ei lipite de pielea mea... Şi la urma urmei ce mă durea pe mine de toate motivaţiile astea? Adevărul gol-goluţ e c-am avut o „Glorioasă! Am făcut-o cu o Glorioasă!”

Am strigat în faţa dunelor; am izbucnit în râs, împiedicându-mă în rădăcinile acelor ierburi ciudate, uscate şi tari. Am căzut cât eram de lung în nisip. O Glorioasă! Da, asta-i cu adevărat o aventură! Aşi! Aş fi jurat că Glorioasele erau ceva mai bine ca ea. Ea, cu trupul ei colţuros şi osos nu corespundea întru totul cu ideea ce mi-o făcusem. E adevărat că, până acum le zărisem numai de departe. Numai dacă nu cumva... În fond ce-l diferenţiază pe un om de un Glorios când acesta din urmă nu se foloseşte de puterile sale? Nimic. Acum eram capabil s-o spun.

Gândul ăsta m-a fleşcăit dintr-o dată. Pentru că, în condiţiile astea, tot ceea ce mi se întâmplase n-avea nimic ieşit din comun. M-am ridicat, mi-am şters hainele apoi am pornit-o spre luminiţele ce pâlpâiau undeva la orizont. Cam pe la cinci sute de metri de locul de unde plecasem am simţit sub tălpi asfaltul zgrunţuros al drumului de centură. Am luat-o la picior: la ora asta (cred că nu trecuse de miezul nopţii) nu puteam avea neplăcuta surpriză de a întâlni pe cineva. Oricum, la cea mai mică alarmă, îmi era suficientă o fracţiune de secundă ca să dispar printre tufişurile gheboase de pe margini.

Mi-au trebuit două ore ca să ajung la marginea satului. Ajuns cam la vreun km de primele case, am părăsit şoseaua unde puteam fi reperat foarte uşor. Am luat-o pe lângă tufişuri alergând atunci când dădeam peste un spaţiu mai gol sau era vreo văioagă, târându-mă atunci când trebuia să străbat o întindere de nisip. Obiectivul meu nu era satul însuşi – prevedeam că mi-ar fi extrem de greu, dacă nu chiar imposibil, să intru în el – ci o movilă destul de înaltă de unde puteam avea o vedere de ansamblu a locurilor. Am ajuns fără ca prezenţa mea să fi fost, se pare, descoperită. Întins pe cocoaşa înierbată, am zărit înaltul ţarc de sârmă ghimpată, probabil electrificat. Ici colo se zăreau în întunericul înşelător nişte prepeleacuri. Încă doi, trei paşi după care scena s-ar fi luminat ca la un semn. Prins în furca reflectoarelor n-aş fi avut nici cea mai mică şansă de a scăpa viu. Sentinelele, e-o chestie ştiută, au o anumită tendinţă: trag înainte de a şti cu cine au de-a face. Chestie de prudenţă:

acolo, sus, în prepeleacurile lor ei sunt la adăpost. Dar să coboare, să fie obligaţi să coboare ca să facă o verificare banală, riscă să se trezească în inferioritate. În faţa unei duzine de tipi stând la pândă hotărâţi să profite, chiar şi temporar, de luxul asupra căruia ei sunt puşi să vegheze, spre exemplu…

Pe scurt, constatând fără mare surprindere că nu trebuia să visez acum la intrarea în sat, am luat singura decizie care se impunea: m-am îndepărtat. Câteva sute de metri. Suplimentar. Cei mai grei. Oboseala îmi făcea picioarele de plumb, iar curelele sandalelor, care nu erau pentru drumuri lungi, intraseră adânc în pielea mea prea fragedă. Un tufiş de grozamă mi s-a părut a fi o ascunzătoare satisfăcătoare. M-am strecurat sub el şi-am adormit direct pe nisip. Totuşi, nu imediat. Mai întâi gândurile mi-au fugit între amintirea, prea vie încă a plăcerii întâlnite între pulpele Glorioasei şi perspectiva de a trebui să găsesc cu orice preţ adăpost în satul ăla. Amestecându-se, cele două gânduri cred că s-au anulat: anticiparea dificultăţilor de orice natură pe care mi-am imaginat, că trebuie să le pun împotriva proiectelor a avut ca motiv o erecţie fugitivă; emoţia retrospectivă care mă invada în valuri mi-a permis să las deoparte orice speculaţie asupra propriului meu viitor şi să-mi aflu somnul. Destul de repede; de altfel.

A, ba da! Mi-aduc aminte că i-am văzut din nou chipul în minte. Ciudat lucru, dar cred că acum îi distingeam mai cu precizie trăsăturile aşa cum nu o făcusem în scurta noastră întâlnire în întuneric. Avea ochii de un cenuşiu-verzui, mari, imenşi, sub şuviţe negre.

*

Am fost trezit de lumina zilei. M-am aşezat după ce-am făcut câteva mişcări, schimonosindu-mă. Oboseala nopţii, umezeala pământului mă făceau greoi şi înţepenit. Doar o singură şi chiar dureroasă curbură din creştet până-n tălpi. Ora şapte – şapte şi jumătate. Aşa mi-am dat seama după poziţia soarelui. Cerul era curat; mai era doar o uşoară negură care urma să dispară în curând o dată cu apariţia căldurii.

Ridicându-mă am făcut o constatare care m-a făcut să mă îndoiesc de prudenţa mea obişnuită. Satul era mai întins decât crezusem în timpul nopţii. Cătunele erau răspândite de-a lungul coastei şi formau satul. Voind să mă îndepărtez de ţarcul pe care-l zărisem de pe movila mea, mă apropiasem de o altă

porţiune a incintei fortificate.

N-am mai întârziat. Deşi sentinelele erau mai temperate când e vorba de a apăsa pe trăgaci la lumina zilei, eu ştiam din experienţă că nu-i bine să te încredinţezi în asemenea apriorisme. Am pornit, deci, pe şosea şi m-am apropiat de împrejmuire cu pas cuminte şi sigur. Mâinile le ţineam departe de trup ca să se vadă clar că nu ascundeam niciun fel de armă.

În momentul în care trecem de linia de apărare nişte luminiţe aflate pe stâlpii de beton plantaţi de o parte şi de alta a şoselei au început să clipească şi m-am gândit atunci că undeva în sat, undeva foarte aproape, intrarea mi s-a semnalizat de vreo sonerie sau ceva de acelaşi gen. Pe-aici trebuie să se găsească o droaie de fotocelule dar şi detectori ce permit să se ştie dacă sunt înarmat sau nu precum şi o mie de alte chestii cum ar fi numărul şi configuraţia cariilor dentare, genotipul căruia îi aparţineam şi tot aşa…

Cum nimeni nu-şi făcea văzută mutra, am continuat să înaintez. Nu mai e nevoie să precizez că n-am fost lăsat să merg foarte departe…

„Ei, micuţule, ce facem? Ne plimbăm?”

M-aşteptam la o chestie de-asta dar n-am putut să mă stăpânesc şi să nu tresar. Privii în dreapta. Apoi în stânga. Nimeni. Am făcut încă un pas.

„Ia zi, micuţule, n-ai putea să răspunzi când ţi se vorbeşte?”

Treaba lua o întorsătură urâtă. Tonul de o ironie grea nu lăsa nicio îndoială asupra intenţiilor celui – celor? – care mă interpelau. Asiguraţi că veneam singur şi neînarmat, îşi ziceau probabil că-şi puteau permite o mică distracţie pe seama mea. Uimirea mi se va fi citit pe faţă. Nu era prima dată când aveam parte de o asemenea primire, dar chiar şi o îndelungată obişnuinţă nu reuşeşte să facă plăcută o batjocorire.

Oricum, era prea târziu să mai dau înapoi. Dacă aş fi schiţat cel mai mic gest de-a o lua la fugă sunt sigur că n-ar fi ezitat să mă culce la pământ. De aceea mi-am continuat drumul. Cea dintâi casă – o căsoaie de când lumea, dintr-un granit cenuşiu – se afla cam la zece metri. Patru oameni au ţâşnit în stradă. Erau îmbrăcaţi cu nişte uniforme bej şi încălţaţi cu cizme negre. Tocurile cu potcoave izbeau sec caldarâmul.

Cel ce-avea mai multe galoane se proţăpi în calea mea cu picioarele uşor desfăcute. Îşi frecă mâinile cu o bucurie

ostentativă. Pe inelar sclipea o şevalieră cu blazon.

„Prole, da?”

Afirm. Mâna îi ţâşni scurt încât, deşi îi presimţisem gestul, n-am avut timp să mă eschivez. N-avusesem nici măcar timpul să dau înapoi. N-a fost decât un dos de labă. Atât. Şocul însă îţi putea disloca vertebrele. Mă trezii pe jos cu buza despicată. Un firicel de sânge se prelingea, din crăpătură. Abia atunci se apropiară şi ceilalţi. Ceea ce-mi mai aduc aminte erau cizmele care se ridicau deasupra mea. Timpul nu stinge asemenea amintiri. Când închid ochii revăd totul cu hiperclaritate figurile geometrice formate de cuiele bătute în tălpile negre roase de uzură.

*

„Răbdare, micuţule. Mai aşteaptă vreo câteva zile şi apoi va merge mai bine, ai să vezi…”

Răbdarea, iată ceva ce nu-mi lipsea. Şi-apoi răbdare, nerăbdare… toate cuvintele astea, în situaţia mea n-aveau niciun sens. Aşteptam, da, dar fără a mă manifesta în vreun fel – aşteptam pentru că trebuia să aştept.

Doctorul se dădu câţiva paşi înapoi ca să-şi vadă opera. Mă rog, când spun doctor… Probabil luaseră pe primul felcer care se prezentase zicându-se că şi aşa era prea bun pentru noi. Probabil că exista în sat un medic cu toate diplomele de care ar fi fost nevoie, dar era păstrat numai şi numai pentru cetăţenii locului, în niciun caz pentru cei de la azil, nu unor proli ca mine. Oricum nu mă plângeam, îşi cunoştea meseria. Coastele mele rupte aproape că nu mă mai făceau să sufăr, umflăturile de pe faţă se absorbeau încet. Singurul lucru care mă deranja cu adevărat erau cei doi dinţi rupţi şi pe care felcerul trebuise să-i scoată.

Prin el aflasem destule lucruri. Că ajunsesem undeva prin Bretagne, ceea ce bănuiam încă de la început, probabil din cauza iodului sau al landei plină de tufişuri rare. Satul respectiv adăpostea tipi veniţi în vacanţă; şi, după cum spunea tipul, acesta era singurul său motiv de a exista. Sezonul abia începea şi nu era prea multă lume, ceea ce explica supravegherea nu prea riguroasă asupra cătunelor exterioare. După tăvăleala ce mi-au tras-o m-au trimis din oficiu la azil (cuvântul acesta eufemistic desemna un grup de barăci ridicate alături de sat, în apropierea încercuirii. Eu preferam să-i zic „închisoare”. În felul

ăsta lucrurile erau mai clare). Judecind după liniştea relativă care domnea în clădirea unde se afla celula mea, azilul nu cred că adăpostea un mare număr de indivizi. Fără discuţie că acesta va creşte odată cu afluxul turiştilor.

„Ce te gândeşti să faci?”

I-am aruncat o privire. Nu înţelegeam.

„După ce te voi fi pus pe picioare, ce-ai să faci?”

M-am mulţumit să schiţez un gest de habar n-am.

„Eh, dacă aş fi în locul tău aş tuli-o scurt, zise după o clipă de linişte. Ştii, pe-aici sunt unii cărora nu le prea plac străinii… mă rog, vizitatori ca tine. Chiar şi când nu li se poate reproşa nimic. Se întâmplă accidente idioate şi nici nu ştii măcar cum vin, de ce… Ezită o clipă. În locul tău aş pleca fără să spun nimic nimănui. Fără să cer vreo autorizaţie. Nu ştiu, n-am văzut, nici pe-acolo n-am trecut. Străjile se vor preface că n-au observat nimic.”

„De-acord, am răspuns. Am să mă gândesc…” Nici vorbă, desigur. Pricepeam eu ce voia tipul, cu sfaturile lui dezinteresate! Nu era greu de ghicit ce-avea să se întâmple. Într-o zi mi se vor deschide uşile azilului. Doar o apăsare pe clanţă şi, hop! Va trebui să mă gândesc la o uitare. Că cineva a uitat, aşa, a uitat şi gata. Am să-mi iţesc nasul printre firele de sârmă ghimpată. Nu va fi curent. Tot o uitare. Ce mai, o zi norocoasă, Mă voi strecura pe sub sârmă, printre colţii de fier şi voi goni spre libertate. Libertate. Ei aş! Nu voi fi făcut nici zece metri că va şi începe să pârâie de peste tot. Toate sentinelele adunate la locul respectiv vor pune pariu pe ţeasta mea… Nu-mi era greu să-mi imaginez scena.

Aprobarea mea a făcut să-i apară o expresie de uşurare pe faţă. Mai degrabă de mulţumire. Probabil că gărzile îi promiseseră un loc aparte în acea sărbătoare unde urma să-mi pierd capul.

„De-acord, am repetat. Îmi fac valiza. Lume, te salut. Nu ştiu, nu te-am văzut. Şi-apoi? Va trebui să mă duc undeva, nu?”

O întrebare inocentă. Dar l-am lăsat mască. Ştiind că din clipa în care voi fi păşit pragul azilului viitorul meu se putea exprima într-un număr limitat de secunde, nu-i trecea prin minte că eu mi-aş putea pune problema ce-ar putea urma după aceea. Pentru el, care mă şi vedea la stadiul de cadavru umflat de veninul miilor de ace microscopice, întrebările mele trebuie să fi

fost o aiureală,

„O…” Ridică din umeri pentru a-şi ascunde stânjeneala. „Lorient, zise triumfând. Oraş deschis. La patru, cinci ore de-aici. Asta-ţi trebuie, nu? Nu tu sticleţi, nu tu gardieni. Ce mai viaţă!”

Fără sticleţi? N-am putut să mă abţin şi să nu strâmb din nas. Ăştia-s peste tot. O ştiu eu prea bine. Chiar şi în aşa zisele oraşe deschise. Dovada: tocmai într-un oraş deschis era cât pe ce s-o mierlesc din cauza unor târâturi în solda unui guvern de înapoiaţi. Nu într-un oraş deschis au încurcat-o prietenii mei, ca nişte iepuri, ei care n-avuseseră şansa să dea peste o Glorioasă cam nimfomană.

Sticleţii, te-mpiedici de ei. Oriunde. Cu excepţia locurilor unde sunt gardieni. Chestie de susceptibilitate, e clar. Şi de aceea nu vedeam motivul unei plecări premature din sat. Gărzile, pe-aici, nu cunosc decât un singur prole cam bătut în cap – nici măcar atât: pentru ei, eu renunţasem Ia orice realitate legată de umanitate, nu eram decât o posibilă ţintă viitoare. Sticleţii, ăştia n-ar fi ezitat nicio clipă. De atâta timp de când îmi tot difuzează semnalmentele, fiecare dintre ei aproape că le ştie pe de rost.

*

Un gest nehotărât şi o ridicare din umeri. O mişcare ce amintea de pescăruşii zbătându-se în ţiţeiul deversat în mare, cum văzusem într-o zi pe o plajă din Midi. Se chinuiau să-şi ia zborul.

„Marea? Aici?” Aici nu se găsea decât un zid alb, orb şi neted.

Tipul zâmbi. „Lasă, în curând ai să vezi marea. N-ai să mai prinzi mult timp mucegai pe-aici…”

E prima dată că relua discuţia adăugind, ideea de evaziune. Acum că eram gata, tipul începea să se neliniştească. Unde mai pui că nici nu ştia cât de în formă sunt. În liniştea celulei mele foloseam orice clipă ca să-mi refac forţele. Somn, hrană corectă şi mişcare: nimic din toate astea care ţi-ar da poftă de viaţă.

„Vezi uşa aia? Pot aranja să fie lăsată deschisă pentru tine. Îţi dai seama, prietene? Liber ca pasărea cerului. Apoi soare, aer curat, marea… Ce mai, libertatea! I-a zi, te-ai gândit şi la femei? În Lorient, ai să vezi… Am să-ţi dau nişte adrese.” Păsările, marea, gagicile… băga tipul toate textele. Am deschis gura să-l întreb dacă chiar mă crede un tâmpit, dar fiindcă nu era în interesul meu, am continuat să-i fac jocul.

„Când?” l-am întrebat.

„Mâine dimineaţă.” Mi-a pus mâna pe umeri. „Când am să…”. S-a întrerupt. O umbră uşoară tocmai trecuse pe peretele din faţa noastră. Amândoi am ridicat capul în acelaşi timp.

Cinici sau şase siluete nedefinite, în bătaia luminii, stăteau nemişcate cam la vreo treizeci de metri în sus de sat. Dar dacă…? Nu, mi-am zis. Nu, nu se poate. Nu pot concepe aşa ceva. Tipa şi-a făcut jocul cu tine. Gata, a bătut ceasul. Asta-i. Nu-ţi mai face iluzii, ce dracu’! Şi-apoi care-i dovada că a fost o Glorioasă? Dovada!

Cu lacrimi în ochi am încercat s-o văd printre cei care se profilau acolo, departe. „Fir-ar el de soare!” zise felcerul frecându-şi ochii. Apoi mă privi nesigur. „Ar fi mai bine să te întorci” îmi şopti el luându-mă de braţ. Era cât pe ce să-i râd în nas. Citisem undeva că Glorioşii amintesc ceva foarte precis în inconştientul omenesc. Îngerul păzitor: nasul lui Pinocchio – mă rog, conştiinţa, dacă vreţi. În fond, nu-i nimic uimitor: nimic nu le rezistă; pot apărea de oriunde chiar (mai ales?) acolo unde nu v-ar place să mergeţi. Vă credeţi singur şi, deodată, când vă aşteptaţi mai puţin, iată că neantul se întredeschide şi-ţi dai seama de prezenţa lor. Da, n-am auzit niciodată spunându-se că ar fi intervenit ca să împiedice un delict, spre exemplu, sau o crimă a căror pregătire ar fi surprins-o. Sau să denunţe pe vinovaţi în cazul unei crime ai cărei martori ar fi fost. Nu, ei se mulţumesc să fie de faţă – şi-i destul pentru a vă „ajuta” când aveţi ceva să vă reproşaţi. Chiar îi observă pe oameni? Greu de spus. Probabil. În ce scop? Nimeni n-a reuşit să precizeze ceva. Ipoteze, atât. Şi sunt multe. Destule, contradictorii. Cât despre certitudine, ioc. Din câte ştiu sunt singurul care m-am apropiat de o femeie din tărâmul Gloriei, fiinţă care a intervenit în modul de a acţiona al oamenilor. Şi ce ştiu eu în plus despre aceste fiinţe? Nimic.

Chestia-i că felcerul nu sclipea de inteligenţă. I se citea vinovăţia pe faţă.

„Vino”, insistă el trăgându-mă de braţ.

Nu.” M-am smucit şi mâna îi căzu de pe umărul meu. „Nici vorbă. Rămân aici.”

Ochii i se îngustară. Îşi duse mâna sub halat. „Ai să mă urmezi, auzi?” Nici gând să mai joace comedia omului de treabă care dă sfaturi dezinteresate.

Într-o clipă mi-am calculat şansele. Cu mâinile goale în faţa unei împroşcătoare. Zâmbii prosteşte. „Bine, bine… nu te enerva, ce naiba! Ce te-a apucat? S-a terminat plimbarea?”

Dintr-un brânci mă trimise în colţul de unde începea un coridor umbrit şi răcoros ce ducea spre celulă.

Acolo, când ajunsei la doi metri de gaura aia întunecoasă, am zărit mâna care ieşea din zid. Îmi făcea semne, chemându-mă. Întâi apăruse încheietura mâinii, fină, apoi antebraţul, apoi braţul întreg.

„Ei, dar…!”

Nu m-am abţinut şi m-am întors. Felcerul primise un „dar”. Lansatorul de ace, nichelat, era îndreptat spre cer. Inutil. Îi căzuse falca, amărâtul.

Şuviţele arămii, ochii aceia de un verde perlat… „Mersi”, m-am trezit spunând prosteşte. Ea-mi răspunse printr-un surâs. Apoi mă luă de braţ. „Vino!”. O, întuneric blând, mângâietor.

*

La început a fost grozav. Pe bune. Cred că-i singura perioadă din viaţa mea pe care aş putea-o califica drept fericită. Cu excepţia copilăriei, desigur – chestia-i că amintirile pe care le am de-atunci au fost „prelucrate” de timp. Memoria a şters ceea ce era murdar, iar umbrele s-au estompat şi mai mult. Nu mi-au mai rămas decât câteva imagini cu adevărat extraordinare care m-au ajutat adesea, atunci când toate-mi mergeau pe dos, să-mi trimit îndoielile la plimbare şi să dea cu tifla temerilor care mă cuprindeau. Unii vă vor spune că eu nu-s decât un însetat de sânge care îşi deghizează pornirile ucigaşe sub nişte pretinse mobiluri umanitare; alţii vor afirma că lupta mea este într-adevăr una politică, că lupt pentru proli, pentru toţi abandonaţii sorţii, pe care societatea asta putredă nu-i mai bagă în seamă. Aiureli! Bayard ori Jack Spintecătorul: nu-s niciunul, nici celălalt. Nici monstru, dar nici împărţitor de dreptate. Dacă lupt, este numai pentru a regăsi acele imagini aurite, curate ce mi-au luminat copilăria. Numai – deşi sunt conştient că rolul meu depăşeşte cu mult aceste motivaţii. În orice caz sunt singurul care o ştie. Nimeni nu va cunoaşte vreodată motivele care mă împing la acţiune. Tâmpita lor de societate… Aş spulbera-o ca pe nimic. Aşa, pentru mine. Ca să văd renăscând lumea mitică a copilăriei mele.

Dar nu cu imagini falsificate sau transmutate de timp. Eram

fericit, cu adevărat fericit. Chiar mai mult: eram conştient de această fericire.

Şi unde m-adusese? Nu ştiu. Tot ce ştiu este că mă aflam pe o insuliţă mediteraneană. Câţiva km pătraţi de piatră sub arşiţa soarelui. Câţiva pini cu coroanele lor ca nişte umbreluţe. O vegetaţie săracă. Un port de pescari. Minuscul. Câteva bărci decolorate. Pe coasta deluroasă se aflau răspândite câteva case. Insula se găsea la vreo trei km de ţărm. De-o parte nişte golfuleţe cu nisip foarte fin şi alb; de cealaltă parte o îngrămădire de stânci ca o avalanşă împietrită scurgându-se în mare. Iar de jur împrejur stăpânea albastrul. Un albastru mai închis pentru apa mării şi unul mai deschis pentru cer. Vă las să admiraţi rezultatul. Un decor de carte poştală pentru gură-cască. Dar eu n-am nimic dintr-un tălâmb, v-o spun sincer: insula asta există iar eu am stat o vreme în ea. Cu fiinţa aceea.

Dar în ce colţ anume de mare, n-aş putea să vă spun. Mister. Undeva, în largul unui ţărm mediteranean. Probabil Albania. Sau poate Turcia. Locuitorii ei vorbesc o limbă care mi-este total necunoscută. E-o limbă curgătoare, parcă-i cântată, uneori cu accente guturale care sună ciudat. Cu mine, oamenii s-au purtat cu bunătate şi zâmbitori. Deşi nu primeau vizita unor străini decât foarte rar, nu aveau acea curiozitate nesănătoasă a tipilor care trăiesc în marginea societăţii. Puteai crede că nici nu-i interesam. Pur şi simplu. Iar această discreţie, mai mult decât peisajul, era făcută pentru a ne fi pe plac.

Şi totuşi, totuşi pe-aici nu se aflau sticleţi. Nici urmă. Vă spun că visez. Nu-mi vine să cred ochilor.

Am rămas aici zece zile. Ceea ce mă surprinde acum e tocmai faptul că nu m-am mirat de nimic în aceste zece zile, că am acceptat totul ca şi cum era de la sine înţeles să se petreacă astfel. Casa aia, spre exemplu, locuinţa aceea luxoasă de un confort pe care nu mi l-aş fi imaginat vreodată… cui aparţinea? Celei ce mă însoţea? Din cauza unor motive obscure care ţin fără îndoială de indiferenţa sa ostentativă faţă de orice bunuri materiale, nu reuşesc să cred că ar putea poseda ceva, cu excepţia, probabil, a acelor bijuterii de o fineţe deosebită cu care am văzut-o jucându-se adesea. Atunci cui? În orice caz, era un proprietar curios: niciun drum, nicio cărare nu ducea către această locuinţă care nu se deosebea prin nimic de construcţiile agăţate pe colină. Cine împinsese bizareria până-n-tracolo încât

amenajase somptuos acest fost sălaş de oi? În ce mod obţinuse tovarăşa mea disponibilizarea ei? Acum îmi pun toate aceste întrebări. Niciodată, însă, nu mi-au venit în minte de-a lungul celor zece zile. Şi cred că încep să întrevăd răspunsurile…

Zece zile. Pot afirma fără să exagerez prea tare că aceste zece zile le-am consacrat dragostei. Toate formele imaginabile. Metodic dar şi cu patimă. Celelalte activităţi nu erau decât nişte pauze destinate să ne permită să ne refacem forţele. Cum erau plimbările pe coastele cu vegetaţie săracă şi tufişuri spinoase pe sub care nişte insecte ciudate, aurii fugeau la apropierea noastră, ori scăldatul care întotdeauna se termina cu îmbrăţişări pe nisipul fierbinte când transpiraţia ni se amesteca în valurile murind pe plajă.

Ba nu, mai erau şi alte pauze. Acelea mi le rezervam numai mie. Se întâmpla uneori să plece, să se topească în aer şi să mă lase singur. Bănuiesc că avea o nevoie imperioasă să se întoarcă din când în când la ea, în Tărâmul Gloriei. N-am nicio idee privind faptul că ar fi fost constrânsă să facă astfel. Probabil o nevoie concretă, aşa cum este pentru noi a respira sau a mânea. Prima dată am rămas locului s-o aştept temându-mă să nu fie o plecare definitivă. Apoi am început să nu mai accept singurătatea şi coboram în port unde, din imposibilitatea de a vorbi cu oamenii, mă uitam la pescari cum îşi descărcau recolta de peşte în nişte coşuri mari şi răspundeam prin zâmbete la remarcile, pe care le presupuneam amicale, ce mi se adresau uneori. La întoarcere, o regăseam, culcată, oferindu-se. În blănurile care acopereau uniform podeaua, camerei. Şi era atât de tandră, atât de tandră…

Ceea ce poate părea surprinzător, poate fi şi puţinătatea cuvintelor pe care le-am schimbat între noi. Majoritatea de mine. Ea, ea se mulţumea cu un gest, un zâmbet, o simplă privire. Nu-i ştiu, spre exemplu, nici măcar numele. Cum nu-l ştia nici ea pe-al meu. La ce ne-ar fi folosit? Ambiguitatea raporturilor noastre ar fi fost compromisă. Ca şi mine, ţinea la această ambiguitate.

Zece zile. Apoi a unşpea, când, imediat ce m-a părăsit iar eu vegetam prin port, am zărit sosind nava poliţiei. Nu, nu mă întrebaţi cum de-am putut recunoaşte de atât de departe ambarcaţiunea poliţiei,. Pe sticleţi, eu îi simt de departe. Puteţi s-o numiţi fler, dacă vreţi. Asta e. În tot cazul n-am aşteptat ca

barca să fie prea aproape ca să-mi verific intuiţiile.

Am alergat până la stână. Tovarăşa nu mi se întorsese; am aşteptat-o cercetând intens satul, cele câteva case ce se vedeau de-acolo. Trecură mai multe minute – vreun sfert de oră, cred. Apoi am zărit, iţindu-se, câteva siluete. Deşi distanţa mă împiedica să văd prea bine, am înţeles că nu mă înşelasem. Uniforme. Militari sau sticleţi.

În clipa aceea am auzit în spatele meu o mişcare. Ceva foarte vag. Ai fi zis că n-a fost nimic. Ca o pală de aer mişcându-se. Nu m-am întors. Ea veni la fereastră lângă mine.

„Cine…?” m-a întrebat uitându-se spre acelaşi loc.

„Sticleţii.” Ce m-a apucat în clipa aia? I-am luat bărbia în mână obligând-o să mă privească. „Tu?” M-am, uitat în adâncul ochilor în speranţa că voi găsi un răspuns. Dar îi erau atât de goi încât am fost nevoit să-mi întorc eu privirea, jenat. A ridicat din umeri şi s-a desprins din cleştele degetelor mele în timp ce pe mine mă cuprindea un sentiment de uimire şi remuşcare. Cum de-am putut să mă îndoiesc de ea când mi-a salvat de două ori viaţa? Nu n-avea nicio legătură cu sosirea sticleţilor. Sătenii. Ei. Târâturile. Cu indiferenţa lor zâmbitoare ne-au tras pe sfoară.

„Să plecăm, am rugat-o. Ia-mă cu tine.”

Zâmbi şi n-am înţeles de ce, după care se adânci în contemplarea peisajului strivit de lumină şi căldură. A aşteptat ca sticleţii să ajungă la vreo sută de metri de noi – uniformele lor erau de un gri foarte deschis şi nu bleumarin, dar nu încăpea nicio îndoială: erau sticleţi. Apoi se întoarse şi-mi puse mâna pe braţ.. „Hai.” Un murmur. Un oftat.

*

Nu mi-a trebuit mult timp ca să recunosc încăperea în centrul căreia ajunsesem la ieşirea din tunelul psihic (oare psihic? În fond, poate că el constituie un suport mult mai concret decât cred eu) pe care-l folosesc locuitorii din Tărâmul Gloriei pentru transferuri. Patru ziduri lăcuite în gri pe care recunoşteam fiecare zgârietură, fiecare urmă de muscă. Totul îmi era familiar. Un pat de o persoană, simplă împletire metalică pe care se afla o saltea căreia îi cunoşteam elasticitatea până la cel mai mic detaliu. Dacă îţi găseşti poziţia adecvată, e bine, dacă nu, nu dormi toată noaptea.

Azilul – bulăul. Mă readusese în Bretagne, în rahatul ăla de sat pentru vilegiaturişti.

Ea, ce să spun, se uita la mine aşa, cu un aer grav.

„Putoare!” Am tras-o spre mine. „Ai să mă dai pe mâna gărzilor, nu?” I-am trântit-o în obraz. N-a răspuns. Am pălmuit-o. Jap, jap. Zăpăcită, închise ochii dar nu protestă. Nici măcar un geamăt, nimic. De ce? De ce a acceptat pălmuiala? Doar avea darul dispariţiei instantanee şi m-ar fi frustrat de această măruntă satisfacţie.

Am trântit-o pe pat şi m-am lăsat pe ea. N-avea poftă, se simţea. A trebuit s-o forţez. Nu mă întrebaţi de ce-am făcut-o. Probabil că în subconştientul meu îmi ziceam că mai am vreo şansă să-şi schimbe părerea. Poate că am vrut să-i demonstrez prin violare că-i sunt superior. O superioritate idioată. Ceea ce era foarte clar era că o doream nebuneşte căci mi se întărise dureros de tare. Ca şi cum dorinţa mi-ar fi fost amplificată de certitudinea că voia să mă piardă. Eros şi Thanatos, vechea poveste.

Nu întârzie să-mi răspundă cu o ardoare frenetică pe care nu i-o cunoscusem niciodată. Probabil că asta o ajuta să trăiască din plin, că era ultima dată când mai făceam dragoste. Aceeaşi poveste şi pentru ea, Eros şi Thanatos… Mişcările ei unduitoare mă înnebuneau. Cu mâinile sub fese am ridicat-o ca s-o pătrund şi mai bine.. Gemetele ei se transformară; în locul unor sunete aspre se iviră nişte ţipete scurte, întretăiate de gâfâituri. Cu picioarele încrucişate pe şoldurile mele, frecându-se de pulpe şi numai cu umerii sprijiniţi de saltea ajunse repede la orgasm. Cel mai intens pe care-l avusese până atunci cu mine. Apoi a fost rândul meu.

Orice mânie îmi dispăru ca şi cum s-ar fi scurs odată cu sperma. Am stat amândoi câteva clipe să ne tragem sufletul. Sudoarea ce ne acoperea, uscându-se, m-a făcut să mă gândesc la un linţoliu, rece. Am avut un frison şi m-am retras.

„Ia-mă cu tine”, am şoptit. M-a surprins timbrul vocii mele şi m-am simţit deranjat. Gâjâit.

„La ce-ar folosi, mi s-a părut că-i aud răspunsul? Peste tot numai sticleţi, gardieni, oameni. Nicăieri pace…”

„Ba da! i-am strigat. Ţărmul Gloriei! Du-mă cu tine acolo!”

O frântură de clipă am văzut-o ezitând între râs şi uluire. A câştigat râsul.

Dispăru. Năucit, am continuat să mă uit; spre salteaua care-i mai păstra forma trupului. Ecoul râsului ei cristalin mai persista

între zidurile celulei mele.

Plecată. Pentru totdeauna. Pradă gărzilor. Asta-s acum, de vreo două ceasuri.

Acum mă-nvârt în încăperea asta strâmtă amestecând în minte-mi gânduri mitice de evadare cu reflecţiile care mi le inspiră asemenea acte.

Adineaori am deschis uşa celulei. Coridorul era gol. Am luat-o spre patio. Ghemuit în partea întunecată am văzut, pe zidul din faţă umbra bărbaţilor înarmaţi. Trebuie să fie peste tot gata de tragere asupra oricui ar ieşi din clădire.

Mă aşteptă. Ştiu că m-am întors. Mai ştiu şi că de data aceasta Fiinţele de pe Tărâmul Gloriei nu mă vor mai ajuta. Mă aşteaptă…

Alegerea e simplă. Ori mă las înfometat în celulă ori mă ofer ca ţintă idioţilor ăstora.

De ce-a făcut asta? Ea. Nimeni dintre muritori nu poate pretinde să pătrundă motivaţiile Fiinţelor din Tărâmul Gloriei, dar tot analizând cred că am şi eu o părere despre motivele lor. Mă întreb chiar dacă n-aş fi putut să-i prevăd gestul de-acum câteva zile, dacă nu s-ar fi putut să fiu mai atent la semnele de oboseală şi saturaţie pe care mi se pare acum că mi le amintesc foarte clar. Absenţele ei, spre exemplu. Erau tot mai frecvente şi tot mai îndelungate. Ceea ce a făcut-o să se hotărască a fost intruziunea sticleţilor în această lume măruntă, liniştită pe care şi-o construise pentru a da frâu liber gândurilor ei perverse (o, nu-mi fac nicio iluzie! E posibil ca în codul moral al Fiinţelor din Tărâmul Gloriei, dacă există un asemenea cod, tranzacţiile carnale dintre ele şi fiinţe inferioare ca noi să fie taxate drept perversiuni). Văzându-i pe sticleţi revenind, a înţeles că nicăieri nu va fi în siguranţă cu mine. N-a ezitat nicio clipă.

O pocnitură deasupra mea. Unul dintre gardieni trebuie să-şi fi verificat magazia de la lansatorul de ace. Nerăbdarea începe să-şi facă loc. Habar n-au că nu sunt înarmat, altfel…

Trebuie să-mi limpezesc gândurile. Trebuie s-o uit. S-o uit.. Trebuie să reflectez. La prima vedere situaţia mea e disperată. Dar nu-i prima dată când ies dintr-o situaţie ca asta. Am să găsesc soluţia! Fir-ar… Am să mai scap o dată.

Totuşi, cred că mi-e tare frică.

VIS DE IUBIRE

Era sculptor de vise. Trezit dis-de-dimineaţă pleca de acasă chiar în clipa când soarele punea franjuri de lumină pe colinele din Malataverne. Vară şi iarnă. În timpul sezonului rece dormea mai mult, recuperând somnul pierdut atunci când zilele sunt lungi. Dormea cel puţin optsprezece ore.

Să precizăm: pe atunci oamenii se dezobişnuiseră să se folosească de ceas sau orice alt instrument de măsurat zilele şi orele. Isaac deci nu constituia un caz unic. Numeroşi semeni de-ai săi urmau reguli de viaţă puţin diferite de ale sale. Fie adaptându-le propriului ritm biologic, fie făcându-le să depindă de tendinţele lor spre lene. Astfel Joss, vecinul său cel mai apropiat, se trezea abia când soarele ajungea în crucea cerului, fapt care îl irita pe Isaac. Dar nimeni nu se scula înaintea sa, a lui Isaac, sub pedeapsa oprobriului concetăţenilor. A jena în vreun fel munca sculptorului de vise ar fi fost considerat de toată lumea un sacrilegiu.

Deci Isaac închidea uşa celulei sale în clipa în care astrul zilei se profila dincolo de colinele Malataverne. Mai exact, el schiţa un simplu gest şi o diafragmă transparentă închidea deschizătura circulară prin care ieşise. Arunca o ultimă privire ca să verifice că totul era în ordine – întotdeauna făcea în aşa fel încât să aibă cât mai puţine de făcut acasă când se întorcea extenuat de la muncă – şi pleca cu paşi mici şi grăbiţi de-a lungul teraselor, aruncând din când în când o privire rapidă şi temătoare înspre umbra pe care soarele cu lumina lui razantă o lungea până hăt, departe. Nu-şi iubea umbra: îi amintea o perioadă puţin glorioasă din viaţa sa: când, pentru a supravieţui, se văzuse constrâns să sculpteze coşmaruri pentru câţiva bogătaşi perverşi.

Nu era nimic uimitor în faptul că se scula în zori: era chiar o condiţie esenţială a artei sale. Invizibili pentru toată lumea, ziua sau noaptea, onirionii, când razele soarelui îi atingea într-un anumit unghi, luau pentru el forma unor îngrămădiri globulare irizate plutind deasupra unităţilor de locuit. Desigur, faptul că era obligat să aştepte naşterea luminii pentru ca să-i vadă nu era eficace pentru arta sa, dar onirionii trebuiau să se înmulţească în favoarea viselor căci el capta acelaşi număr în fiecare dimineaţă. Totuşi, nu putea să se împiedice să simtă o

iritare surdă când zărea nori de bule mângâietoare aflate deja dincolo de puterea lui de atingere, duse dincolo de marginile oraşului de o briză blândă. Ar trebui să li se interzică oamenilor să se trezească înaintea mea, obişnuia el să spună bodogănind – şi ironia aceasta nu era făcută numai din ironie: convins de importanţa misiunii sale faţă de viaţa semenilor, el nu se hotăra să aibă încredere faţă de inconştienţa acestora care nu-şi reglau orarul după felul său de a fi.

Dar, de altfel, se răzbuna pe cei care încă mai dormeau. Culegând în trecerea sa ciorchinii de onirioni, îi lăsa fără vise. Răzbunare pur platonică, cei interesaţi neavând în acel moment nicio conştiinţă a furtului a căror victimă era, dar care îi era suficientă lui pentru a-şi găsi buna dispoziţie, şi atunci de ce s-ar fi lipsit de aşa ceva?

Cu atât mai mult cu cât felul său constant de a fi constituia o altă condiţie esenţială a artei sale. În sfârşit, nu chiar: atunci când sculptase coşmaruri, demult, nu era obligatoriu să fie mâniat în suflet, să fie înfricoşat sau crud ca să insufle toate acestea operelor sale. Totuşi.

*

Într-o zi cineva îi arătase o imagine a trecutului protejat în mod miraculos de uzura secolelor cu o învelitoare de plastic murdar. Se vedea aici un om îmbrăcat în mod ciudat, ţinând în mână un baston de care erau legate zeci de sfere, desigur goale şi umplute cu un gaz mai uşor ca aerul. Deşi aceste baloane fuseseră vopsite în culori prea ţipătoare, asemănarea acestei scene ieşită din noaptea timpului cu aceea pe care trebuia să o ofere unui nesigur observator capabil să vadă onirionii îl izbi. Îl izbi într-atât încât, ajuns la sfârşitul plimbării sale matinale, după ce a săvârşit turul oraşului, câteva milioane de baloane se legănau încet deasupra oraşului, iar el le ţinea legate cu milioane de fire invizibile.

După ce ieşise din adolescenţă Isaac nu mai visase. Din plăcere decât din datorie; desigur, circulau destule zvonuri, care mai de care mai curioase despre sculptorii de vise ce-şi creau pentru uz propriu viziuni demoniace şi alunecau în nebunia căreia îi favorizaseră ei înşişi apariţia, însă Isaac era prea cu picioarele pe pământ pentru a subscrie la asemenea credinţe; el nu visa întrucât viziunile pe care i le procurau onirionii în stare de veghe îi erau suficiente.

Şi se gândea că îi vor fi suficiente pentru toată viaţa.

Seara, când lăsa să se răspândească deasupra oraşului buchetele gigantice de onirioni transformaţi de el, alegea chiar momentul când soarele dispărea dincolo de contraforturile munţilor. Atunci, pentru câteva secunde, lumina oblică îi oferea imaginea zăpăcitoare a tuturor universurilor imaginate de-a lungul zilei – o ameţeală de forme şi culori ce rămâneau atârnate la marginea oraşului până ce locuitorii adormeau. Din acel moment, peisajele care-i traversau raţiunea se fărâmiţau, grupe de onirioni sculptaţi bântuind cu prezenţa lor splendoarea nopţii oamenilor.

În aceste peisaje care se suprapuneau evoluau uneori fantome de fiinţe vii, creaturi nesigure sau sosii exacte ale personajelor pe oare cândva le întâlnise Isaac; era suficient ca sculptorul să se gândească la o figură pe care o întâlnise cândva în mulţime şi imediat câţiva onirioni se grupau pentru a-i imita trăsăturile; sau dacă îşi imagina vreo formă de viaţă, imediat aceasta se întrupa ca urmare a voinţei sale.

Cel puţin aşa se poate presupune că se petreceau lucrurile. Căci, să nu uităm, nimeni nu asista la transformarea onirionilor. Nici Isaac şi nici altcineva, căci această operaţie avea loc la o oră când aceste globule inconsistente erau invizibile pentru toată lumea.

Dar sculptorul, graţie harului său, putea avea o viziune fugitivă a creaţiilor sale în momentul când soarele în apus îşi trimitea ultimele sale raze. La ora aceea o zări el într-o seară.

Stătea mai aproape de el ca orice altă creatură semi-vie din opera sa. N-ar fi remarcat-o niciodată. Şi totuşi era obişnuit să descurce imaginile care populau noaptea concetăţenilor săi.

Era goală şi-şi oferea privirii sale pielea bronzată, iar părul cu diferite nuanţe de roşu îi stătea ca o cască. Ochii verzi, în care el crezu că citeşte o ciudată complicitate erau fixaţi asupra lui. Asupra lui şi nu numai în direcţia lui. Constatarea aceasta îl tulbură: în ce fel o fiinţă care nu avea decât aparenţa vieţii putea să aibă conştiinţa prezenţei sale şi să-l privească? Eh! se gândi el, probabil aşa am dorit eu să fie.

Lumina începea deja să scadă. Creaţia sa mai străluci o singură clipă apoi se topi în neant. Isaac nu mai văzu decât un cer de un albastru adânc.

De obicei se grăbea să părăsească locul – în fond nu mai avea

nimic de văzut, iar soarta operelor sale nu-l mai interesau. De data aceasta însă mai rămase câteva minute să scruteze firmamentul fără să-l vadă, încercând să-şi amintească chipul celei pe care o crease. Era sigur că nu şi-o imaginase, însă, fără îndoială, îi ieşise din memorie fără să vrea: asemenea lucruri se produceau adesea. Totuşi, i-ar fi plăcut să ştie de care amintire se lega.

Reîntors acasă, adormi cu greu. Imaginea femeii îi traversa memoria tot mai şters, ceea ce îl irita. Într-un târziu adormi şi visă la fel ca întotdeauna.

Se trezi, mai devreme decât de obicei, atât de exaltat încât trebui să se înfrâneze să nu iasă din celulă înaintea orei propice, în dimineaţa aceea recolta de onirioni a fost mai bogată decât de obicei. Cel puţin aşa i s-a părut.

Timp de câteva ore a încercat să recreeze femeia. Dar nu avea nevoie să vadă rezultatul pentru a înţelege că fiecare dintre tentativele sale se solda cu un eşec. Suferind de un intens sentiment de frustraţie, se hotărî să abandoneze căutarea absolutului şi reveni la ocupaţiile sale cotidiene, transformând onirionii fără nicio grijă artistică, ci din obişnuinţă. Trebuia să câştige timpul pierdut: de aceea creă la grămadă căzând în curând într-un fel de transă unde voinţa sa era absentă.

Deodată avu o revelaţie. Reuşise să o reînvie. Din acea clipă continuă să facă să apară alte imagini destinate concetăţenilor săi, fără însă a înceta să gândească la momentul când va apare, pe înserat.

Şi-i apăru. La fel de aproape ca în ajun. Din clipa în care o văzu ştiu că nu va avea curajul să o abandoneze unui vis destinat altcuiva. Va fi numai pentru sine. O luă cu dânsul în celulă. Mai luă şi un colţ de peisaj cu flori tropicale şi ferigi înalte. Era un cadru demn de ea, gândise el. Îl agăţă de sine ca pe traistă de vânzător de baloane. Acum ea nu se vedea, dar el ştia că se află acolo, deasupra capului său, aşteptând să adoarmă ca să vină la el.

Isaac visă pentru prima dată după ani şi ani. Şi, de cum se trezi, avu dorinţa să facă în aşa fel ca visul să revină. De data aceasta nu-i mai fu greu să evoce un chip, un corp a cărei pecete memoria sa o purta bine întipărită.

În zilele care urmară Isaac petrecu tot mai mult timp la elaborarea visului său. Îi trebuiau tot mai mulţi onirioni. Mai

întâi creă palate pentru vizitatoarea sa, apoi universuri întregi, tot mai frumoase, mai mari…

Apoi veni ziua fatală când nu făcu altceva decât îşi desăvârşi opera, ziua când – coincidenţă! — toţi onirionii pe care reuşise să-i culeagă dimineaţă i-au trebuit pentru sine.

În noaptea următoare nimeni din cetate nu visă, în afară de Isaac, desigur.

De la un timp lumea începuse să se plângă. Se spunea că visele nu mai erau deloc ceea ce fuseseră. Dimineaţa, cetăţenii se trezeau foarte deziluzionaţi, eu gura amară, la fel de obosiţi ca seara în ajun.

Nimic uimitor în faptul că o noapte fără vise a pus focul la butoiul cu pulbere. În timpul zilei aproape toată populaţia se adună în jurul locului unde oficia sculptorul. L-au rugat, apoi fiindcă rămânea insensibil la tot ce-l înconjura, legat de construcţia sa onirică, l-au ameninţat. Dar ameninţările nu l-au atins, cum nu-l atinseseră nici rugăminţile. Se despărţiră neliniştiţi şi nemulţumiţi, promiţându-şi că dacă şi a doua zi sculptorul se va încăpăţâna…

Dar sculptorul, care nu auzise nimic, îşi văzu de treabă… Şi, a doua zi, concetăţenii săi se reuniră pentru a-i decide soarta. Se hotărî să fie exclus din cetate şi să se ceară venirea altui sculptor de vise. Desigur acesta nu putea să-i ia locul decât a doua zi, ceea ce însemna încă o noapte fără vise, dar întrucât actualul titular nu-şi îndeplinea rolul, acest mic sacrificiu se impunea.

L-au dat imediat afară din cetate. Rămase surd la ordinele de a pleca, de acelea a fost nevoie să fie mânat mai mulţi km înainte de a fi abandonat în mijlocul unui câmp de lavandă.

Stătu aici fără să se mişte, cu faţa spre cer în postura pe care o lua atunci când se simţea inspirat. S-ar fi zis că nu înţelesese nimic.

Reîntorşi între zidurile cetăţii, oamenii trebuiră să se acomodeze cu noaptea fără vise. În dimineaţa următoare, noul sculptor era la postul său, aşa cum se prevăzuse. Venise în timpul nopţii ca să fie la locul stabilit la ora culegerii. Se întoarse spre cei dintâi veniţi care se apropiară de el perplecşi: „Cum ar putea lucra un sculptor de vise fără onirioni?”, i-a întrebat.

Cu siguranţă se ştie foarte puţin despre onirioni. La drept

vorbind numai sculptorii, care spun că-i văd în stare de veghe, cred în existenţa lor.

Dar undeva între Rhône şi colinele de la Malataverne, se află o localitate de unde onirionii plecaseră. Şi, la câţiva km de acolo, trăieşte un om care ziua creează universuri pentru a le visa noaptea, mai precis pentru a fi mai deplin el însuşi. În tovărăşia unei femei cu ochii verzi aurii, ale cărei plete tunse scurt, ca un fel de cască, se aprind în toate nuanţele de roşcat.

Greu de spus care dintre ei iubeşte mai mult. Isaac trăieşte numai pentru visul său sau onirionii care, pentru a-i face plăcere, şi-au sacrificat libertatea.

ECOURI

Runciter o întâlni pe Vanille la o petrecere undeva între Anglia victoriană şi China din timpul mandarinilor. Purta un veşmânt somptuos, un fel de plasă unde se amestecau aur şi argint care scoteau un sunet uşor la orice mişcare a ei. Dar ceea ce-i atrăsese dintr-odată privirea nu fusese vestimentaţia ci faţa: o totală lipsă de expresie care era într-un evident contrast cu buna dispoziţie, adevărată sau falsă, afişată de ceilalţi invitaţi. O privire absentă se lăsă asupra lui doar o clipă înainte de a-şi lua zborul spre un alt centru de interes. Dar fusese suficientă această fracţiune de secundă pentru ca Runciter să aibă impresia de a fi fost cântărit. Trecură două minute, lungi, observându-l – el nu prea cunoştea multă lume şi numai lipsa de ocupaţie îl incitase să accepte această vagă invitaţie. Bărbatul care, după toate aparenţele, o însoţea, îmbrăcat într-un costum negru care ar fi fost bun pentru multe locuri, şi epoci, stătea un pic mai retras, aparent grijuliu să nu se facă remarcat.

„O, dar iată-l pe băgăciosul nostru!” se miră cineva din stânga şi Runciter întoarse capul cu regret. Un bărbat şi două femei zâmbeau cu o ironie cam apăsată. Runciter făcu un pas spre ei: „Nu-s în serviciul vostru”, zise încercând să zâmbească.

„Ei, nu mai spune! Când ai să înţelegi că această nuba este doar pentru a permite apropierea de regina Victoria…” Bărbatul se hlizi: „Bătrâne, în seara asta îmi unesc genele cu cele ale familiei regale! Aştept să fiţi clampă…” Reluă: „Aştept să-ţi faci plinul şi… hop! trec zidul! A mea-i Victoria şi volănaşele ei! Îi fac

felul!… O, nu te mai uita aşa! Un bastard în plus în istoria coroanei britanice nu va schimba faţa lumii. Nu asta…”

Runciter se mulţumi să abordeze un surâs prostănac, dar nu răspunse; glume dintr-astea răsuflate… era sătul. Interlocutorul său, cam descumpănit, se opri din hlizit şi trecu la prezentările de rigoare. Salut, salut. Runciter uită imediat numele pipiţelor şi se prefăcu că nu vede ochiadele lor languroase. În schimb îi reveni în memorie imediat identitatea glumeţului. Antoine Verduret. Fost om politic influent – cel puţin aşa cum îi plăcea lui să se prezinte în orice ocazie, deşi Runciter se îndoia de calitatea amintirilor sale. După Moartea Timpului, se specializase în organizarea petrecerilor. Nevoia de a fi văzut, fără îndoială. Sau aceea de a se simţi folositor, în orice mod. Tipi ca el erau cu duiumul. Toţi se adaptaseră cu greu cu Timpul Mort. Unii nici nu-şi mai reveniseră: îşi sfârşeau zilele în ruinele vechii lumi, constituind o societate schizofrenică imitată după cea care dispăruse. Tipică pentru o asemenea stare de spirit, se perpetua o putere politică ce se exercita asupra unei societăţi fantomă.

Paradoxal, Runciter era unul dintre agenţii acelei puteri. Poate chiar unul dintre susţinătorii ei. El care, când a Murit Timpul, dintre miliardele de indivizi ce trăiau pe planetă era unul dintre cei mai adaptaţi la noile condiţii de viaţă.

Dar mai erau şi alţii ca el, nerepertoriaţi. Asta era problema. Acesta era motivul misiunii cu care l-au investit.

„Regina Victoria?” Cele două femei se îndepărtaseră puţin la braţul unui crai bătrân cu perucă pudrată şi pantaloni după moda franţuzească, iar Runciter se hotărî să intre în jocul lui Verduret, doar aşa, ca să-şi dovedească gradul de civilizaţie. „Nu cred că tipa a stârnit vreodată o poftă nebună!”

„Fiindcă n-ai văzut decât nişte portrete sau fotografii ce o prezentau la vârsta senectuţii. Dar între treizeci şi treizeci şi cinci de ani…”

„Ei! Da-i prin apropiere, pe-aici?” tăie scurt Runciter. Privi în jur cu sprâncenele ridicate: „N-aş fi crezut că-i vreo insulă undeva pe-aproape.”

„N-ai fler, băgăciosule! Insula-i la mai puţin de-o sută de metri, dar n-o vezi din cauza pereţilor.” începu din nou să se hlizească: „Ei, i-a zi, ţi-ar place s-o vezi pe regina Victoria în costumul Evei? Mă gândeam s-o spun mai târziu, tuturor, dar

dacă tu vrei s-o vezi primul…”

Runciter aprobă, cam fără tragere de inimă. Ghicitul, cum era cazul unor insule, îi displăcea foarte mult, chiar dacă acestea păreau doar nişte simple halucinaţii.

„Bine”, zise Verduret. „Vii după mine… dar fii atent? N-ai uitat că eşti poliţai!”

Îl trase înspre o uşă. Dincolo… Dincolo domnea dezordinea obişnuită a universului B. Verduret îl introduse într-un labirint rezultat din combinaţia întâmplătoare dintre Buckingham Palace şi locuinţa unui războinic manciurian. Marea sală unde Verduret dădea recepţia ca şi încăperile alăturate fuseseră debarasate de orice obstacol provenit din acea imbricare, iar un decorator deosebit de priceput reuşise să opereze un fel de osmoză între arta chineză şi înfloriturile rococo ale palatului britanic. Dar pe măsură ce se îndepărta, hazardul devenea tot mai stăpân; ici un perete subţire din hârtie, vopsit în ulei, fusese spart pentru a se permite accesul la o poartă monumentală ai cărei batanţi se deschideau înspre penumbra unui coridor la capătul căruia se afla un altar cu tot felul de statuete şi recipiente folosite la slujbă, mai încolo câteva trepte acoperite cu un covor castaniu tăiat brusc de plafonul lăcuit în roşu. Mai încolo, o uşă culisantă nu semăna decât foarte puţin cu o intrare victoriană şi trebuia să se apleci ca să treci în camera următoare.

În plus, nu părea să fie palatul Buckingham şi locuinţa războinicului manciurian reunite într-o singură clădire având ceva din fiecare, ci nişte copii ciudate ale celor două imobile. Astfel, Runciter şi călăuza sa traversară de mai multe ori aceeaşi sală în timp ce înaintau după o linie aproape dreaptă: aici hazardul din universul B parcă ar fi sughiţat reproducând de mai multe ori aceleaşi decoruri.

Toate acestea nu-l surprindeau pe Runciter. Prin felul său de-a fi, universul B nu poate să reproducă realitatea istorică decât cu foarte mare aproximaţie. U.B. e populat doar de ecouri, reflexe – chiar dacă aceste ecouri sau reflexe au, pentru individul care se perindă pe acolo, acelaşi caracter real ca modelele lor prizoniere în insule. Insulele conţin Istoria; dincolo de ele nu se află decât un spaţiu nediferenţiat. Natura însă, şi aici ca şi în altă parte, are oroare de vid; iar spaţiul acesta gol se mobilează cu tot felul de lucruri adunate, preluându-şi decorul în funcţie de cea mai apropiată insulă, amestecând aceste

elemente, amalgamându-le într-atât încât să iasă ceva, ceva complet diferit, uneori de nerecunoscut. Câteodată aceste amestecuri sunt de o ostilitate şi o aiureală încât se vede bine că omul nu are ce căuta pe acolo.

De nelocuit sau nu, aceste spaţii nu erau făcute pentru om; doar hazardul i-a permis accesul. Universul B avea numai o funcţie, un singur motiv de a exista: să stea gata să primească Istoria. În el, insulele se puteau naşte una după alta, folosind materia disponibilă. Teoretic, cel puţin, căci lumea semăna din ce în ce mai mult cu o piele de sagri, iar Istoria urma acelaşi traseu… Totuşi: poate că într-o zi, această clădire, această făcătură va dispare şi va fi înlocuită cu… cu ce? Imposibil de imaginat. Oricum, va fi o bucată de viitor.

Aceste locuri nu sunt făcute pentru oameni. În această privinţă Runciter era convins. Nu-i plăcea să se aventureze în universul B unde acesta părea să se dedea la nişte excentricităţi deosebite. Locurilor pe unde figurau ecouri de artefacte le erau preferate cele constituite din decoruri naturale: fâneţe, păduri, plaje… Acolo, universul B era mai puţin arhaic, ca şi cum ar fi ezitat să transgreseze un ordin superior, ca şi cum ironia de care dădea dovadă vis-a-vis de om şi produsele sale manufacturate îi lipsea brusc când era vorba de natură… Sau poate, aceste excentricităţi se remarcau mai puţin în peisaj, unde natura dăduse deja frâu liber fanteziei sale.

*

După un periplu îndelungat, plin de obstacole, ajunseră într-un fel de antecameră înconjurată de obişnuita lumină roz dată de halou. Runciter simţi furnicături în degete şi la ceafă: fenomen fără vreo explicaţie fizică, ştia asta: haloul nu era însoţit de niciun fel de emisie de energie. Nu, mai degrabă era vorba de manifestarea unei excitaţii deosebit de intense, ca de fiecare dată când se apropia de o insulă neexplorată. Totuşi, de atâta timp, ar fi trebuit să se fi obişnuit.

De departe, haloul părea un perete mat şi totuşi luminos; dar cu fiecare pas opacitatea se pierdea. Iată, acum vede mobilierul: un pat cu baldachin, mese, lustre. Imediat zări şi câteva siluete din ce în ce mai clare. Se opri la câţiva centimetri de halou. Acum i se părea ca un perete de sticlă uşor matizată. Verduret stătea puţin mai în spate, iar Runciter îi simţea privirea trecând de la insulă spre el. Uită-te la mine, uită-te bine, gândi el. Ce

crezi? Că am să cedez capriciului, tău şi-am să mai fac un pas?

În interiorul insulei nişte femei îmbrăcate în rochii lungi se foiau grăbite în jurul unui personaj pe care Runciter nu-l vedea prea bine. Îl jena baletul din jurul lui. Văzu mai apoi o claie de păr desfăcut, o cămaşă bine decoltată – probabil o cămaşă de noapte.

„Regina Victoria?” întrebă el.

Verduret răspunse printr-un mormăit.

În cameră, dincolo de halou, femeile desfăceau panglicile cămăşii. Runciter zări mai întâi un sân foarte alb şi trebui să facă un efort ca să nu-şi lase ochii în jos. Aceeaşi senzaţie: că o face pe vizionarul…

Tânăra era acum complet dezbrăcată, iar Runciter trebui să admită că Verduret nu exagerase: regina Victoria – atât cât putem admite că era ea – era cel puţin plăcută la vedere… Precedată de doamnele sale de companie, se îndreptă spre o uşă asemănătoare cu cea a unei săli de baie.

„De aici încolo treaba deveni mai puţin interesantă”, îl preveni Verduret, „Stă acolo vreo zece minute bune, să se spele, să fie parfumată, mă rog, aşa cred. Dar după aceea…”

„Cât durează secvenţa?” îl întrerupse Runciter.

„O!” Verduret ridică din umeri. „N-am cronometrat. Cu totul, cam două ore douăzeci, poate două ore şi jumătate.”

Majoritatea femeilor îşi urmaseră regina în baie. Mai rămăseseră doar două. Una încerca să pună lucrurile în ordine prin cameră în timp ce cealaltă aşeza pe o canapea veşmintele pe care, fără îndoială, suverana le îmbrăca după baie.

Runciter ridică mâna dreaptă şi o lipi cu atenţie de suprafaţa haloului până simţi în palmă o rezistenţă elastică. Parcă ar fi fost o băşică nu prea umflată. Ca de fiecare dată îl năpădi dorinţa nebună de a apăsa tot mai tare încât să spargă peretele subţire.

„Ai face-o, nu?” şopti Verduret ironic. O ironie vecină cu invidia. „Ai putea să treci dincolo…”

„Mai ştii?”, mârâi Runciter. În fond, cine ştie? Cred că toată lumea, zise în sinea lui. Dacă Verduret ştie, înseamnă că întreg U.B.-ul este sau va fi la curent cu noutatea.

„Dar tu, tu eşti un pur”, continuă Verduret. „Cel puţin aşa vrei să ne faci să credem. În fond, ţi-e frică. Ori eşti destul de bătut în cap ca să crezi în rolul tău de supersticlete.”

„Ştii c-aş putea să-ţi sparg nasul, bă, puţă? Da, nu-s decât un

sticlete, iar sticleţii nu lovesc. Cel mai adesea încasează şi mai şi zâmbesc!...” Runciter se răsuci şi se depărtă de halou cu paşi mari. După o clipă de surpriză, Verduret porni după el.

„Ia zi, ţi se întâmplă adesea să-ţi faci meseria asta murdară de sticlete?”

„Gura!” spuse şuierat Runciter.

„Ştii ce? Am să-ţi dau ocazia să-ţi exercitezi meseria asta de rahat. Acuşi.”

OK, îşi zise Runciter. Cum vrei. Tu faci cărţile. Eu, sticletele, n-am nicio putere decât doar să te opresc să-ţi faci de cap. Dă-i drumul, sunt aici pentru cazul când vor fi necazuri. Dacă vor fi. Sau pentru a încerca, să mai repar câte ceva.

*

Distracţia era în toi, dar Runciter nu lua parte la ea. Aştepta. Observa. Probabil că Verduret i-a tras clapa, poate nu se va petrece nimic, dar era nevoit să aştepte. Cum s-a mai întâmplat. Chiar dacă n-ar fi venit la această serată în misiune. Un sticlete este mereu la datorie.

Verduret, însă, îşi prelungea plăcerea. Trecuseră cam două ore de când aştepta. Două ore în care să-ţi omori timpul, să urmăreşti fără a remarca vreun fapt demn de interes, să-ţi înmoi buzele în cocktailuri fără a bea cu adevărat fiindcă, trebuia să-ţi păstrezi luciditatea în cazul în care… să flecăreşti cu unul şi altul; indivizi fără haz… Asta-i, îşi zise, uneori e bine să stai cuminte acasă.

Şi clipa sosi. Bătând din palme spre a atrage atenţia convivilor, Verduret se opri în mijlocul sălii.

„Prieteni!” zise el plin de importanţă. Tăcu o clipă pentru a se face cât de cât linişte. „Prieteni”, repetă el. „Unul dintre voi tocmai mi-a spus că această petrecere este *regească*… Desigur, persoana voia să-mi facă un compliment. Chiar regească?… Mi-e teamă să nu fie un compliment prea mare. Totuşi, un asemenea calificativ a fost mai rar meritat ca în această seară – dar probabil vreţi să ştiţi de ce?”

Presimţind o excentricitate a gazdei, convivii îşi manifestară zgomotos aprobarea.

„Atunci, urmaţi-mă!” Verduret îi apucă de braţ pe cei doi tipi care erau mai aproape de el şi porni în direcţia pe care Runciter o cunoştea. În câteva clipe voi şti precis, gândi el. Verduret este un mincinos şi nimic extraordinar nu se va petrece. Aceeaşi

scenă de ghicitoare unde totul se leagă… Şi-atunci el, supersticletele va intra în scenă.

Pe tot parcursul drumului încercă să se apropie de cei din frunte dar toate obstacolele semănate în cale de universul B îl împiedicau. În final, când ajunse să vadă haloul, deja vreo cincizeci de persoane se îngrămădeau lângă pojghiţa parfumată. Se auzeau râsete şi glume de peste tot. Sărmana Victoria, domnia sa, pe drept sau nu, a fost asociată, de Istorie cu momentul de vârf al pudibonderiei. Şi iat-o acum mişcându-se în faţa adunăturii de beţivani mondeni… Şi, pe deasupra, i se păru îmbrăcată cu o rochie mai puţin transparentă. Ei, asta-i! Onoarea suveranei mai era încă salvată… Dar o îmbrăcaseră sau era pe punctul, de a se lăsa dezbrăcată de slujnicele ei?

Răspunsul veni câteva clipe mai târziu. Pentru o fracţiune de secundă, ca un flash, prea scurt ca ochiul să-l perceapă, se produse o întunecare. Era un fenomen pe care orice fiinţă obişnuită cu universul B îl putuse observa de sute de ori. Secvenţa pe care o conţinea insula fusese reluată. Victoria retrăia acum prima parte a episodului din viaţa ei petrecută pe această insulă. Aplauze prelungite îi salutară apariţia. Era aceeaşi pe care Runciter o văzuse cu câteva ore înainte. Părul căzându-i pe umeri, lenjeria bine decoltată.

Deodată lumea se precipită, exact la marginea insulei, lângă peretele haloului. Runciter nu putu să vadă nimic din ce se petrecea. Dar auzi cum drept în mijlocul râsetelor cineva ţipă. Apoi tăcere.

Runciter se ridică pe vârfuri încercând să zărească ceva. În acea clipă, Verduret, care se afla în rândul întâi, se întoarse. Privirile lor se încrucişară. Ochii lui exprimă o surpriză amestecată cu nelinişte.

„Runciter!” strigă el. „Cred că ar fi mai bine să te apropii. Eu nu…”

Cei câţiva gură cască se traseră într-o parte. Runciter trecu printre ei, un fel de gardă de onoare. Cu faţa către el, chiar în mijlocul peisajului care se crease, nimbat de lumina roz a haloului, era o femeie îmbrăcată ciudat cu o rochie din aur şi argint, îşi aminti că o remarcase în cursul serii.

Se afla în cealaltă parte. Trecuse dincolo. În insulă. În plină Anglie victoriană.

Runciter se apropie. În aceeaşi clipă, ca şi cum l-ar fi simţit,

tânăra îi întinse mâna dreaptă. Braţul însă, în loc să treacă prin halou, se întrerupea de la cot. Ochii îi înotau în lacrimi, iar gura i se deschisese într-un strigăt mut. E la capătul puterilor, înţelese Runciter. Nu te mişca! Stai nemişcată, pană intervin eu! Era un fel de rugăminte. Mai făcu un pas. Parcă avea plumb în picioare. Iată că bătrâna frică îşi face mendrele…

„Ce se-ntâmplă?” şopti Verduret care ajunsese lângă el.

„O! Ceva foarte simplu” se auzi Runciter răspunzând. „Nu mai poate să iasă din insulă. Asta-i.”

Da, nimic mai simplu: a intrat şi nu mai poate ieşi. Prinsă în mrejele Istoriei, fără cea mai mică şansă de a scăpa. Doar dacă nu trec s-o aduc, cu riscul de a rămâne prins acolo chiar şi eu. Două victime în loc de una. Însă riscul acesta nu trebuie să mă oprească.

„Ei, fir-ar, da ce-aştepţi! Dă-i drumul, du-te!” strigă Verduret.

Mă duc. Asta-i meseria mea,. D-aia mă duc. Iar dacă puterea mea de a trece frontierele insulelor mă lasă pe drum, cu atât mai rău. Mă duc.

Lipi palmele de peretele subţire, care cedă destul de uşor şi deodată se trezi dincolo. Urletul fetei îi răni urechile. Ea îl văzuse apărând din nimic, întâi mâinile apoi braţele şi, în final, trupul. Rămăsese mască. Amuţi. O apucase un fel de sughiţ ciudat. Apoi alte sunete, alte ţipete ajunseră până la el. Regina Victoria şi damele de companie. Apariţia tinerei fete le uluise, iar acum că mai apăruse şi el le îngrozise. Văzu cum dispar în baie, iar uşa se trânti.

Fără a pierde o clipă o înhăţă pe fată şi porni în direcţia unde presupunea a fi universul B. La un metru în faţă se afla o uşă. Era închisă. O uşă asemănătoare, în universul B, deschisă permitea lui Verduret şi celorlalţi însoţitori ai săi să urmărească derularea secvenţei din insulă. Adică să-i vadă pe el şi pe tipă închişi într-un fragment de Istorie.

Un pas. Nimic. Runciter şi fata se aflau chiar lângă perete. Nu trebuie să-i fie frică. Să nu cedeze. Aici, contrar tuturor aparenţelor, se deschide trecerea între insulă şi universul B. Atenţie: nu cumva să te gândeşti că ţi-ai pierdut puterea de a trece.

Ea se ghemuia gemând la pieptul său. Sunt singura ei speranţă, gândi el. Fără mine, ştie că va fi luată de fluxul Istoriei. Rezistă în faţa fricii, trecu peste obstacolul psihologic

pe care-l reprezenta uşa aceasta închisă – o uşă închisă prin care trebuia să treacă fără să o deschidă. Închise ochii. Înaintă.

Niciun şoc. Rezistenţa obişnuită, apoi nimic. Starea de uşurare îl făcu aproape să se clatine. Redeschise ochii. În penumbră petrecăreţii, Verduret. Fata, tot în braţele sale, începu să plângă în hohote.

Apoi cineva aplaudă. O clipă mai apoi toţi se repeziră spre el să-l felicite. O făceau pentru că o salvase pe fată ori pentru că în faţa lor violase hotarele Istoriei? Preferă să nu-şi pună întrebarea şi-l lăsă pe Verduret să-i strângă mâna. Frenetic.

„Idiotule” murmură Runciter. Obosise, aşa dintr-o dată. „Nu-i un număr de circ. Ar fi putut să rămână acolo”. Şi eu.

„Ce s-a întâmplat?”

„Nimic. Are darul de a pătrunde în insulele Istoriei, dar nu mai poate să iasă. Sens unic. Dacă nu eram aici s-o ajut, ar fi rămas prinsă definitiv. Condamnată să trăiască definitiv în epoca victoriană. Încercând să fugă ar fi depăşit, fără să ştie, limitele spaţiale ale insulei şi atunci secvenţa s-ar fi terminat, iar pentru ea rezultatul ar fi fost acelaşi. Ar fi trecut, chiar inconştientă „limitele temporale ale acestei insule şi ar fi eşuat în aceea care conţine secvenţa istorică următoare. În urmă. O altă insulă… şi cine ştie pe unde se găseşte aceasta, pierdută undeva în infinitatea celor care populează universul B.”

Acelaşi lucru mi s-ar fi întâmplat şi mie dacă n-aş mai fi avut putere. Singura mea temere. Darul acesta îl am pentru toată viaţa sau numai pentru un număr limitat de încercări? *Aceasta-i întrebarea.* Dar n-am răspuns la ea. E fără răspuns. Om trăi şi-om vedea, cum se zice. Cât despre mine, într-o zi mă voi găsi într-o insulă, încarcerat, fără posibilitatea de a mă reîntoarce în universul B. Mă voi îndrepta spre pasajul care face trecerea dar uşa nu se va deschide. Fiecare la rândul său: de data asta, eu voi fi prizonierul. Şi nu voi mai putea ajunge la epoca mea. Şi nici pe acest Pământ populat de fantome guvernate de cei care mă constrâng să fac rahatul ăsta de meserie.

Fir-ar ea a dracului. Să păzesc insulele ca nimeni să nu pătrundă, căci a pătrunde ar însemna să-ţi asumi riscul de a modifica bunul mers al Istoriei, adică să bulversezi prezentul, adică lumea celor care-mi dau ordine… Dar ce-i cu starea asta? E clar că adevărul e de partea lor. Nu numai bătrâna lume e în pericol. Orice modificare a Istoriei, dacă se produce, ne va

afecta şi pe noi, noi cuceritorii universului B. Ori, faptul că am părăsit Terra fără speranţa de a ne reîntoarce, pentru majoritatea dintre noi nu înseamnă că am tăiat orice legături cu Istoria, din păcate! Lanţul cauzal rămâne. Eu mă aflu aici, viu, datorită părinţilor care m-au conceput. Şi pentru că ei, la rândul lor, au avut părinţi. Iar dacă cineva din lanţul infinit al strămoşilor ar dispare, ucis de exemplu într-un accident provocat de un om trăitor în universul B, lanţul s-ar rupe, Istoria s-ar organiza altfel. La fel şi combinaţiile genetice. Zeci, sute, mii de indivizi ar dispare întrucât, din punct de vedere istoric, ei n-ar fi existat. Locul lor ar fi luat de alţii. Probabil.

Din fericire eu sunt aici, eu, supersticletele. Şi alţii ca mine, sute, mii probabil. Toţi dispunem de darul pe care alte fiinţe umane nu-l au. Toţi convinşi că Istoria e de neatins.

Iar în faţa mea, vă aflaţi voi. Voi, idioţii. Voi care nu visaţi decât transgresarea, tocmai pentru singura şi unica motivaţie că această ultimă putere, acest har, nu v-a fost dat. Tu, Verduret, spre exemplu. Această fată a trecut dincolo singură, fără s-o îndemne cineva, şi aţi văzut ce speriată era… Tu ai împins-o. I-ai ghicit puterile şi ai vrut să te distrezi. Dar nu ştiai, că fără ajutor îi va fi imposibil să revină. Nu ştiu, dar ai merita… Să-ţi stâlcesc mutra, spre exemplu, dar la ce bun? Ar trebui să te pot împiedica să mai faci rău vreodată. Numai că, uite cum e treaba, în universul B nu există sticleţi adevăraţi, legile se aplică numai dacă se vrea, şi-apoi, desigur, nu există puşcării.

Fata se liniştea. Runciter n-o mai strângea aşa tare şi o duse în direcţia opusă, spre sala de recepţie.

„Cum, nu mai rămâneţi?” se miră Verduret. „Nu vrei să mai vezi secvenţa? Cred că nu-i lipsită de interes!”

Runciter ridică din umeri şi-şi văzu de drum. Care interes? Noul conţinut al insulei? Acum şi-l putea imagina. Imediat ce va începe, trupul tinerei se va materializa, apoi va apărea el, apoi vor dispare în timp ce regina Victoria şi doamnele sale de onoare probabil speriate, vor fugi să se ascundă în baie de unde nu vor ieşi decât spre sfârşitul secvenţei. În orice caz Verduret n-o va mai putea vedea în ţinuta de seară: suverana ar avea acum altceva, în gând decât baia şi pregătirea pentru noapte! Iar această secvenţă s-ar repeta la infinit. Doar dacă nu apare vreun alt idiot din universul B să-i modifice cursul…

Are vreo importanţă pentru trama istorică, se întrebă el.

Consecinţele acestei intruziuni fugitive vor fi probabil insignifiante: rămăseseră prea puţin în insulă. Suverana şi suita ei vor constata o dispariţie la fel de inexplicabilă ca şi materializarea lor. Vor crede că a fost o halucinaţie şi vor uita incidentul foarte repede. Se hotărî să nu se gândească la vreo criză cardiacă a reginei sau a vreuneia din însoţitoarele sale.

*

Vanille îl conduse în acel loc din universul B unde îşi stabilise locuinţa. Foarte aproape de al lui. O vale formată din coline blânde cu iarbă măruntă. Probabil era o replică a unui colţ pierdut din Scoţia sau Irlanda. UB de aici se arătase a fi de o exemplară sobrietate. Nimic din arhitectura colţuroasă a epocii. Puteai vedea, fără să te miri prea tare cum pe o colină se profila dantelăria fină a unui pâlc de palmieri, în lumina aurie a unui sfârşit de zi.

Pe la jumătatea colinei, pe versantul dinspre soare-apune, Vanille profitase de un tăpşan ca să-şi instaleze locuinţa. Câteva corturi din pânză verde cu pronunţat caracter militar. În apropiere prezenţa unui minuscul şantier de terasamente dovedea că atât ea cât şi alţi oameni din preajmă simţiseră dorinţa să locuiască sub un acoperiş veritabil. Runciter avu totuşi impresia că aceste lucrări fuseseră părăsite destul de repede. Cu timpul, de oboseală şi muncă oamenii îşi ziseseră probabil, că acel camping, mai ales în lumina şi aerul călduţ de apus de soare prezenta destule avantaje… Într-o zi voi continua aceste lucrări, îşi promise el. Casa asta, o voi construi. Într-o zi…

Într-o zi. Vechile obiceiuri nu se pierd aşa uşor. De ce să te încăpăţânezi să vorbeşti de zile când totul e nemişcare? Timpul trece, deşi altfel decât pe Terra – mă rog, adevărata Terra, cea din care m-am născut eu.

Timpul trece iar expresia „Moartea Timpului” înseamnă numai sfârşitul lumii aliată sub dominaţia exclusivă a lui. Dictator căzut din drepturile sale, timpul îşi continuă totuşi existenţa, chiar şi în universul B. Probabil că fiecare om are în străfundul său un ceas care înscrie răbdător fiecare secundă pe pagina destinului. Tic-tac, tic-tac. Sau e vorba de un cordon ombilical care ar persista doar pentru a asigura o legătură între el şi lumea din care a provenit… Cum ai putea şti? Toate ipotezele conţin un dram de adevăr. Toate presupunerile

posibile au fost făcute: niciuna n-a putut fi infirmată.

Timpul trece, fără a avea vreo putere asupra peisajului din universul B, însă erodează fiinţele, sentimentele, patimile. Într-o zi, foarte curând probabil, prezenţa ei în patul acesta Henri II, atât de ciudat în acest cort militar, într-o zi, mă gândesc, nu m-ar mira. Îmbrăţişarea ei va fi tandră, gemetele ei vor deveni la fel cu toate celelalte. Ce importanţă mai are: într-o zi ne vom trezi unul lângă altul, alături. Şi nu vom fi surprinşi că s-a întâmplat astfel. Mai apoi ne vom trezi că obişnuinţa a înlocuit patima. Dar vom continua să ne simţim bine împreună, cel puţin un timp.

Timp de care mă voi folosi pentru a construi acest adăpost. Din negura vremii, strămoşii mei s-au zbătut să înalţe ziduri pentru a împiedica dragostea să fugă. De ce-aş proceda altfel?

Pentru moment îi anima dorinţa, fără o participare deosebită din partea vreunuia dintre ei. În celelalte corturi, Vanille adunase, la grămadă, tot soiul de lucruri, fără o utilitate imediată. Hrană. Nici urmă de proteină animală. Se cunoştea demult procedeul înlocuirii ei şi păstrarea echilibrului.

Se gândi un timp, ferindu-se să ia o decizie grăbită ca să nu se căiască mai târziu. Trebuia să plece. Nu că s-ar fi săturat de Vanille, dimpotrivă. De altfel nu pleca decât pentru a se întoarce cât mai repede, eliberat de orice constrângere.

„Mă duc să demisionez” o anunţă el.

Ea îl privi cu nişte ochi în care nu se citea nimic. „De ce?”

„Pentru tine. Dar nu numai. Să zicem că ai fost pentru mine ca o… Că m-ai obligat să fac bilanţul unor situaţii. M-am săturat de meseria asta. Pentru toată lumea, cât şi pentru mine sunt *sticletele*. La dracu’! Pentru prima dată de mii şi mii de ani, omenirea are norocul să trăiască fără obligaţii, fără legi… Libertatea…”

„Nu-i adevărat, ştii prea bine.”

Nu, el refuza să creadă. Zâmbind ea îl întrebă dacă, *in abstracto,* credea cu adevărat într-o societate fără legi, fără obligaţii. „Spre exemplu aceea de a nu tulbura cursul secvenţelor conţinute în insulele Istoriei”, adăugă ea, perfidă.

Unu la zero. Stătu câteva clipe rumegând nemulţumirea de a fi fost atins în plin, şi încă atât de uşor. „Atunci, pentru că nu-mi mai stă în putere… Nu, nu-i vorba de mine: însărcinarea asta nu poate fi executată. Păzirea Istoriei, în felul acesta, nu-i posibilă,

înţelegi? Pentru a fi sigur că Istoria nu va fi modificată, ar trebui mai întâi depistaţi toţi cei care au harul de a pătrunde în insule şi făcuţi poliţai ca mine atât timp cât ar rămâne doar unul neidentificat, capabil să…”

„Dar poliţaii vor rămâne întotdeauna oameni”, remarcă ea cu blândeţe. Scoase o ţigară dintr-un pachet ce stătea jos, pe covor, la piciorul patului Henri II, aprinse două şi-i întinse şi lui una.

„Foarte adevărat!” aprobă el convins. „În plus, unii pot chiar să potenţeze regulile pe care sunt puşi să le facă respectate!… În aceste condiţii, este clar că ar fi imposibil să se pretindă protejarea intangibilităţii Istoriei. Lumea să fie lăsată să acţioneze cum vrea… Şi-apoi, fie ce-o fi!”

„Nu-i chiar aşa… Mai întâi, tu şi semenii tăi sunteţi aici pentru a împiedica un anumit număr de distorsionări ale Istoriei. Spre exemplu, dacă n-ai fi fost acolo ca să mă scoţi din balonul acela, aş fi putut… Nu ştiu, dar… Uite, dacă aş fi intrat în panică aş fi putut s-o ucid pe regina Victoria…” Faţa îi redeveni serioasă. „Da, eu personal cred că este nevoie de voi, ca şi de legi.” Căzu pe gânduri. Continuă „Greu de explicat… Ar trebui să fie suficientă morala, dar…”

„Înţeleg”, zise Runciter. „N-ai încredere în oameni…”

„O, nu!” spuse pe un ton de împotrivire Vanille, dar se înmuie imediat: „De fapt, aşa-i. Sincer cred că genul uman mai poate fi îmbunătăţit. Această ameliorare trece în mod obligatoriu printr-o fază de regularizare… şi de pază. Provizoriu. Apoi legile vor dispare de la sine. Dreptul va ceda locul moralei juste.”

Runciter nu putu să se abţină să nu strâmbe din nas. Despre capacitatea de ameliorare a semenilor săi el îşi făcea o idee mai puţin optimistă.

„Uite, sclavajul, spre exemplu”, insistă Vanille. „Abolirea lui a devenit ceva normal şi înţeles de toată lumea, dar a fost nevoie, mai întâi de nişte legi care…”

„OK”, o întrerupse Runciter. „În fond, ai dreptate.” Strivi cu putere ţigara într-o scrumieră. Toată filozofia asta de doi bani nu-l împiedica să-şi urască meseria, şi nici s-o dorească pe Vanille. Poate faptul ăsta îl explica pe celălalt.

„Continui să cred că faci o prostie”, zise Vanille. „Dar dacă trebuie să o faci, cel puţin fă-o imediat…” Zâmbi către el: „Ca să vii cât mai repede lângă mine.”

„Pe curând“, murmură el. Îmbrăcat, aşezat pe marginea

patului lăsa impresia că ar fi plecat. Închise ochii şi încercă să se concentreze pentru călătoria metaforică. O imagine îi fulgeră prin minte: poza unei gravuri vechi ce reprezenta o maşină de zburat în timp. Locul ei îl luă viziunea tridimensională a creierului uman. Adevărata maşină era chiar el. Ajutat de obişnuinţă, Runciter localiză fără dificultate centrul prezentului. Creierul său intră în fază cu imaginea.

Plecă, luând cu el amintirea precisă a locului unde Vanille îi aştepta întoarcerea. Un simplu punct pe harta în trei dimensiuni constituit de imaginea propriului creier. Călătoria metaforică cere o memorie de o extremă fiabilitate. Desigur, cei ce se îndoiesc de capacitatea lor de a stoca amintirile se pot lăsa pe seama unor înlocuitori electronici. Aceste substitute i-au folosit uneori lui Runciter, dar numai pentru a se duce într-un loc din universul B unde nu ajunsese niciodată. Era clar că despre locul respectiv nu deţinea nici o amintire… Aşa cum fusese clădirea ciudată în care Verduret dăduse recepţia. Ca majoritatea invitaţilor, Runciter nu putuse ajunge aici decât cu ajutorul unui fragment de bandă magnetică lipită de invitaţie. Calculatorul de buzunar stabilise imediat faza permiţându-i călătoria metaforică.

Fără vreo tranziţie, Runciter se trezi pe Terra, la locul obişnuit. Era o încăpere goală, numai cu o masă la mijloc, două scaune şi un pat. Dar ar fi putut foarte bine să nu aibă nici urmă de lucru. Pentru cât timp urma el să stea aici… Camera o folosea de obicei ca bază de sosire foarte comodă şi discretă. Ca orice rezident din universul B, ar fi fost uşor pentru el să o facă în locurile special autorizate (oamenii rămaşi pe Terra nu prea apreciau asemenea materializări intempestive ale călătorilor metaforici şi câteva incidente dezagreabile puseseră pe toată lumea de acord cu necesitatea de a interzice revenirea lor în locuri aflate în afara perimetrelor rezervate), dar ele erau extrem de aglomerate şi pline de o grămadă de obiecte scoase din el. Runciter îşi făcea un punct de glorie din faptul că nu se amesteca printre tot soiul de negustori. Că lumea te consideră un sticlete, treacă-meargă, dar să te bănuiască de activităţi josnice cum ar fi un asemenea comerţ…

Instinctiv, mirosi în jur, dar nu i se păru să sesizeze ceva deosebit, vreun alt parfum, sau miros de animal, aşa cum pretindeau unii oameni din universul B. Totuşi, oricât de glorios i-ar fi fost trecutul, hotelul la care Runciter închiria această

cameră, acum adăpostea mai mult crescători de vite şi tot felul de oameni importanţi. Cât despre „cameră” era vorba mai degrabă de o mansardă, care pe timpuri era folosită de personalul de serviciu.

Aruncă o privire afară, aplecându-se uşor. Ca de obicei era Place de la Concorde, locul unei activităţi intense. Cea mai importantă piaţă de pe mapamond, după cum susţineau unii, dar Runciter credea că e vorba mai degrabă de rămăşiţele unui şovinism extrem. Pieţele din Şanghai sau New York puteau foarte bine să suporte comparaţia. Poate cu ceva avantaj, chiar. Dar dacă se punea în calcul valoarea mărfurilor ce se negociau aici? Ei, aici, ar putea fi vorba de un avantaj. Motivul ar trebui căutat de-a lungul secolelor. Orice s-ar zice, Parisul rămânea capitala luxului… Numai că însăşi noţiunea de lux nu mai însemna acum mare lucru. Când universul B reproducea, prin ecou, diamantele coroanei în milioane de exemplare, a avea aceste bijuterii nu mai poate fi semn exterior de bogăţie sau de etalare a bogăţiei. Lumea se extaziază, ce-i drept, dar numai pentru că sunt frumoase. Normal.

În orice caz, faţă de călătorii metaforici poate mai aplecaţi spre artă decât omologii lor de pe alte pieţe mondiale, populaţia terestră rămânea la fel: crescători de animale, ale căror camioane încărcate de vite se înghesuiau pe Champs-Elysées şi cheiurile Senei. Un Rolls Royce din 1928 se dădea pentru o pereche de oi. *Maja Desnuda* pentru o vacă. O sabie romană pentru o găină.

Pentru a suta oară probabil, amintirile îl duseră pe Runciter cu gândul în urmă cu douăzeci de ani. Doar douăzeci de ani. Ai zice o eternitate, văzând câte s-au petrecut de-atunci…

Ca mulţi dintre contemporani, Runciter auzise vorbindu-se de călătoria metaforică fără a socoti necesar să se informeze. Pentru el cel mult însemna o glumă mai mult sau mai puţin hazlie, iar în cel mai rău caz o escrocherie intelectuală ce diferea puţin de cele practicate de tot felul de secte, foarte numeroase pe atunci.

Într-o seară însă s-a lăsat dus. Din joacă, din sfidare. Pentru a nu părea mai laş ca alţii. Nişte amici oarecare invitaseră la cină un necunoscut care părea mai degrabă simpatic care afirma că practică voiajul metaforic şi vorbea cu entuziasm excesiv (cel puţin după părerea lui Runciter) şi totuşi contagios. Mâncarea

bună, alcoolul îl excitaseră şi când omul le propuse să treacă la o demonstraţie de exerciţii mintale necesare – precizând totuşi că nu-i de aşteptat niciun rezultat veritabil de la această primă şedinţă, Runciter se trezi, nu ştia cum, printre voluntari.

Aplecat cu seriozitate, chiar exagerat, peste diagrame, simţise o impresie comparabilă cu aceea pe care o simţise cu mulţi ani înainte, când nişte amici îi oferiseră posibilitatea să participe la o seară de spiritism: aceea de a trebui să se prefacă pentru ca nimeni să nu fie dezamăgit. Aici nu era nicio măsuţă de ridicat cu genunchiul pentru a veni în ajutorul spiritelor neputincioase, dar Runciter rămânea animat de o aceeaşi bunăvoinţă; deja îşi punea întrebarea cum să simuleze mai bine o călătorie – toată lumea, gazdele, necunoscutul trebuiau, datorită lui, să fie convinşi de reuşita perfectă a serii.

Dar, spre marea lui surprindere, diagramele îl captară foarte rapid. Nici nu mai era nevoie să simuleze. Nu înţelegea cum de aceste diagrame îl atrăgeau.

O senzaţie de ameţeală, vecină cu pierderea cunoştinţei. Am băut prea mult, gândi el confuz. Când deschise ochii, descoperi deasupra sa un cer plumburiu. La, dreapta, o clădire ciudată. Sub picioare, asfaltul unei şosele care se oprea brusc puţin mai încolo…

Îl cuprinse o teamă cumplită. Apoi o nouă senzaţie de ameţeală. În jur, invitaţii erau uluiţi. Îl traseră pe un scaun, îl udau pe obraz.

„Stupefiant!”. Recunoscu vocea invitatului necunoscut. Greaţa încă nu-i trecuse, dar reuşi să-şi ridice pleoapele. „De neînţeles! … Bătrâne, ai har! Ţi-ai bătut joc de mine, nu-i aşa? E clar că ai un antrenament serios!”

Nu, n-avea nicio legătură cu antrenamentul. În plus: Runciter vedea diagramele pentru prima dată. Era vorba de un har, pur şi simplu. Un fel de intuiţie graţie căreia el mai putea şi să revină pe Terra…

Erau douăzeci de ani de atunci. Doi ani fuseseră suficienţi ca societatea să se prăbuşească. Ideologii. Religii. Economia planetară. Totul din cauza acestei metode aparent aiurite care permitea oricărui om să-şi folosească din plin capacităţile creierului. Mai mult decât acidul, heroina: călătoria adevărată. Fără alt risc decât de a te pierde undeva în vreun colţ de univers B. Cu această nouă descoperire: timpul este un creier – cel puţin

nu există o altă comparaţie adecvată. Un creier, deci, cu zonele în care prezentul se naşte şi cele unde trecutul se înscrie mai mult sau mai puţin sub o formă arhaică: ici o insulă conţinând un fragment de pliocen; cam la vreo sută de metri o alta unde apărea Cesar şi legiunile sale.

Fiecare insulă este o amintire, cel puţin metaforic vorbind. Există Terra, universul fizic, ce se poate compara cu prezentul aşa cum îl vede şi înregistrează un individ – de altfel Terra şi universul fizic sunt ancorate în prezent. În paralel coexistă universul B, asemenea unei memorii virgine. Nimic nu se petrece pe Terra fără a se înscrie în aceeaşi clipă în interiorul unei insule.

Nimic, a priori, nu s-ar opune ca să asistaţi la propia naştere fiindcă aşa ceva se găseşte undeva într-o insulă. E obligatoriu să fie astfel. Numai că probabilitatea este extrem de redusă, dacă nu putem spune neînsemnată. Universul B e prea vast şi are prea multe insule.

A descrie universul B, insulele şi prezentul, funcţiile şi conexiunile sale ţine de rămăşag. Cel mult am putea risca să spunem o metaforă (ei, da, metaforă!).

Metafora bibliotecii, spre exemplu, pe rafturile căreia s-ar alinia cărţile care conţin Istoria, amestecate cu cele, mult mai numeroase care fabulează pornind de la elemente istorice… Biblioteca Babel. Da, poate că Borges a intuit organizarea Timpului.

Sau altă imagine. Miliarde de camere de luat vederi făcând pe peliculă suprafaţa Terrei. Acesta-i prezentul. Din când în când se produce câte un declic. Repede, repede alunecăm într-o cutie rotundă şi plată de film înregistrat, apoi se pune o altă bobină în aparat. După developare filmul va fi citit şi răscitit fără oprire pe o mică parte a ecranului care ar putea fi foarte bine la fel de vastă cât universul întreg. Asta-i cu insulele de Istorie.

Deşi sunt miliarde şi miliarde de proiecţii simultane, ecranul rămâne aproape gol. De aceea, ca să mobileze imensele spaţii goale albe, proiecţioniştii au imaginat instalarea la întâmplare a unor mari oglinzi, de vreo zece ori mai multe decât aparatele de proiecţie care reflectau la întâmplare imaginile imprimate pe peliculă, adesea suprapuse. Iată universul B.

Aceste miliarde şi miliarde de camere de înregistrare, aceste miliarde şi miliarde de proiectoare, acest ecran tot atât de întins

ca universul vi le puteţi imagina? Da? Atunci multiplicaţi totul cu o mie, cu un miliard, nu are importanţă, cu cât vreţi… Până când rezultatul obţinut depăşeşte cu mult puterea imaginaţiei. Doar atunci, şi numai atunci vă veţi face o idee cât de cât limpede despre acest univers B.

Dar la ce bun toate aceste explicaţii, toate aceste imagini dacă atât unele cât şi celelalte abia reuşesc să dea o fotografie palidă a realităţii? Numai metafora memoriei omeneşti prezintă un oarecare interes, căci ea deschide porţile universului B şi permite deplasarea în el.

Această descoperire nu avea decât douăzeci de ani. Totul se prăbuşi în câteva luni, după care o lume nouă răsări cu o rapiditate pe care nimeni n-ar fi crezut-o posibilă. Dacă haosul nu s-a instalat se datorează probabil prosperităţii greu de conceput care însoţise această criză – cea mai importantă pe care a suportat-o vreodată omenirea de la naşterea sa. Această prosperitate nu era profitabilă decât exploratorilor universului B. Acesta, din motive încă neelucidate, nu poate reproduce viaţa animală. Călătorii metaforici erau constrânşi să se reîntoarcă pe Terra pentru a-şi procura proteine animale. Reconvertirea economiei terestre desigur că nu s-a făcut de la o zi la alta, dar a fost deosebit de ajutată, de spaţiile lăsate libere de cei plecaţi. Industria dispăruse, fiindcă orice obiect fabricat era descoperit în zece, o sută de exemplare mai mult decât fusese făcut. Băncile dispăruseră căci lumea se întorsese la o economie de troc, erau mult mai puţine magazine fiindcă numărul clienţilor potenţiali se micşora de la o zi la alta. Cartiere, chiar oraşe întregi erau pustii, moarte… Atâta spaţiu gol încât activitatea pastorală putea să reînceapă atunci când va fi nevoie.

Runciter îşi iubea planeta natală deşi se adaptase perfect la universul B. Îi iubea pe locuitorii ei deşi nu se putea reţine să nu aibă o oarecare condescendenţă faţă de ei, cea a unui aventurier faţă de un individ rămas încremenit într-un instinct gregar desuet. Şi dacă i se întâmpla adesea să-i numească un popor de fantome, era pentru că trebuia să îndeplinească în locul lor o treabă de care ei erau incapabili.

Ieşi din camera de hotel, mirându-se de rectitudinea culoarului. În universul B asemenea perspective erau cu totul excepţionale. Ce să mai! Terra avea părţile sale bune, gândi el.

Serviciul de care depindea Runciter se instalase într-un luxos

hotel particular aflat la cinci minute de Place de la Concorde. Runciter se îndreptă către ea agale, cercetând din priviri movilele de marfă aduse din universul B auzind frânturi din tranzacţiile dintre terieni şi călătorii metaforici.

Nici portalul, nici holul de la intrare nu erau păzite. Îşi amintea de o epocă nu prea îndepărtată, posterioară Morţii Timpului când indivizi în uniformă şi dotaţi cu armament uşor filtrau pe vizitatori, le controlau identitatea. Numărul lor se diminuă cu timpul, iar ultimul paznic, care de mult nu mai purta armă, demisionase anul trecut. Sau fusese schimbat dându-i-se altceva de lucru, dacă nu s-o fi hotărât şi el să plece în universul B. Acum, instituţiile nu mai aveau nevoie de semne exterioare pentru a-şi justifica existenţa. În mod curios, utilitatea lor apăru foarte clar pe măsură ce numărul lor scădea ca şi funcţionarii care le deserveau.

O gazdă volubilă şi zâmbitoare îi făcu semn să ia loc. El aşteptă frunzărind distrat Câteva reviste vechi. Clădirea era liniştită; când şi când se auzeau paşi de femeie pe mozaicul în pătrate, câteva sonerii de telefon, şi nişte vagi ecouri de convorbiri.

După o jumătate de oră, apăru o secretară. Schimbă câteva fraze cu femeia care-l primise apoi se îndreptă spre el. „Directorul vă aşteaptă, domnule!” O privire inexpresivă, lipsită de orice urmă de curiozitate. Porni după ea.

„Runciter! A trecut atâta timp de când… Mă bucur întotdeauna să te văd.” Directorul Macaldi îi arătă un fotoliu iar el se aşeză pe unul alăturat.

Vizitatorul se hotărî să nu o lungească: îi spuse pe scurt în ce stare se află, şi ce hotărâre a luat. Îi vorbi despre îndoiala sa privind necesitatea menţinerii ordinii în Istorie, realizării ei cu adevărat. Macaldi îl ascultă fără să clipească, fără a se mira câtuşi de puţin. Când Runciter termină ce avea de spus, rămase o clipă nemişcat, apoi scutură din cap, ca şi cum ar fi vrut să alunge nişte gânduri sumbre. „Bei ceva?” Se îndreptă spre un dulap de unde scoase o sticlă de Jack Daniels şi două pahare. Aşteptă până termină de turnat în pahare şi se întoarse la loc.

„De atâtea ori mi-a trebuit să înfrunt asemenea situaţii!…” spuse parcă în şoaptă Runciter. Mereu aceleaşi gânduri. Mi-ar plăcea atât de mult să pot face altceva, să găsesc acel argument care să vă hotărască!… Nu, pentru a vă schimba părerea, n-am

la dispoziţie decât tot felul de argumente filozofice. Impresii, intuiţii, dar nicio certitudine.” Bău o gură de bourbon. „Vezi, dumneata, Runciter, problema nu-i chiar de a proteja Istoria. O, desigur, ar fi preferabil pentru toată lumea ca ea să rămână neschimbată, dar oare este posibil cu adevărat? Ca şi tine, mă îndoiesc. La început, menţinerea Istoriei constituia motivaţia pentru existenţa serviciului meu şi căruia îi aparţii şi tu. Dar era o vreme – şi te rog să vezi că nu-i prea demult – când, mai ales aici, pe Terra, trăiam într-o mare panică gândindu-ne la haosul ce l-ar putea provoca cei ce scăpau în universul B. Apoi, ne-am obişnuit cu teama. Nu s-a produs nicio catastrofă. Se va produce oare într-o zi?” Râse. „Chiar nicio catastrofă? Ar putea jura cineva? Cine ar putea băga mâna în foc să garanteze că Istoria n-a fost bulversată complet, că aceea pe care noi o credem în acest moment încrustată în marmoră este exact aceeaşi pe care am învăţat-o la şcoală? Dacă au existat unele bulversări, prezentul este afectat fără ca noi să ne dăm seama: ajustările necesare s-au operat fără ştirea noastră. Ai putea afirma că tu eşti acelaşi Runciter pe care îl avem în serviciile noastre? Ai putea afirma că eu sunt acela care conduceam acest serviciu pe vremea când ai fost angajat? Eu n-aş risca o asemenea afirmaţie…” Făcu un gest cu mâna, ca o fiinţă care se ştie sub semnul hazardului. „Nimeni nu poate pretinde că ştie adevărul. Şi, de altfel, ce importanţă mai are? Dacă aş dispare în clipa următoare fiindcă cine ştie cine din universul B îi va fi arătat fiinţei care trebuia să o nască pe străbunica mea cum se poate avorta, nimeni n-ar observa. Nu tu, care ai asculta sfaturile altui director. Nici chiar eu, fiindcă în lanţul istoric care se va fi refăcut, eu nu voi fi existat. E un risc mai mare decât cel asumat înainte de Moartea Timpului, folosind o maşină în week-end? Drept să-ţi spun, cred sincer că nu.”

Tăcu un timp. Cât bău încă o înghiţitură de alcool. „Şi-atunci, care este – care era rostul meu?” profită Runciter de tăcere.

„O, există una, desigur! Când pretind că nu mi-e frică de schimbări istorice, mă mint. Sunt unele care, numai dacă mă gândesc, îmi fac părul măciucă. Nu ştiu, dar… Uite! Cel care i-ar permite lui Hitler să se menţină la putere, să facă să domnească legea sa asupra Europei, în lume… Dar cea care le întrece pe toate ar fi o Istorie modificată şi în care călătoria metaforică nu s-ar fi descoperit…”

Surprins, Runciter îl privi atent. „Dumneavoastră spuneţi asta? Sunteţi ultimul care aş fi crezut că apără cauza călătoriilor metaforice!”

„Fiindcă am rămas pe Terra?” Puse paharul pe jos, la piciorul fotoliului şi-şi trecu degetele prin păr. Interlocutorului său i se păru că Macaldi avea o calviţie parţială camuflată din cochetărie. Dar nu era aşa: era clar o urmă de rană. Se vedea şi semnul unei cicatrici. „Trepanaţie”, zise Macaldi. „În urma unui accident de automobil, pe când eram adolescent. O operaţie executată aparent de o mână de maestru. Urma a rămas. Mai târziu veni revoluţia pe care o ştii şi atunci a trebuit să mă înclin în faţa evidenţei: călătoria metaforică îmi era interzisă. Pentru totdeauna.”

Din nou un moment de tăcere, pe care Runciter nu îndrăzni să-l tulbure. „Desigur trebuie să fie mici excepţii pentru cei ca mine.” zise directorul. „Marea majoritate a celor care au ales să rămână pe Terra au făcut-o din teamă, e clar. Dar ar fi o mare greşeală să-i credem atât de mărginiţi încât să regrete lumea de dinaintea clipei când a murit Timpul… înainte era, problema suprapopulării, sărăcia, violenţa, războaiele. Acum… Nu mai sunt războaie, desigur. Dar au rămas spaţii imense pentru fiecare individ, bogăţii încât nu mai ştii ce să faci cu ele provenite din universul B… Noţiunea de proprietate şi-a pierdut o mare parte din sens. Nu mai fură nimeni, nu se mai produc crime. O lume perfectă, sau aproape, oferind posibilităţi nelimitate extinderii, aventurii.”

În felul acesta Runciter trebuia să se considere drept garantul călătoriei metaforice şi nu paznicul intangibilităţii Istoriei. Nuanţa i se părea de o deosebită subtilitate, iar ideea îi plăcu.

„Încă ceva”, zise directorul. „Tu şi cei ca tine vă înşelaţi văzând în munca voastră o treabă murdară, de poliţai, dar probabil că-i mai bine aşa. Şi poate-i preferabil să se vadă în voi nişte sticleţi. Luaţi totul drept un simplu joc: dorinţa de transgresare există, indiferent de individ. Voi, voi sunteţi aceia care încearcă să împiedice această transgresare. Voi reprezentaţi o anumită ordine; aceea pe care o are orice societate organizată. În acest stadiu utilitatea voastră este cât se poate de mare. Trăim în cea mai bună dintre epocile istoriei omeneşti. Dar există un risc: şocul să nu fie prea puternic, tentaţiile centrifuge să nu fie prea puternice şi societatea să nu

se dizloce. Instituţiile – pe care voi şi numai voi le reprezentaţi în universul B – trebuie să se perpetueze, pentru unicul, dar excelentul motiv, că ele reprezintă o legătură între oamenii ce trăiesc pe Terra şi cei din Universul B. Ele simbolizează apartenenţa la genul uman."

Toate astea, ştiţi, începeam să le ştiu! gândi Runciter cu ironie. Mai întâi Vanille, apoi directorul Macaldi... Stranie coincidenţă. Şi-or fi vorbit? De necrezut. Nu-i cazul să cazi în paranoia; nu-i niciun complot şi nu există niciun motiv să crezi că aceste două persoane se vor fi întâlnit. Dar explicaţia trebuie să fie mult mai simplă: ideea circulă în momentul de faţă şi mulţi indivizi o împărtăşesc deşi nu au discutat vreodată între ei, poate chiar fără să fi fost expusă vreodată în public. Atenţie, totuşi: chiar dacă o idee este împărtăşită de toată lumea, nu înseamnă că este şi adevărată...

*

Deci, camera era a *sa*. Runciter schiţă o grimasă uşor ironică: Macaldi prezentase problema ca un fel de recompensă binemeritată de un vechi şi fidel colaborator. Dar şi ceea ce se ascundea în spatele acestei prezentări era evident. Directorul nu voia să creadă într-o demisie definitivă. Pentru el, Runciter lua un concediu pe o perioadă nedeterminată, dar va reveni. Şi atunci, această cameră, situată la câteva sute de metri, de instituţia sa, îi va fi de mare folos.

„Oricum, repulsia ta de a te amesteca printre negustori este binecunoscută", concluzionase el. „Vom continua să plătim chiria, şi în felul acesta vei dispune de o bază pentru a reveni pe Terra."

Pe masă fuseseră aşezate la vedere câteva hârtii tipărite pe care Runciter nu se uitase la sosire. Boţi trei fluturaşi publicitari ce lăudau meritele mărfurilor aduse din ţinuturile şi epocile cele mai exotice. Mai rămăsese o revistă literară şi două invitaţii. Una era de la Verduret. Vru să o arunce lângă prospectele publicitare, dar în ultima clipă se răzgândi şi o strecură împreună cu revista în buzunarul interior de la bluzon. La urma urmei dacă Verduret voia să se joace din nou de-a şoarecele şi pisica... Macaldi doar vorbise despre un joc, nu?

Dar mai întâi trebuia să o întâlnească pe Vanille. Cel puţin acesta nu era un joc.

Se aşeză pe marginea patului cu faţa în căuşul palmelor. Gata

de călătorie.

Imediat îşi dădu seama de eroare.

Mai întâi o văzu pe Victoria. Goală, ieşind din baie. Cameristele se mişcau pe lângă ea. Ea râdea, arătând cu degetul locul unde cu câteva clipe mai devreme, un bărbat şi o femeie se materializaseră venind din universul B. Uşurat, Runciter înţelese că ea credea că fusese o fantomă.

Apoi avu loc o mişcare în umbra care preceda haloul.

„Runciter?” Era glasul lui Verduret.

„Tot tu?” Nu reuşi să se împiedice să nu zâmbească: „Ia zi, n-ai făcut cumva o fixaţie cu regina Victoria?”

Verduret nu răspunse. Tulburat, Runciter se întreba dacă nu cumva nimerise exact.

„Ei, hai”, zise „Revino-ţi! Nu-i decât o imagine… Femeia asta a murit de câteva secole, dar n-ai să te îndrăgosteşti ca un copil de o fantomă, !”

„Ea există”, murmură Verduret. „E aici, aproape, are viaţă în ea… Ştii ceva, Runciter? Nu suport să o văd atât de aproape şi totuşi să n-o pot niciodată atinge… Dar am să reuşesc! Într-o zi am să pătrund în insula asta şi puţin îmi pasă dacă mă va lua drept nebun şi mă va închide! Vreau să-i pot vorbi măcar o dată, înţelegi?”

Runciter înţelegea.

„Îţi doresc din toată inima să reuşeşti”, îi spuse. „În orice caz, n-am să fac nimic să te opresc”

Verduret prinţ-consort… în fond, de ce nu? Dacă are realmente şanse cu suverana, Istoria Marii Britanii s-ar putea modifica total, dar el nu simţea nici dreptul şi nici dorinţa de a interveni. Dimpotrivă se lăsă în voia visării, imaginându-şi-o debarasată de legendara sa pudibonderie graţie unui singur om, şi acela străin acelei epoci.

*

Mult mai târziu, îi arătă lui Vanille invitaţia lui Verduret. Mai avusese loc recepţia? Verduret părea să fi dispărut; în orice caz nu mai organiza petreceri mondene.

Runciter se apăra zicând că nu-i superstiţios şi totuşi, n-a mai consultat niciodată vreun manual de Istorie, indiferent unde s-ar fi găsit, pe Terra sau în universul B. Dacă Vanille a făcut-o, simţind nevoia să se documenteze asupra Angliei din perioada victoriană, n-a crezut necesar să-i spună ce aflase.

TRECUT RECOMPUS

„Groparule!”

Privea drept în gaura unde se ghemuise el. Totuşi nu se poate să-l fi văzut. Doar dacă-l auzise. Şi, presupunând că i-a surprins prezenţa, cum de ghicise singurul motiv pentru care o urmărea. Intuiţia, probabil. În orice caz felul cum îl apostrofase dovedea că sesizase situaţia.

Înjură printre dinţi. Treaba lua o turnură care era departe de a-i place.

Ascuns dincolo de tufele de urzici care creşteau lângă zid, scoase capul şi se uită la femeie, fixând-o în miră. Veşmintele costisitoare, furate probabil de ici de colo, de prin buticurile abandonate nu reuşeau să-i ascundă abdomenul umflat. Conservele, desigur. După doi ani, nu cred că mai rămăsese mare lucru de mâncat.

Cu faţa ascunsă în coafura buclată, vântul îi dădea un fel de aureolă în care soarele se prindea ca într-o capcană. N-avea armă.

Uşor, gândi el. Prea uşor. Dar, într-o privinţă, e mai bine aşa. Să termin cât mai repede. Lumea asta a murit, mă-ngreţoşează. Trag. Ceilalţi vor veni şi cât timp vor fi ocupaţi cu ea, eu o şterg din împuţitul ăsta de loc, mă duc din nou în Pleintemps – mă rog, după ce mă opresc să dau raportul şi-mi iau permisul. Apoi lumea va fi a mea. Spre exemplu Europe Quatre/Cinq. Staţiunea pe care o prefer. Pădurile sale de ferigi. Vânătoarea de reptile gigantice. Şi Oona. Dacă n-a fost mutată de când am trecut ultima dată: personalul auxiliar nu este menţinut mult timp.

Cu un bobârnac ridică piedica. Clinchetul i se păru o bubuitură. Se uită iarăşi la femeie. Nu auzise. Păcat, gândi el. Un regret vag. Apoi se întrebă cum de-i venise ideea.

„Ei, groparule!...”

Ea privea tot spre locul unde el stătea ghemuit. Dar atitudinea i se păru mai relaxată decât adineaori. Siguranţa parcă îi zburase; se vedea limpede că începea să se îndoiască de sine. În plus, frica îi schimonosea trăsăturile, iar glasul începea să-i tremure.

Nu, asta nu! gemu Eric în sinea sa. Ceea ce am de făcut nu-i deloc vesel, dar nu e cazul să dramatizăm.

Apăsă cocoşul armei, trăgând la întâmplare. De altfel fie că

mai ochea sau nu, nu mai avea nicio importanţă: din clipa în care o prinsese în miră, nu mai avea nicio scăpare. Oriunde s-ar ascunde, proiectilul minuscul o va găsi. Un orificiu mic, roşu sub sânul stâng, nici măcar cât o înţepătură de ţânţar. Şi gata.

Din direcţia unde stătea femeia se auzi un zgomot uşor. Un fel de suspin. Apoi nimic. Eric îl înregistră, dar nu ridică ochii. Nu imediat. Prefera să aştepte.

„Bună treabă”, auzi el în spate glasul supervizorului.

Eric se uită la el. „Eraţi, aici?”

„Nu, dar am şi eu un martor”. Buzele sale se întinseră într-o umbră de grimasă. Eric întoarse capul. „Oh, n-am venit ca să te supraveghez, mai degrabă ca să preîntâmpin un rateu al detectorului tău… în orice caz, martorul meu se stinge, ceea ce înseamnă că drumul e liber pentru cei ce vor defrişa. Bună treabă, da bună.”

Fiindcă nu-i răspundea, tipul se îndreptă spre locul de unde femeia îl strigase pe Eric. „Vii?” îl întrebă fără să se întoarcă.

„N-am chef”, mârâi Eric.

Supervizorul se întoarse şi-i aruncă o privire pieziş. „E prima ta misiune?”

„Nu”, zise Eric, maşinal, înainte de a se gândi la semnificaţia ascunsă a întrebării. „Ştiaţi, nu? Aţi avut acces la dosarul meu. Ultima greblare din Africa 12. Au fost o groază de necazuri.”

„Ştiu”, confirmă supervizorul. „Sau mai bine zis, nu vreau să ştiu nimic. Toată chestia ţine de istoria veche! Singurul lucru care mă interesează e cum îţi faci treaba în echipa mea. Aici ai făcut o treabă a-ntâia, îţi spun. Scurt şi gata.”

„Mersi.”

O linişte încurcată se lăsă între ei. Apoi supervizorul mai spuse imperceptibil. „Ei, vii? E nevoie, doar ştii.” Din punga de la brâu, scoase un memorator şi i-l arătă lui Eric. „Constatarea trebuie făcută împreună, altfel pădurarii n-au dreptul să intervină. Numai mărturia mea nu are nicio valoare. Am nevoie şi de a ta.”

„O. K.”, mârâi Eric ridicându-se. Regulamentu-i regulament. N-ai cum să scapi.

Prăbuşită lângă un gard de lemn decolorat de vânturi şi ploi, femeia părea că meditează. Bărbia i se sprijinea în piept iar ochii deschişi, aproape holbaţi, priveau undeva, departe, dincolo de clădirile leproase care mărginea strada în partea opusă.

Supervizorul o apucă de păr, un păr sur îngălat prin care de mult nu mai trecuse vreun pieptene. Ceea ce Eric socotise a fi bucle, erau meşele încâlcite. Tipul îi dădu drumul şi capul căzu, ochii continuând să se holbeze aiurea. Supervizorul făcu o mutră de dispreţ.

„Nu-i prea tânără”, vorbi el încet. Apoi, mai tare: „Într-un fel, chestia asta ţi-a uşurat treaba, nu?”

Nu, gândi Eric, fără să răspundă. Ce-are una cu alta? Frumuseţea, tinereţea sunt nişte treburi care nu-l privesc. Eu-s plătit să ucid. Atâta ştiu, atâta fac. Ucid. Nu mă interesează cum arată individul aflat la vârful ţevii. Fără îndoială, realitatea era departe de a fi atât de simplă, dar refuza să intre în jocul interlocutorului. Şi-apoi el avea nevoie să creadă în aspectul mecanic al funcţiei sale. Deşi, în adâncul sufletului, ştia că nu-i aşa.

„Pe deasupra mai era şi bolnavă”, adăugă supervizorul. „I-ai văzut pântecele?”

„Conservele”, îşi dădu Eric părerea. „Nu mai e nimic de mâncare, doar astea, marea lor majoritate au fost consumate imediat după condiţionare.”

„Într-un fel, putem spune că i-ai făcut un serviciu. N-o mai ducea mult. Ai ajutat-o să nu mai sufere.”

Eric aprobă distrat. Supervizorul apăsă o tastă a memoratorului şi-i făcu semn să tacă o clipă.

„Supervizor Halko”, începu el. „Măturătorul Helitch…”

Câteva cuvinte i-au fost destule pentru a descrie situaţia, după care îndreptă obiectivul spre ceasul de la mână, ceea ce permitea să se înregistreze în acelaşi timp mai multe informaţii: data şi ora depoziţiei precum şi absenţa luminozităţii martorului situat în centrul cadranului. Făcu contradovada pe ceasul lui Eric şi termină îndreptându-l spre cadavru. Îi întinse memoratorul însoţitorului.

„Semnează.”

Eric apucă aparatul ca un paralelipiped ştiind că prin acest gest tot ceea ce însemna personalitatea sa era convertit în cifre ceea ce permitea mai apoi să verifice autenticitatea procesului-verbal.

Halko luă memoratorul şi întrerupe înregistrarea. „Gata, asta-i tot” zise băgând aparatul înapoi.

Gata, repetă Eric pentru sine. La urma urmei nu-i chiar aşa de

groaznic după cum îşi imaginează unii. Mai dificil este să dibui pe cel ce nu face parte din zonă, după aceea, e o treabă de rutină, în clipa în care trebuie să tragi, deja nu mai există alegere, şi-atunci de ce să-ţi mai faci probleme de conştiinţă? Bine, n-am destulă experienţă, de-acord. Mai am nevoie de vreo două, trei misiuni de acelaşi gen şi nici n-am să mai dau vreo importanţă la ceva.

*

Degeaba te crezi blazat, unele spectacole te vor umple de bucurie. Lângă campamentul stabilit de cei din avangardă – echipa de restructurare (supervizorul, Eric Helitch şi doi tehnicieni din TT), stâlpii metalici care delimitau poarta fuseseră deplasaţi chiar din ziua sosirii lor: în afara tipilor care se ocupau cu refrişarea mai era aşteptat şi materialul greu. Buldozere, tractoare – o gamă largă de maşini ultraspecializate destinate să facă să dispară orice urmă de civilizaţie de pe acest continent.

Deja aerul cuprins între cei patru stâlpi începea să devină greu. O, nimic vizibil pentru moment, dar după două, trei ore (atât cât îi trebuia porţii să atingă tensiunea de transfer), în mijlocul acestei întinderi betonate, care fusese un aerodrom al Europei 7, se va găsi un bloc de cristal, un cub de lumină cu toate culorile curcubeului În acel moment siluetele se vor preciza puţin câte puţin. Întâi nişte umbre în jurul cărora razele refractate se vor concentra. Apoi nişte fantome prin care încă se va mai vedea peisajul. După încă vreun sfert de oră se vor vedea adevărate personaje care se vor apropia de perete şi-l vor traversa fără niciun efort, căci nu va constitui un obstacol adevărat, ci va fi un fel de miraj.

Eric stătea pe marginea aerodromului, alături cu valiza lui micuţă. Plivea fix la poartă, încercând să surprindă o cât de mică schimbare în cub şi se mira încă o dată de contrastul dintre preludiul transferului şi transferul însuşi. Când pătrunzi printre stâlpii porţii TT se petrece ceva ca şi cum ai pătrunde în altă cameră, doar că nu vezi nimic din ceea ce se întâmplă în ea. Nu, nu-i vorba de întuneric, este… neantul. Da, neantul. O întindere cenuşie şi ternă, destul de asemănătoare cu un zid care nu se împotriveşte înaintării. Mergi înainte şi în jur începe să se precizeze un decor, apoi totul se stabilizează. E ca într-un vârtej. Încet, încet apar câteva forme, ca pe un ecran îndepărtat. Mai apoi şi formele se prefac în volume. Mergi înainte, tot înainte,

rezistând dorinţei de a fugi din faţa negurilor colorate care se năpustesc asupra ta ameninţând să te spulbere şi, deodată, îţi dai seama că ai trecut dincolo de perimetrul delimitat de poartă, iar peisajul care te înconjoară este cât se poate de real. Incidental constaţi că ai depăşit câteva secole, sau câteva mii de ani, poate chiar şi mai mult.

Evident, când te gândeşti că-i vorba, nici mai mult nici mai puţin, decât o călătorie în interiorul timpului, pare pueril să te mai miri că durata dincolo şi dincoace de poartă nu mai coincide. La astea se gândea Eric privind cum se instala poarta. Oricum e mai bine aşa decât să te gândeşti la ceea ce se petrecuse cu o oră mai devreme, sau să visezi la ce se petrece cu Europa 4/5 sau cu Oona pe care o va întâlni în curând…

Supervizorul ieşi din domul unde se instalase încă de la sosirea lor aici, aruncă o privire spre cubul care începea să prindă contur şi se îndreptă spre el, Eric. Îi zări valiza şi ochii i se deschiseră a mirare.

„Ne părăseşti? Vrei să faci turism?”

„Nu mă supăr că plec din groapa asta”, răspunse Eric pe acelaşi ton de glumă. „Toate ruinele astea îmi dau o stare de silă. Miroase a moarte.”

Celălalt îl privi perplex. „Şi unde vrei să mergi ca să scapi de ele? Pe-aici toate-s la fel.”

„Nu-i vorba să fac turism pe-acolo”, zise Eric uşor ironic. „O escaladă pe Pleintemps, doar să-mi fac formele apoi o şterg la E 4/5 să-mi cheltui recompensa până la ultimul sfanţ.”

„Tocmai de asta mi-era teamă“, oftă Halko. „Se pare că încă n-ai aflat. Măturătorii trebuie să stea pe loc până când, prima, fază a refrişării ia sfârşit.”

„Dar…” (Eric se uita uluit la interlocutorul său. Nu, tipul nu părea să glumească. „Totuşi, ultima dată…”

„Africa 12?”

Eric dădu din cap, apoi se explică.

„Africa 12… Am avut probleme – chiar dumneavoastră mi-aţi amintit azi-dimineaţă. Doi măturători, masacraţi de cei dinafara zonei şi…” Întoarse capul prefăcându-se că se uită cum poarta prinde contur. „… Alţii care n-au mai vrut să lucreze. Situaţia era explozivă. Au preferat să trimită pe toată lumea în Pleintemps. Dar nu era vorba decât de a înlocui nişte debutanţi traumatizaţi de o primă misiune deosebit de dificilă cu un grup

de măturători pricepuţi. Africa 12, a fost prima ta misiune de măturător, da?”

Nu era o întrebare. Supervizorul îi studiase dosarul. Tânărul renunţă să răspundă. „Deci, rămân”, murmură el dezgustat. Privirea i se lăsă pe valiză, unde îşi aranjase efectele personale cam cu o oră înainte. Fir-ar să fie şi iar să fie… „E din cauza misiunii din Africa 12, nu? N-aveţi încredere în mine.”

„O, greşeşti. Nu comportamentul tău e de vină. Nimeni nu-ţi reproşează faptul că ai fost prins de ăia. Au fost evenimente neprevăzute. Nu-ţi reproşează nimeni, fii liniştit. Însă cei de la Pleintemps preferă să nu se mai întâmple asemenea chestii. De aceea au dat aceste noi directive. Nu te gândi la vreo persecuţie: nu eşti singurul vizat de aceste măsuri. Acum toate operaţiunile de curăţire sunt supuse aceluiaşi regim. Se pare că asemenea situaţii se înmulţesc.

Eric se încruntă. „Cum se poate? Pentru a apare noi dificultăţi ar trebui ca evoluţia să-şi fi reluat drepturile, iar aşa ceva e imposibil! Logica evolutivă e doar o amintire, TT i-a pus capăt.” Zâmbi şi luă un aer doctoral spunând: *„Le luăm pe aceleaşi şi reîncepem.”* Era cea mai idioată glumă din Pleintemps, la care nici copiii ce frecventau clasele mici nu mai râdeau, dar lui Eric i se păru bună pentru situaţia în care se aflau. Halko îl privi surprins. „Aceleaşi”, insistă Eric. „În aceeaşi perioadă temporală. Cum ar putea ceva să evolueze?”

„O butadă” îi spuse calm supervizorul. „Ştii la fel de bine că dacă o luăm aşa, mot-à-mot, ar fi un nonsens. Mai întâi zonele nu sunt repopulate cu indivizi care au constituit primul val de semănători din ciclul precedent, ci de urmaşii lor. E o diferenţă, nu? Asta implică faptul că nu există, în fond, un adevărat reînceput, ci doar o urmare. Spre exemplu, societatea care trăia în Africa 12…” (se întrerupse o clipă, conştient că făcuse o greşeală de tact vorbind tocmai de zona aceea, dar i se păru inutil să ia alt exemplu) „înainte ca echipa voastră să intervină a continuat să existe. Fusese transferată doar la început de secol, dar n-a fost o adevărată ruptură în lanţul continuităţii. În aceste condiţii cum se poate concepe să nu fi fost vreo evoluţie?”

„Fiindcă interesul celor de la Pleintemps cere ca aceste colonii temporale să rămână stabile!” izbucni Eric.

Terenul pe care trecea discuţia lor devenea alunecos. Sunt subiecte pe care e mai bine să le eviţi altfel există riscul exilării

într-o zonă temporală foarte inospitalieră. Supervizorul se abţinu să răspundă şi se adânci în contemplarea porţii.

„Bine”, zise Eric după o clipă. „Mă duc să-mi pun lucrurile la loc.”

„Aşteaptă!” Supervizorul dădu din mână, liniştindu-l. „Există elemente asupra cărora putem acţiona noi şi altele care acţionează ele asupra noastră. Pentru primele să admitem că avem dreptate: în interesul tuturor...” (Eric notă în gând că Halko se ferea foarte tare de a face vreo referinţă directă la Pleintemps şi prefera să folosească formule generale). „E necesar ca zonele să rămână neschimbate, chiar dacă generaţiile se succed. Dar între ceea ce dorim noi şi ceea ce este... Universul ne impune legile sale. Pe unele le folosim în favoarea noastră, pe altele reuşim chiar să le modificăm, adesea fără a le înţelege bine. Şi tocmai aici riscăm să ne înşelăm. Ai văzut vreodată un aisberg? Patru cincimi din masa lui se afla sub apă. Legile care guvernează universul sunt cam la fel. Într-o zi riscăm să ne dăm seama că civilizaţia noastră s-a căţărat pe o bucăţică din aceste patra cincimi a cărei existenţă nici n-o bănuiam.

„Ce legătură are asta cu faptul că sunt obligat să rămân aici?” întrebă Eric imediat.

„Recrudescenţa dificultăţilor prezentate de statisticienii, de la Pleintemps. Numărul celor dinafară zonei creşte pe măsură ce se schimbă ciclurile.”

„Cei refractari încep să aibă adepţi, asta-i.”

„Vezi!” Supervizorul îl fixă privindu-l cu o lucire amuzantă în ochi. „E tocmai contrar ideilor tale de non-evoluţie, nu? Dar de data aceasta eu sunt acela care nu mai e de acord: un ciclu durează cinci secole – prea lung pentru ca o mişcare de opoziţie la reînsămânţare să se poată menţine, chiar să se dezvolte! În plus, cei de la Pleintemps dispun de agenţi în fiecare zonă, şi sunt sigur că sarcina lor este mai ales aceea de a supraveghea începutul şi sfârşitul fiecărui ciclu. Ei bine, din câte ştiu eu, n-au semnalat niciodată existenţa unor asemenea mişcări organizate. Prin urmare rezistenţa o fac indivizi izolaţi. Nu există niciun motiv ca numărul lor să crească la fiecare ciclu.”

„Nu ştiţi nimic”, obiectă Eric. „Acesta-i genul de informaţii pe care cei de la Pleintemps nu-l divulgă.”

„Desigur, dar asta nu înseamnă că nu mai răsuflă pe ici, pe

colo câte ceva – cel puţin atât cât e nevoie pentru mărirea efectivelor de supraveghere ca să se distrugă grupările ostile reînsămânţării.”

„Da, ţine. Şi-atunci care-i explicaţia dv.?”

„Aisbergul. Noi credem că am domesticit timpul, în realitate el ne aduce încet, încet să vedem lucrurile mult mai realist, într-o viziune mai sănătoasă.

„Entropia?” sugeră Eric.

„Nu, entropia este altceva. Termenul de rezistenţă ar fi mai adecvat. Când timpul a încetat să constituie un dat imuabil al universului, când am descoperit mijlocul de a ne deplasa după cum vrem, ne-am dat seama că trecutul nu mai are importanţă pentru noi. Nu mai era ceva intangibil – sau dimpotrivă ceva atât de delicat încât cel mai mic pas greşit ar risca să modifice total mersul Istoriei. Nu e un paradox temporal, nu. Poţi, dacă vrei, să-ţi ucizi bunicul sau unul dintre strămoşi fără ca asta să-ţi influenţeze propria existenţă.”

„Ştiu. Ceapa. Dar unde…?”

„Da, ceapa”, continuă Halko fără a ţine cont de nerăbdarea manifestată de interlocutorul său. „O suprapunere infinită de straturi concentrice. Aşa este reprezentat trecutul. Primul strat, cel care se află în centru, este trecutul nemodificat. Fiecare modificare, însă, atrage după sine formarea unui alt strat care se suprapune peste cel precedent.”

„Unde se situează faimoasa d-voastră rezistenţă?” se miră Eric. „Tot ceea ce îmi spuneţi, este aproape cuvânt cu cuvânt ceea ce am învăţat la academie. Dar niciun moment n-a fost vorba de rezistenţă.”

„Nu vi s-a spus că trecutul îşi opune inerţia sa tuturor modificărilor care i se impun? Nu-i nimic de mirare: fenomenul face obiectul unor studii, pe când timpul, atât cât intră el în programele de învăţământ… Dar sunt semne care nu înşală. Uite: ştiai că inter-zonele nu erau atât de goale pe cât se spune?”

„Desigur. TT nu face decât să suprapună un trecut artificial unui trecut real. Acesta îşi păstrează drepturile. Populaţia care locuia pe teritoriile respective continuă să existe în inter-zone. Numai colonii dispar pentru a servi la reînsămânţare.”

„Bine, dar atunci de ce este nevoie de aceste măturări? Cei din afara zonelor, după părerea dv., ar fi membrii populaţiei

originare – în aceste condiţii, de ce să-i facem să dispară?”

Eric se uită la el uluit. „Cei din afara zonei? Nu, sunt nişte retractări”, murmură el.

„Exact. Oricum, în cinci secole se produc mişcări serioase de populaţie. Imposibil să decretezi că nu ştiu care individ este descendentul unor coloni şi că un altul face parte din populaţia originară din zona respectivă. În aceste condiţii, cel mai simplu ar fi să trimiţi pe toată lumea la reînsămânţare. După aceea totul este o problemă de demografie care nu pune nicio problemă cu adevărat dificilă: planificarea va ţine cont de acest aport suplimentar de cetăţeni, asta-i tot… Da, femeia pe care ai ucis-o, adineaori, era într-adevăr o refractară. În apropierea unor zone nu pot fi decât refractari iar nevoile de refrişare implică faptul de a-i elimina. Dar după măturare, inter zonele ar trebui să fie complet nelocuite. Or, cu cât te adânceşti în inter zonă, cu atât constaţi mai mult că e din ce în ce mai populată.”

„Un fel de generaţie spontanee?”

„Da. Am asistat într-o zi la fenomenul ăsta. În urma unui incident tehnic minor, poarta ne-a făcut să apărem la cincizeci de ani de capătul zonei. Era vorba de Asia 10… Măturarea, s-a făcut fără probleme, apoi a început refrişarea. Şi, deodată, printre oameni începură să circule tot felul de poveşti ciudate. Se vorbea de indivizi care ar fi scăpat de măturare, indivizi care se materializau brusc printre şenilele buldozerelor… într-o zi m-au căutat. În urma lăsată de şenila unui tractor se afla un cadavru parţial zdrobit.” Supervizorul dădu din mâini şi arătă: „Cam de mărimea aste. Vehiculul trecuse peste trup, dar capul îi rămăsese. Un cap de nou-născut.” Tăcu, apoi suspină: „Până atunci nu dădusem nicio importanţă unor asemenea poveşti. Unii oameni văd fantome oriunde şi i-au totul în derâdere. Martorul meu nu se aprindea, ceea ce însemna că prin jur nu se mai afla o altă fiinţă umană în afara mea şi a oamenilor mei. Însă acel nou-născut zdrobit de tractor era o dovadă, nu? Măturătorii au mai venit şi după aceea. Nici martorii lor nu funcţionau mai bine decât al meu şi totuşi apariţiile se înmulţeau. Fiecare dintre noi am avut ocazia să asistăm măcar la una dintre ele. În final, Pleintemps s-a hotărât să ne recheme. Şantierul a fost abandonat. A fost reluat la câteva zeci de ani mai înainte, chiar la momentul în care zona lua sfârşit. Acolo nu se petrecu nimic.”

„Şi… Aveţi vreo explicaţie?”

„Elasticitatea timpului. Adineaori vorbeam de rezistenţă, dar cred c-ar merge mai bine să spun elasticitate. Timpul se deformează sub apăsarea noastră, după care trecutul tinde să-şi reia locul dinainte de intervenţia noastră. În felul acesta se explică acele faimoase dificultăţi de care pare să se teamă cei de la Pleintemps. Tipii ăştia din afara zonei, sunt tot mai numeroşi cu fiecare ciclu… şi era un mod al timpului de a-şi recâştiga supremaţia asupra noastră? Nimic nu este mai puţin conform legilor naturale ca aceste zone-cicluri: timpul se descurcă pentru ca un număr maxim de oameni să scape.”

Eric pufni într-un râs maliţios. „Spuneţi-mi, ceea ce mi-aţi zis ţine de metafizică, nu?”

„Probabil.” Halko îşi strânse buzele, nemulţumit. „De-acord, felul în care m-am exprimat n-a fost cel mai fericit, dar aceste fenomene există şi dovedesc că ideea noastră, concepţia noastră mecanicistă despre timp este eronată.”

Urmă o clipă de tăcere, apoi tânărul se uită perplex la supervizor. „Aţi vrea să sugeraţi că această colonizare hotărâtă de Pleintemps este contrară naturii, şi prin urmare poate eşua?”

„Mă mulţumesc să constat…”

„Ciudat… întotdeauna i-am considerat pe supervizori ca un fel de comisari politici de la Pleintemps – nişte superpoliţişti, dacă vreţi. De când poliţiştii reflectează la atâtea lucruri dintr-o dată?”

Zâmbetul lui Halko se răcea. „Crezi c-am vrut să te trag de limbă?”

„N-am spus asta!” sări Eric convins. Nu, într-adevăr nu avusese nicio intenţie dintr-astea ascunse. Supervizorul îi era simpatic. Sigur. Şi apoi el, Eric, nu-i mărturisise cine ştie ce din convingerile sale, Halko fusese cel ce se înmuiase. „Sunt numai uimit să aud pe un supervizor vorbind în felul acesta, atât de liber. În fond, abia mă cunoaşteţi.”

„Just”, murmură supervizorul. Dădu din mână a lehamite. „Poţi să-i zici cum vrei. Nevoie de deschidere, spre exemplu. Ştii, refrişarea lasă o groază de timp pentru reflecţii, dar rareori ai ocazia să discuţi cu cineva… Dacă discuţia asta te-a plictisit sau deranjat te rog să mă scuzi.” Se sforţă să zâmbească. „Promit să n-o mai fac.”

„O, ştiţi, pe mine nu mă jenează”, zise Eric. Ezită. „Totuşi, ar trebui să fiţi atent; cred că celor de la Pleintemps nu le-ar place

prea mult acest gen de discuţii.” Trecu o clipă. „Aş fi putut să fiu trimis în echipa d-voastră doar pentru a vă supraveghea.” Zâmbetul supervizorului se lăţi. „E cazul?”

„Nu”, Eric îi zâmbi la rândul său. „Nu, dar poate un altul ca mine… Feriţi-vă!”

„O.K.”. Halko se ridică brusc. „Oricum, refrişorii vor sosi în curând. Pentru mine, abia atunci va începe treaba adevărată. N-am să am timpul să discut cu nimeni, nimic. Se poate chiar să nu ne mai vedem până la sfârşit. Sejur plăcut pe E 4/5… şi sper că nu se va ivi nicio dificultate până atunci.”

„Vă doresc şi eu noroc”, zise Eric care mai adăugă, cedând unei porniri subite: „Spuneţi-mi, ce-aţi zice să mă luaţi în viitoarea d-voastră echipă?”

„Îmi pare rău…” Supervizorul clătină, din cap. „Nu eu hotărăsc. Iar celor de la Pleintemps se pare că le place foarte mult să amestece cărţile… Mă rog, nu se ştie niciodată.” Se întoarse şi porni spre platforma de unde cei doi tehnicieni de la TT urmăreau formarea porţii.

Rămas singur, Eric Helitch trase valiza spre el. Va trebui să-mi scot lucrurile, gândi el distrat. Dar rămase aşezat pe marginea suprafeţei betonate. În fond, nu era nicio grabă.

*

Doi ani, se gândi Eric. Doi ani şi toată această lume a devenit o ruină.

Strada cobora într-o pantă uşoară spre suprafaţa argintată a unui fluviu ce curgea maiestuos. Sena? Posibil, dar cei de la Pleintemps ţin ca sectorul în care cineva lucrează la refrişare să rămână anonim. Altfel, ar părea să te simţi privit, iar calitatea muncii s-ar resimţi. Era, deci, Sena. Sau Dunărea. Sau Rhinul. Sau Padul. Ce importanţă mai are? Un fluviu pierdut într-un pliu uitat al timpului, atâta tot.

De-a lungul străzii, clădiri cenuşii. Patru etaje, ferestre cu geamurile sparte, faţade de pe care văruiala dispăruse demult, lăsând să se vadă betonul. La fiecare două, trei sute de metri, clădiri asemănătoare, cu parterul ocupat de un magazin cu vitrinele crăpate.

Acum că nu-l mai preocupa grija măturatului, Eric putea să-şi permită să examineze cele ce-l înconjurau. Turism. Da, chiar ăsta era cuvântul folosit de Halko. Ei şi! Genul acela de turism care îţi dă gânduri sinucigaşe. Nu era pentru el. Atât doar că

trebuia să-şi omoare timpul într-un fel, timpul pe care-l mai avea de petrecut aici până ce tipii de la Pleintemps îi vor aproba repatrierea.

Un şobolan ţâşni chiţcăind de pe uşa imobilului şi-i trecu printre picioare. Eric înjură şi duse mâna la şold. Plecase, însă, neînarmat: după ce termini cu măturatul, ce-ar mai fi de temut într-o lume moartă?

Doi ani. Iar în ruinele care încă mai indică prezenţa omului, nu se mai află decât şobolani şi mizerie. Suficient ca să-ţi dispară mândria de a aparţine genului uman.

Nu, îşi zise el imediat, şobolanii şi mizeria s-au instalat aici odată cu colonii, iar acum nu se mai face nimic pentru a înfrâna proliferarea lor. Asta-i tot. Ca şi clădirile astea. Au început să se degradeze nu când au plecat colonii, ci înainte. Crăpăturile erau astupate, se vopsea pe ici, pe colo, iar zidurile care ameninţau să se prăbuşească erau proptite. Nimic nu se repara în mod serios, şi nici nu se construia: la ce bun dacă se ştia că zilele coloniei erau numărate şi le vor părăsi în curând pentru a merge în oraşele strălucind de frumuseţe, gata construite de echipele specializate, într-o epocă anterioară, cam la cinci secole distanţă.

În fond, n-am avut noroc. Nu-s făcut pentru măturat. Nici chiar pentru refrişare. Ceea ce mi-ar fi trebuit ar fi fost construcţiile. Să găseşti o lume virgină la ieşirea de pe poartă să o defrişezi, să o remodelezi pentru ca o colonie să poată trăi în ea…

În fundul memoriei mele, undeva, mai răsună cuvânt de apostrofare al femeii. „Groparule!” Femeia nu se înşela. Eric ştia că pute a mort.

Refrişarea, înseamnă moarte, gândi el înciudat.

Nu, rectifică imediat, nu refrişarea, ci numai măturatul. Refrişarea e altceva. A face să dispară aceste urme hidoase de civilizaţie, înseamnă să îndeplineşti o operă de curăţire publică. Lucrurile sunt puse în starea în care ar trebui să se afle. Oarecum, în fine, aproape. Fiindcă unele răniri ale ecosistemului nu vor putea regenera niciodată. Dimpotrivă. Când faci o tăietură în planetă plaga se lărgeşte încontinuu. Atmosfera începe să fie poluată de motoare încă dintr-o epocă în care omul nu descoperise nici măcar roata. Rezerva de materii prime este furată, iar oceanele sunt sterilizate. După care se trece la

refrişare – adică lumea se gândeşte ca dărâmând nişte ruine şi replantând câţiva copaci să dea o şansă naturii. Numai că sărmana natură a încasat o lovitură zdravănă. Ce înseamnă un mileniu de pauză? Mult prea puţin pentru ca rănile să se vindece în profunzime… Iar peste zece secole totul reîncepe de la capăt cu o nouă zonă de colonizare. Şi tot cu aceleaşi metode. Cinci secole de exploatare sistematică urmate la rândul lor de o refrişare şi de zece secole de refacere. Şi tot aşa, pe întreaga durată a colonizării făcute de Pleintemps. N-au fost nebuni cei care au fixat limitele acestei durate. În amonte, epoca unde s-a încheiat acumularea de rezerve de materii prime. În aval, epoca în care planeta îşi încheie agonia.

Pe când se odihnea într-o clinică aparţinând de Pleintemps după afacerea Africa 12, Eric făcuse cunoştinţă cu un alt măturător. Venea din AmeNord 14. Africa 12, pentru Eric Helitch, semăna cu un cuptor. O atmosferă cenuşie apăsată de o duhoare care îi dădea accese de greaţă, un praf nesfârşit… Refrişarea, în aceste condiţii nu ameliora mare lucru: nici peste cinci secole duhoarea nu se va fi terminat.

AmeNord 14. Acolo, după câte înţelese el, era tot timpul un cuptor, în plus mai era şi acoperit. Nu era chip să ieşi la aer fără rezerve de oxigen. Dacă măturătorul se afla acolo, faptul se datora tocmai unei defecţiuni de la filtrul respirator.

„De ce să refrişezi în asemenea condiţii?” se întrebase uimit Eric.

Celălalt ridicase din umeri. „Toată chestia asta nu serveşte decât la un singur lucru: responsabilii cu colonizarea au conştiinţa împăcată. Acolo, la Pleintemps, ăia probabil îşi imaginează că aceşti coloni vor veni din cea de-a cincisprezecea zonă în nişte paradisuri de verdeaţă…”

„A cinsprezecea zonă!”

„Da. Acolo la ei, se estimează că lumea, aşa cum am văzut-o eu mai poate suporta încă cinci secole de colonizare. O, zona asta nu priveşte echipele de refrişare, de aceea se vorbeşte atât de puţin despre ea. La ce-ar folosi să refrişezi o lume moartă pentru totdeauna. E ca şi cum ai face plantări pe Lună! Aceeaşi chestie şi pentru măturători. E mai economic să-i laşi pe ăia din afara zonei să crape singuri.”

Eric fu cuprins de un frison. Amintirea acestei conversaţii… În general reuşea să o ascundă undeva în străfundul memoriei. De

ce nu reuşea astăzi?

Supervizorul şi starea lui sufletească. Ei greşeau. De la sosirea grupului de plantatori, tânărul nu-l mai văzuse pe Halko, dar cuvintele sale îi declanşaseră o serie de rezonanţe uimitoare.

Imaginea unui bulb de ceapă prinse contur în mintea sa. Pe măsură ce straturile concentrice se formau, se şi ofileau. În câteva clipe căpătau o culoare vineţie şi se desprindeau în timp ce altele le luau locul şi se ofileau şi ele…

În depărtare se auzeau zgomotele maşinilor de plantat. La intervale regulate, răspundea o bubuitură ca un tunet, răspândind printre casele părăsite ecouri lugubre. Încă un imobil fusese dărâmat, împins de buldozere.

La ce foloseşte? se întreba Eric.

*

„Ah…” mormăi măturătorul. Ridică privirea şi-l privi pe Halko drept în ochi. „Aşa ne-am întâlnit acum câteva zile. Dar dacă ne-am fi înşelat asupra epocii? Tehnicienii de la TT au încurcat-o. Dacă e pe undeva, poarta asta, dacă există, s-a deschis cu cincizeci de ani prea târziu.”

„Nu de data asta.” O cută de uimire contrariată se formase între sprâncenele supervizorului. Eric avu impresia că-l ruga să tacă. Din cauza omului care asista la discuţie? Helitch nu cunoştea pe niciunul, dar hainele îi permiteau să-i identifice. Tipul în verde era un plantator. Un maistru, probabil. Vestoanele cenuşii ale celorlalţi doi îi desemnau drept agenţi de la TT. TT… sau de la Pleintemps?

„S-a verificat totul”, continuă supervizorul. „Poarta funcţionează perfect. Ceea ce se petrece… Da, se pare că unul din aparatele noastre, martore, a comis o eroare dând semnal de măturare completă. Asta-i. Dezolat, bătrâne. Va trebui să porneşti din nou la vânătoare.”

„Sabotaj?”, întrebă Eric, gânditor. „E curios, nu? Ce ziceţi? Eu, în locul unuia din afara zonei… N-au decât două soluţii: fie ignoră soarta ce le-o rezervăm, şi în cazul acesta vin convinşi că-i vom primi cu braţele deschise, fie ştiu ce-i aşteaptă şi atunci singurul lucru care-i interesează este să încerce să se facă uitaţi. Dar să rişte şi să saboteze materialul…”

„La fel am zis şi eu. Dar nu duce la nimic.” Halko dădu din umeri semn că nu pricepe. „De altfel, cine dintre noi ar avea

vreun interes să distrugă materialul?”

„Nu un act premeditat, ci mai degrabă consecinţa unei crize depresive. Toate ruinele astea… Poţi s-o iei razna.”

Supervizorul clătina din cap. „Ei nu văd plantatorii, ci numai ruinele. Cât e ziua de lungă. Dar m-am gândit la o asemenea posibilitate. Am numit paznici care să vegheze noaptea. Am cerut să mi se aducă la cunoştinţă orice absenţă din tabără cât timp nu se lucrează. N-am primit niciuna: cine ar dori să-şi petreacă noaptea în ruine? Cu toate astea sabotajele s-au produs.”

„Sentinelele n-au raportat nimic?”

„Nimic. Dar era vorba de o manevră de descurajare. Maşinile sunt răspândite pe sute de km pătraţi. Cine le-ar putea păzi cu adevărat… Or, ar fi nevoie de toată echipa. Dar eu nu pot cere oamenilor să muncească toată ziua, iar noaptea să facă de pază… A, dar uitam: un tip zice că ar fi văzut ceva. O siluetă omenească care a dispărut în umbra imobilelor imediat ce a apărut sentinela. Nu-i nimic clar; ştim doar că e vorba de un om – iar acesta nu poate fi decât unul din afara zonei.”

Eric tăcu câteva clipe. „De ce natură sunt sabotajele?”, zise într-un sfârşit.

„La început nimic serios. Simple acte de vandalism: fire rupte, smulse, geamuri sparte. Noaptea trecută însă au fost puse în mişcare două buldozere şi-au fost duse în fluviu.”

„Şi…” Eric zâmbi. „Dumneavoastră contaţi pe mine ca să puneţi mâna pe el?”

Supervizorul se uită la el fără să înţeleagă. „Tu eşti măturătorul, nu?”

„De-acord”, admise tânărul. „Numai că situaţia e puţin altfel. Cum voi proceda ca să-l urmăresc pe acest tip din afara zonei? Amintiţi-vă, aparatele arată că zona este nelocuită. Fără ajutorul lor vânătoarea riscă să se prelungească la infinit.”

„Exact. Vom opri plantarea cât va fi necesar. Toţi oamenii vor păzi maşinile. De data asta tipul nu se va mai putea strecura. Vei fi prevenit imediat ce apare, după care va trebui să acţionezi.”

Da, eu sunt ucigaşul, gândi Eric.

*

„Eşti sigur că-i acolo? Aş fi zis că…” Privea înspre scuarul mizerabil dintre ruine. Iată ceea ce numim noi natură: câţiva metri pătraţi de verdeaţă anemică. În timp ce, fără o colonizare,

o pădure deasă ar acoperi totul…

Halko suspină. „Nu ţi-am spus totul. Cel ce se ascunde aici e un copil. Un adult şi-ar fi căutat un apartament mai bun. Copilul însă se joacă. De-a Robinson Crusoe, de-a Tarzan. Priveşte!”

La marginea scuarului, de un bătrân platan se sprijinea o scară făcută din două scânduri. Deasupra se afla un prepeleac prins între crengile copacului.

„Vezi? Toţi copiii visează să-şi facă astfel de adăposturi. El a avut şansa să fie abandonat într-o lume unde totul este posibil, îşi trăieşte visul vieţii sale… Toate maşinăriile astea stricate nu pot fi socotite sabotaje. Pun pariu că nici n-a ştiut că face vreun rău. Se juca fără vreun gând ascuns.”

„Vă rog să tăceţi” spuse stropşit Eric. „Ce doriţi? Să-mi îngreunaţi şi mai mult situaţia?”

Un copil. Nu, problema nu trebuie privită astfel. Un tip din afara zonei, asta-i. Bărbaţi, femei, copii toţi sunt nişte tipi din afara zonei. Nu trebuie discutat altfel. O asemenea fiinţă trebuie eliminată şi gata.

„Îmi pare rău Helitch, eu nu…” Supervizorul nu-şi termină fraza. Puse mâna pe umărul lui Eric prieteneşte. „Vrei să stau prin apropiere?”

Ca să verifici dacă-mi fac bine treaba de măturător? gândi Eric. „Cum doriţi”, declară el.

*

Imposibil să-l doboare până nu-l face să iasă din cuib, sau să aştepte să coboare singur. Asta, însemna să piardă ore întregi, iar Eric nu voia să mai aştepte.

Înaintă fără nicio măsură de precauţie pe o peluză invadată de păpădii. Ici, colo nişte tufişuri care, după cum crescuseră arătau cât se poate de clar că apăruseră după plecarea locuitorilor din cartier.

„Ei, tu de colo!” strigă el. „Nu cobori?”

Stătea cu picioarele puţin desfăcute, cu mâinile pe lângă trup, dar cu arma pregătită în mâna dreaptă. Fir-ar să fie: înjură tânărul mai mult pentru sine. Măturatul ăsta presupune şi o asemenea, comedie?

Crengile copacului se mişcară. Imperceptibil, dar se mişcară. Simţindu-se observat, Eric stărui să zâmbească. „Cobori? Nu-ţi fac niciun rău, vreau să-ţi arăt numai ceva.”

Orice cuvânt, orice îi trecea prin minte era bun, numai să

coboare din copac, jigodia asta de copil, ăsta care împiedica plantatorii să-şi facă treaba. Iar el trebuia să-l dea gata, el, măturătorul.

„Ce-vrei-să-mi-arăţi?“ Un glas în schimbare; cu inflexiuni ciudate, sacadat. Frica, l-a cuprins frica, gândi Eric. „Pistolul cu… Pfii! Şi-apoi-Madonna-a-murit.”

Madonna? Aaa, femeia de-acum câteva zile. A, da. Cele două fiinţe care nu făceau parte din zona sectorului. Trebuie să se fi cunoscut. Probabil că a asistat la curăţire. Nicio şansă.

Ridică braţul ca să-l liniştească.

„Uite”, zise. „Pun pistolul jos. Acum poţi coborî.” Lăsă pistolul la picioare. Când va coborî, va fi cu spatele şi nu va vedea nimic. Suficient ca să-l ridic, să-l prind în mână şi să apăs pe trăgaci. Cât durează? Nici măcar o secundă. Asta va fi tot.

„Bine”, răsună vocea. „Cobor.”

Se auzi un zgomot de scânduri, apoi apăru un picior în pătratul din podeaua platformei. Un picior de copil încălţat în nişte ghete cu talpă groasă. Ghete ortopedice?

Apoi văzu nişte mâini subţiri şi amărâte. Copilul purta un tricou tivit cu alb iar pe deasupra ceva grenat. Lărgimea îmbrăcămintei nu era suficientă ca să mascheze diformitatea trupului., în fine apăru şi capul. Mult mai mare decât talia corpului. Gâtul îl suporta cu greu.

O, Doamne, gemu Eric, uluit de aspectul unei asemenea fiinţe. Un anormal, nu numai că era un copil, mai era şi anormal. Tocmai mie să mi se întâmple…

Îşi uitase arma lăsată în iarbă lângă piciorul drept şi nu mai ştiu de ce se afla acolo, când piticul se întoarse către el. Dar era prea târziu: în faţa acestor ochi bulbucaţi care-l fixau plini de încredere, gurii prea mari care încerca să-i zâmbească ştia că nu va mai găsi puterea să tragă.

*

La zece metri unul de altul cele două forţe se cântăreau. De o parte un om singur, fără armă, dar care reprezenta Pleintemps în această parte obscură a tramei temporale. De cealaltă, un om – înarmat – şi un copil mongoloid.

„Nu încerca să mă opreşti”, zise Eric.

Supervizorul ridică mâinile, probabil ca să-i arate că nu putea în niciun fel să se opună plecării măturătorului şi a protejatului său…

„Faci o prostie”, zise.

O prostie? Eric era sigur că va urma un dezastru. Eufemismul îl făcu să zâmbească.

„Sunt conştient de asta. Dar mai ştiu şi că nu pot face altfel. Vreau să mă pot uita în oglindă fără să am chef să-mi trag palme.”

„Dacă o ştergi, n-ai să mai ai niciodată ocazia să te uiţi într-o oglindă.”

„Cine ştie?” Eric dădu să râdă, dar nu reuşi decât să scoată un fel de scheunat răguşit. „Sunt un măturător şi cunosc metodele celor ce vor fi trimişi pe urmele mele. Am destule şanse să scap cu bine.”

„Toate variantele îţi sunt potrivnice.” Se făcu a număra pe degete.

„Unu. Nu eşti un adevărat măturător, fiindcă n-ai fi acţionat în felul acesta. Asta ţi se trage din captivitatea suportată în Africa 12, dar părerea mea este că te-au orientat greşit încă de la început. Nu acesta era drumul tău. Măturătorii cei mai buni sunt ucigaşii, cei care acţionează ca nişte maşini. Tu, tu încerci să înţelegi… Doi: vezi ce povară îţi iei pe umeri? Un copil – şi nu unul oarecare! Cu el ai să înaintezi cu paşi de furnică. Şi apoi va trebui să repeţi de cinci, şase ori ceva ca să te poată înţelege – şi încă folosind cele cincizeci, o sută de cuvinte pe care le cunoaşte! în sfârşit, trei: nu-mi dau seama cum, de aparatele detectoare nu i-au semnalat prezenţa. Probabil se leagă de Starea, sa mentală aparte, dar cu tine va fi altceva! Măturătorii n-au decât să-şi pună aparatele în funcţie ca să te găbjească…

„Nu-i nimic”, zise Eric cu glas moale. „Merită totuşi să încerc.”

„Bine.” Halko zâmbi dintr-o dată cu multă căldură. „Atunci… Pot să-ţi propun altceva. Aici n-ai nicio şansă. Dar există o infinitate de locuri unde nu vei fi găsit niciodată. E destul să te foloseşti de poartă.”

„Da, ca să ajung la Pleintemps?”

Supervizorul ridică din umeri. „De ce tocmai Pleintemps? Reglajul porţii îmi este cunoscut, doar ştii. Te pot expedia unde vrei şi în orice epocă doreşti.”

Eric rămase tăcut. Propunerea lui Halko îl depăşea. Să evadeze? Ar avea şanse să scape cu viaţă?

„Nu te aşteaptă nimeni la Pleintemps, nu?” insistă

supervizorul. „Vreau să spun dacă ai vreo legătură sentimentală, ceva...?”

Oona, se gândi Eric. Târfele aparţin măturătorilor. Mă îndoiesc că-şi mai aduce aminte de mine.

„Nu”, răspunse el.

*

Două siluete se apropiau de suprafaţa betonată peste care luna presăra o lumină cenuşie. Se opriră acolo unde se termina iarba. Aşteptară. Câteva minute mai târziu o altă siluetă traversă aerodromul, venind către ei. Eric scoase arma, dar îl recunoscu pe Halko. Celălalt se aşeză pe iarbă lângă ei.

„Gata”, anunţă el. „Totul e pregătit. Europa între 10 şi 11. De acord? Am expediat fluxul porţii chiar azi după amiază. Acum tensiunea este suficientă.”

„Nu eraţi obligat să o faceţi. Aţi fi putut să ne expediaţi fără nicio pregătire.”

„N-ai dreptate!” Supervizorul scutură tare din cap. „Numai obiectele neînsufleţite pot fi expediate aşa. Nu ştiai? Niciun organism viu n-ar putea rezista unui asemenea tratament – toată structura i s-ar dezorganiza prin transferare instantanee. Nu, a fost nevoie să trimit mai întâi stâlpii ca să delimitez perimetrul porţii. Ciudat că nu ştii asemenea lucruri...”

„Ştiam. Dar aţi fi putut neglija detaliul acesta. Un bun mijloc de a vă debarasa de noi, nu? În plus aţi mai fi economisit şi o echipă de măturători.”

„Chiar crezi?” îl întrebă Halko blând.

„Nu”, răspunse Eric. „Oricum, n-am de ales.” Se ridică, întinse copilului mâna. „Vii? O să călătorim.”

Copilul îl privi ţintă, cu ochii lui mari:,. Călăt-orim? Ce es-te ata?”

*

Un bărbat şi un copil şchiopătând înaintară între stâlpii porţii ţinându-se de mână. Apoi dispărură. Poarta era din nou goală.

„Noroc”, spuse: încet Halko. În minte îi apăru imaginea unei alte porţi, departe, pe un alt strat al bulbului de ceapă. Două siluete, ca nişte umbre, începeau să prindă contur.

Cu coada ochiului văzu ceva mişcându-se lângă el. Un om se repezea spre el tăind-o peste aerodromul vechi. Mina lui Halko se repezi spre consola cu taste, împingând nişte cursoare.

Tipul, un tehnician de la TT, se opri gâfâind lângă el.

„S-a făcut?”
Supervizorul dădu din cap.
„Dar ce făceai cu reglajele?” insistă celălalt. „Ordinul era să-i expediezi în aval de E/15…” O clipă ezită. „Ştii ce cred eu? Cred că n-ai respectat ordinul. Le-ai dat voie să scape. Aşa-i?”
Cu regret, Halko ridică ochii spre el. „Ai dovezi?”
„Nu, dar… De ce te-ai atins de reglaje?”
„Ştii ceva”, zise supervizorul, „dacă te îndoieşti, ce-ar fi să mergi să verifici tu singur în aval de E/15 ca să vezi dacă au ajuns într-adevăr?”
Învins, tehnicianul de la TT nu mai zise nimic. Halko privi din nou spre poartă. Să aveţi noroc, gândi el.

OMUL DE LÂNGĂ ZID

Cât despre ziduri… Vedeam multe în vis. Cenuşii, înalte, atât de înalte încât păreau că se unesc acolo unde privirea nu mai putea distinge decât o pânză alburie. Atunci mă răsuceam în patul meu, ascultam răsuflarea regulată a vecinilor, întrebându-mă dacă nu cumva visau şi ei la fel. Nu deschideam însă niciodată ochii. Pentru ce? Penumbra nocturnă nu m-ar fi împiedicat să văd Peretele. Atât de cenuşiu şi atât de înalt. Preferam să mă zbat ca să cred că nu era vorba decât de un vis.
Tipul avea o tăietură drept în frunte. O tăietură clară, alburie – ai fi crezut că era o orbită goală de cristalin sau un sex de femeie. Viziune tulburătoare, dar fugară: aproape instantaneu un val de sânge începu să care un fel de puroi, acoperind rana şi ochii privind miraţi.
Ceea ce m-a surprins a fost liniştea care domina în acele clipe. În realitate ştiu foarte bine că era mult zgomot în jurul nostru, însă nu ne mai atingea. Tăcerea era în noi. Ca şi ceilalţi, îmi ţineam răsuflarea, dar nu mă cuprinsese frica, ci doar instinctul Jocului: ca şi ceilalţi mă întrebam în ce parte urma să cadă.
„Continuăm”, zise Bufflo printre dinţi, „Zece”.
„Merg”, am răspuns eu la fel. N-avem nevoie de multe vorbe ca să ne înţelegem.
Chiar în clipa aceea, ca şi cum ar fi aşteptat ca jocurile să fie făcute ca să se poată hotărî, soflikul începu să se legene uşor. Mâna dreaptă i se deschise iar cascheta căzu pe jos. Apoi i se

înmuiară picioarele şi căzu pe spate, la fel de încet, fără zgomot.

„Fir-ar…” bombăni Devi.

Bufflo oftă, apoi scoase din buzunar un jeton din plastic. L-am luat fără a-l pierde din ochi pe soflik. Ceea ce nu m-a împiedicat să-i încerc muchia cu degetul mare. Crestăturile îmi dovedeau că era într-adevăr un jeton de zece. Cu tipi ca Bufflo niciodată nu eşti destul de prudent. Ăştia trişează cum respiră.

Ghemuit lângă soflik, Devi îi băgă mâna în sân. Făcu o mutră…

„Mort”, zise. Nimeni nu mişcă; noi ştiam deja, nu era nevoie să-i mai ia cineva pulsul ca să se convingă. O aşchie de silex bine ascuţită dacă mai este aruncată şi de Zeblon nu prea iartă.

Mai era şi ceremonia aia când ne adunam la trei, patru metri de Perete şi stăteam acolo nemişcaţi minute în şir. Despre un asemenea ritual nu se vorbea niciodată. Nici înainte, nici după. De aceea nu puteam decât să-mi imaginez rugăciunea pe care o înălţau cu toţii către divinităţile ce se ascundeau acolo sus, dincolo de ceaţa alburie. Dar cred că nu mă înşel dacă spun că, la fel ca mine, şi ei murmurau doar două cuvinte: DESCHIDE-TE.

Dar Peretele rămânea nemişcat, imuabil şi la fel de solid, înalt, atât de înalt.

„’Tu-i…”… repetă Devi, ghemuit în noroiul ce se colora în roşu. În picioare, aşezaţi în cerc în jurul lui, stăteam nemişcaţi şi tăcuţi. Majoritatea dintre noi tocmai începeau să înţeleagă că trupul care zăcea la picioarele noastre era un soflik. Cât priveşte pe ceilalţi, cei care ca Devi îşi dăduseră seama de situaţie mai repede, presupun că se rugau ca marele Cemotron să facă să dispară trupul sau să-l reînvie ca soflik.

Devi se ridică. Pe faţă i se citea un zâmbet răutăcios. Întinse un deget acuzator spre Zeblon. „De ce?… Ce te-a apucat? De ce l-ai ucis?”

„Ucis?” Zeblon, cu capul lăsat pe-o parte, schiţă un zâmbet neterminat. „Ucis, eu?” Probabil că încă nu-şi dădea seama, încă nu făcea legătura dintre bucăţica de silex cu care se jucase cu câteva minute mai devreme şi gestul instinctiv de apărare făcut la apariţia soflikului, acum un corp însângerat întins la picioarele noastre. Lăsă ochii în jos, jenat de privirile care se îndreptaseră spre el. „Ucis?” Hârâi ceva din gât: acces de râs ori suspin, n-aş putea spune. Poate că ambele.

Scena părea că se lungeşte la nesfârşit. Nimeni nu părea dispus să-i explice lui Zeblon pentru ce îl făceam responsabil de situaţia ivită. Annifanni îi puse capăt. Se apropie de el şi-i dădu o pereche de palme. Lunganul nu se clinti; continuă să zâmbească fără să ridice capul. Pe obraji îi apărură dungile degetelor. Annifanni, nu-i genul de femeie zdravănă, dar Cemotron o dăruise cu minte. Când am cunoscut-o, mi-amintesc că am rămas uimit de inelele de pe degete. Erau mari şi păreau grele. Cred că erau confecţionate chiar de ea din bucăţi de fier. Şi m-au convins de utilitatea lor.

Annifanni e frumoasă. Mă rog, vreau să spun: aşa o vedeam eu din locul unde mă aflam. Nu se putea să nu-i remarc frumuseţea. Are un profil extraordinar. Pe bune. Însă numai dintr-o parte, cea dreaptă. Ce i s-o întâmplat, probabil că nici ea nu ştie. Vreo chestie din naştere. Ca şi cum pielea, în partea stângă, dură, zbârcită, vineţie, plină de creţuri acolo unde oasele feţei îi ieşeau în afară n-ar fi putut ţine în învelişul ei capul. Buzele, mereu jâmbate, îi scoteau în evidenţă gingiile. Ochiul stâng, holbat, te privea ciudat. Pleoapele răsucite. Hidoşenie şi frumuseţe unite într-un tot. Asta era Annifanni.

„Ascultaţi-mă, vă rog”, am zis intrând în cerc. „Nu-i momentul să ne lamentăm şi nici să căutăm cine este răspunzător şi de ce. De altfel dacă idiotul ăsta de soflik ar fi purtat casca, n-ar fi simţit nimic… Şi-apoi, ce dracu’ căuta acolo, ei? Ăsta-i teritoriul nostru, iar ei ştiu foarte bine că n-au ce căuta pe-aici!”

Devi se uită la mine perplex. „Nu l-ai recunoscut? Nu-i un soflik oarecare. E Rollan.”

Nu, nu-l recunoscusem. Poate fiindcă mă întorsesem în clipa când Zeblon arunca silexul, iar când m-am întors n-am mai văzut decât un cadavru însângerat, un anonim, ceva ce devenise o abstracţie.

În orice caz, dacă soflikul care se răcea încet, încet în noroi era Rollan, se schimbau multe. Fiindcă Rollan făcea oarecum parte din bandă, nu era un soflik ca oricare altul. Cred că se împrietenise cu Devi – ştiu că poate părea bizar, chiar o absurditate, dar asta era. De altfel, dacă mă gândesc bine, mă întreb dacă nu cumva fiecare bandă îşi avea soflikul ei personal. Venea câteodată în vizită şi ne povestea chestii de Afară. Ne aşezam în jurul lui şi el ne vorbea despre Lumea de Dincolo de Perete, despre viaţa grozavă pe care o vom duce când vom fi

strigaţi la Apel.

„Rollan” bolborosi Zeblon. „Rollan ucis?”. Zâmbetul îi dispăruse; începea să înţeleagă. Dintre noi toţi cu siguranţă că el va fi cel mai afectat de dispariţia soflikului. Când vorbea Rollan, faţa lui Zeblon se lumina de un zâmbet visător. Era în al nouălea cer.

„Păsări… iarbă… soare…” Vraja cuvintelor îi mergea la inimă chiar dacă nu prea le pricepea sensul. Cred că-i mai aud încă glasul monoton şi felul curios în care repeta cuvintele, despărţindu-le în silabe ca şi cum respira. Pă-sări, Soa-re… „Poate că-i Rollan”, am repetat eu, „dar, oricum, tot un soflik rămâne. Mai bine ne-am grăbi să-i ascundem cadavrul, fiindcă…”

Ciudată toată chestia asta: cu cât mi-era foarte clar că trebuia să-i ascundem cadavrul, cu atât îmi era mai greu să precizez din ce motive trebuia să acţionăm astfel. Poate din cauza noutăţii faptului. Moartea unui soflik nu se întâmplă în fiecare zi. Şi ca să fiu drept, nici nu cred că s-a mai întâmplat vreodată, înaintea gestului nefericit al lui Zeblon. S-ar fi ştiut.

Cât priveşte Peretele, există lucruri ce pot fi constatate în mod obiectiv şi ceea ce se poate deduce din aspectul său. Elementele obiective: culoarea, înălţimea. Asta în măsura în care te poţi încrede în ceea ce vezi, în ceea ce observi. Dar nimeni, după câte ştiu eu cel puţin, nu verificase dacă era atât de tare, atât de rece pe cât se zicea. Nimeni nu putuse să se apropie într-atât încât să-l atingă. Cu excepţia soflikilor, desigur.

Tare, nu ştiu, dar rece, asta-i sigur! E suficient să-i vezi pe fanfaronii care încercau să-l atingă. Cum mai tremurau.

Noi ne dădusem întâlnire la distribuitoare. Nimic mai simplu ca să treci nevăzut. Mulţimea este locul ideal. Cu coada ochiului pândeam sosirea tipilor din bandă. Devi şi Zeblon, care fuseseră desemnaţi să ascundă cadavrul în sac, sosiră primii, îşi îndepliniseră misiunea. Ceilalţi veneau unul câte unul, indiferenţi amestecându-se printre tipii care se foiau pe lângă maşini. Hainele lui Rollan se aflau acum prin toate colţurile din Silo. Trebuia să fi fost cineva deosebit de isteţ ca să poată pune mâna pe asasini… numai dacă nu bănuieşte, ceea ce nu era prea evident.

Hotărâsem să-mi ofer chiar un pahar ca să serbez reuşita operaţiei şi, în timp ce introduceam un jeton în fanta aparatului

distribuitor şi apăsam pe clapa *afro aphro* – nu mă întrebaţi ce este, dar vă asigur că te trânteşte în mai puţin de două clipe – ceva făcea *cling!* în capul meu.

Apelul, mi-am zis. M-am aruncat pe burtă după cum cere ritualul. Toată lumea la pământ. Culcaţi, toţi. Niciun zgomot, numai cel al distribuitoarelor, dar astea nu-s decât nişte maşini. N-au drept la Apel.

CEMOTRON!

În scăfârlia mea vui un glas. Sau mai degrabă nu: sute şi mii de glasuri cântând la unison. Am strâns din dinţi: momentul Apelului nu-i niciodată foarte agreabil. Mă rog, dacă ar fi numai apelul, mai treacă meargă, dar ceea ce-i mai rău sunt paraziţii, adică tot ceea ce gândesc cei ce sunt în jur, care se infiltrează în gândurile tale şi nu poţi face nimic să-i împiedici.

Şi-ncepe să curgă în valuri imense, negre. Întâi un val de cuvinte neclare, de sentimente tulburi. V-aş ruga să observaţi şi să reţineţi că această comparaţie a mea cu marea nu-i extraordinară, şi nu valorează mare lucru. Tot ceea ce ştiu despre mare, o ştiu de la Rollan. Şi cum, după părerea mea, el povestea tot felul de chestii…

Doamnă, astăzi la Apel trebuie să fiu eu, fă să fiu eu. Să plec, să plec de-aici. Din împuţitul ăsta de Silo ATENŢIE. Să văd soarele cerul norii marea iarba ATENŢIE LA APEL Nu gândi fir-ar să fie fii cu spiritul liber uneori Apelul să fie pentru mine Câte perioade mai trebuie să petrec în mizeria asta de Silo Aşteptaţi vi se spune toţi spun aşa ascultaţi Apelul într-o zi ţi se va adresa ţie nu altuia şi vei ieşi din Silo aşteptaţi, îţi spun cu toţii. Cemotron ăsta soflikii aşteptaţi şi veţi vedea Afară florile copacii Gata cu dormitoarele comune şi distribuitoarele Afară se doarme pe iarbă după ce soarele trece dincolo de orizont Da' ce-i orizontul Nu-nţeleg nimic din povestea asta cu orizontul, o porcărie, Orizontul trebuie să fie probabil, nu, probabil ca, un zid Cenuşiu şi înalt Tare şi rece Ceva ca Peretele ia te uită Da aşa-i ca Peretele dar fii atent e doar un zid iar soarele o bilă mare de foc zic ei nu se poate să te uiţi la el, îţi arde ochii te chiorăşte CLING! Tu crezi că m-ar jena să mă uit la el SE CERE nu se poate ca Apelul să dureze prea Mult pentru mine şi să putrezesc în cloaca asta de Silo Cemotron ăsta m-a uitat AJUSTORI A1- A2 Nu-nţeleg nimic din Apelul ăsta niciodată nu-nţeleg nimic cum aş putea răspunde dacă nu-nţeleg nicio boabă

Numerele Matricole 529/36/ al-B /45/26- 623/12/A2-B1/39/506631 /34A1-B/67/14 Mai întâi Apelul este un rahat nu-i decât în capul meu Afară nu-i nimic Nu există Afară Tot ce ne povestesc Cemotron şi soflikii, sunt basme ca să ne-adoarmă După ce rahatul ăsta de Apel se va termina am s-o ţin una şi bună tipa aia, de colo Păcat că n-are un braţ sar pe ea îi dau jos pantalonii şi i-o fac scurt că numai c-o mână n-are să poată să se apere Are să ţipe dar cu-aşa cur a văzut ea destule şi dacă eu STRUNGARI T3 - T4 Mama ei de tuse într-o zi am să-mi scuip plămânii Durere ascuţită în piept ACCEPTAŢI TOŢI ÎNMATRICULAŢII CU CONDIŢIA SA AIBĂ CALIFICAREA T3 - T4.

„M-au chemat…”

M-am întors; era Zeblon, zâmbind idiot ca de obicei.

„Ce-ai păţit, bătrâne?” l-am întrebat.

„Chemat, eu.” Izbucni în râs, bătându-se în piept cu pumnii. „Strungar T3. Eu! Chemat!”

Chestia asta m-a dat peste cap. Degeaba ştiu că toţi cei închişi în Silo au şanse egale de-a fi desemnaţi într-o zi la Apel, Zeblon era ultimul la care m-aş fi gândit. Cum dracu’ un individ ca ăsta putea să aibă un Dar, o Specialitate?

„Mă bucur pentru tine”, i-am zis dându-i un ghiont. Era adevărat: eram mulţumit că tocmai el fusese acela ales ca să descopere minunile de Afară. De când visa…

L-am însoţit cu toţii până la Plecare. Era un loc gol şi aproape uscat, păzit încontinuu de sofliki. Numai el avu permisiunea de a intra într-un fel de cabină; când ieşi ne făcu un semn cu mâna, dar gardienii l-au împins în direcţia opusă, spre un grup de oameni adunaţi în jurul unei platforme pe marginea căreia scria MILIȚIA SOCIALĂ – DELTA INC.

Ritualul Plecării îl ştiu pe de rost. Mai însoţisem şi pe alţi chemaţi. De când mucegăiam în Silo! Ne-am aşezat pe jos aşteptând ca soflikii să-i urce pe chemaţi pe platformă şi să pornească în direcţia Peretelui. Înainte de a se mişca un soflik a dat ordin ca toţi să se ţină de mâini prinzându-se şi el de şirul uman.

Zeblon s-a întors din nou. Spre noi. Văzându-l cum îşi mişcă buzele, unii dintre noi am crezut că ne spunea Ia revedere şi i-am răspuns cu strigăte şi tot felul de semne. Dar ne înşelam. Zeblon ne uitase deja, aşa cum uitase Silo şi timpul pe care l-a

petrecut aici. Pă-sări, Pă-sări. Asta zicea el.

Şi-apoi, dintr-o dată se petrecu fenomenul arhicunoscut. Îl aşteptam. În momentul în care platforma se ridica pe perna de aer, Peretele, chiar în faţa ei începu să lucească. Apăru o gaură ce se mărea pe măsură ce vehicolul se apropia, făcându-se exact cât trebuie ca să poată trece. Spectatorii se repeziră, ca şi mine, să vadă ce-i dincolo. Zadarnic, ştiam, dar speranţa… în locul unde Peretele se vaporizase, nu era nimic, doar gaura aceea mai întunecată, o gaură adâncă prin care platforma păru că se afundă, ca în gura unui animal gigantic.

Mult timp după ce Peretele se închisese (cenuşiu, rece, dur, atât de dur) am stat cu privirile aţintite spre locul pe unde platforma se evaporase. Dar noi nu priveam Peretele. Dincolo de suprafaţa lui vedeam ceea ce vedea acum Zeblon, ceea ce încercam să ne imaginăm după cum ne povestea Rollan.

Pătratul nu-i genul de exerciţii obositoare pentru intelect. Se desenează un pătrat mare pe pământ, apoi se împarte în căsuţe egale, apoi scoţi patru jetoane şi încerci să le aliniezi însă încercând să-l împiedici pe adversar să o poată face cu ale sale. Jetoanele sunt puse în colţurile căsuţelor. Explicat în felul acesta pare simplu, dar vă sfătuiesc să încercaţi şi-o să vedeţi. Sunt patru sau cinci tactici posibile. Eu mă servesc întotdeauna de aceeaşi şi câştig toate partidele. Bineînţeles împotriva noilor-veniţi. Niciodată n-am încercat să joc împotriva unui veteran, dar presupun că partida s-ar prelungi până noaptea sau până când unul, sătul sau din neatenţie face o greşeală. Veteranii însă dispreţuiesc Pătratul. Cât despre mine, nu că mi-ar face plăcere dar pot câştiga uşor câteva jetoane. Novicii, în general, nu ştiu să joace decât aşa ceva.

Deci, tocmai jucam Pătratul când cineva mă bătu pe umăr. Era Annifanni.

„Vino”, îmi şopti la ureche. Dar cum eu nu ridicam capul (la Pătrat este absolut necesar să stai cu ochii aţintiţi şi să fii atent la orice mişcare. Orice neatenţie te poate costa partida): „Vino, când îţi zic! Soflikii i-au înhăţat pe Bufflo şi Devi!”

„Ai câştigat”, i-am zis noului venit căruia nu-i venea să creadă. „Abandonez”. Tipul se grăbi să grebleze jetoanele până nu-mi schimbam părerea. Aşa-i regula: dacă pleci din timpul partidei, se consideră că ai pierdut.

„Idiotul ăla de Bufflo”, îmi zise ea în timp ce ne făceam drum

prin grupurile de jucători. „Ştii ce-a făcut dobitocul? Şi-a zis că bluzonul lui Rollan i-ar fi mai de folos lui decât să-l arunce şi l-a îmbrăcat pe dedesubt… Cretinul! Ei, cum să crezi că poate trece neobservat, un bluzon de soflik! L-o fi văzut cineva şi a ciripit ceva soflikilor…”

Eu avusesem ca sarcină să arunc cismele. Şi, Cemotron mi-e martor, n-am făcut-o cu inimă deschisă…

„Ce facem? Crezi că soflikii vor veni să ne caute?”

Ghemuită lângă mine, Annifanni începuse să scotocească în sacul de plastic în care orice tip din gaşcă adună toate resturile pe care fie le găsesc, fie le fură din prin Silo. „O clipă, dacă vin? Da, cred c-or să vină! Crezi că Bufflo o să-şi ţină gura!… Scoase o exclamaţie, se ridică şi-mi arătă un obiect destul de mare, hemioferic. „Ştii ce-i asta?”

Era casca lui Rollan. Am început, să ţip. Era culmea. Cu chestia asta nu mai încăpea nicio îndoială că soflikii ne vor înhăţa, or să ne pună în circă asasinatul şi… dar ea începu să râdă.

„Stai uşor, nu te agita. Eu am ascuns casca aici. Dacă i-am ajutat ieri pe ăia să-l dezbrace pe Rollan n-am făcut-o pentru că mi-ar fi plăcut să umblu cu mâinile prin sânge. Dar cum nimănui nu-i trecuse prin minte să recupereze cheia de la Rollan…”

„Cheia… O, Dumnezeule mare!”

„Abia acum îţi trece şi ţie prin minte, aşa-i? Şi totuşi o ştiam cu toţii. Soflikii poartă asupra lor cheia ca să poată trece oricând prin Perete…”

Desigur. Tulburaţi de incidentul care ne schimbase existenţa, n-am observat că ni se oferea posibilitatea să scăpăm fără să mai aşteptăm întâmplarea, pe calea Apelului.

„Cheia… e în cască?”

Am întins mâna ca să o iau dar ea se feri şi m-a mângâiat cum n-a făcut-o niciodată; cu voluptate, cu dorinţa. „Nu-i în cască, este casca”, mi-a răspuns ea. „Un fel de maşinărie care amplifică ordinele date de creier. Când o ai pe cap, e suficient să doreşti să treci prin Perete şi acesta se deschide în faţa ta…” Nu m-am gândit că m-aş putea mira de cunoştinţele ei în domeniul unor astfel de aparate. De altfel, n-aş fi avut timp. Ea se apropie şi-mi puse casca pe cap. M-am uitat la Perete. Era lângă noi. „Dispari!” i-am ordonat în gând. Pentru o clipă a sclipit pe suprafaţa lui un punct unde îmi concentrasem privirea.

„Merge!” am exclamat. „Ai văzut? Merge!”

Annifanni mi-a aruncat o privire, apoi se întoarse din nou spre perete. „Bineînţeles că merge!” mi-a şoptit ea. Excitat, am luat-o de după umeri şi am scuturat-o cât puteam de tare. „Merge, Annifanni! Gata, am terminat cu soflikii, cu rahatul ăsta de Silo! O să mergem Afară, să vedem iarba, păsările…”

Brusc, se desprinse din îmbrăţişarea mea, şi m-a privit intens. „Te crezi în stare să…?”

Ce întrebare! Cu casca mă simţeam în stare să distrug orice Perete, nu numai câţiva metri pătraţi de care aveam nevoie ca să evadăm…

„Ei, hai“. Mi-a întins mâna. Atunci mi-am dat seama că nu avem decât o cască pentru amândoi, dar mi-a venit în minte lanţul uman format de cei „chemaţi”, şi părăseau Silo. I-am luat mâna strângând-o cu putere. „Mă simt în stare să ne eliberăm amândoi”, i-am zis.

Cinci metri. Annifanni mergea alături, la o jumătate de pas. Am înaintat spre Perete, cu privirea aţintită, dură, ca un arc, cu întreaga energie concentrată într-un singur gând: dispariţia zidului cenuşiu.

Trei metri.

În acea clipă mi-am auzit numele. Cineva striga din spate. „Nu te întoarce” mi-a şoptit Annifanni. „Mergi”.

Prea târziu. Cu coada, ochiului l-am zărit pe Bufflo alergând spre noi. M-am oprit. „Bufflo liber? Păi…”

„O capcană a, lor!“ strigă Annifanni. „Mergi!”

Doi metri. Şi senzaţia familiară de frig pe care n-o avusesem niciodată. Cum ar fi putut fi. Casca era pe cap. Se putea?

Un metru. Deja nu mai era nici urmă de Perete, ci doar o gaură întunecată, ca un tunel în noapte…

În ultima clipă, m-am întors. Cu faţa ascunsă în mână, Annifanni se împiedică de mine. Am strâns-o uşor, încercând zadarnic să-i alin tremuratul. Se zguduia din tot trupul. „De ce te temi?” i-am zis încet. „Am cheia. Nimic nu ne poate opri.”

În spatele ei l-am zărit pe Bufflo cam la trei-patru metri, Tremura şi el. Dar la el asta nu mă mira. N-avea cască.

Apoi am mai făcut un pas. Doar unul. Şi fără nicio rezistenţă m-am trezit Afară.

Afară: o întindere cenuşie, monotonă, dezolantă atât de întinsă încât nu-i vedeam marginile. Nici urmă de iarbă. Nicio

pasăre. Soarele... da, probabil; doar o plapumă de nori grei şi întunecaţi îl împiedicau să încălzească acea lume moartă.

Descumpănit, am dat drumul mâinii lui Annifanni. Şi chiar în clipa aceea ea începu să urle.

O! Dar ea nu urlă întotdeauna. Totuşi. A fost chiar lucidă. Uneori. Dar, ca să fiu sincer, aş fi preferat să urle...

Povestea cu arestarea lui Bufflo şi Devi, fusese inventată de ea. Înţelesese că fără să mă ştiu ameninţat de sofliki, n-aş fi acceptat niciodată să înfrunt zidul. Chiar cu casca lui Rollan.

Chiar şi casca asta: o glumă bună. După cum singură îmi spusese ea căutase cheia prin buzunarele lui Rollan, fără să găsească nimic. Dar ceea ce nu-mi spusese era că nici casca nu conţinea nimic. Mi-am dat seama singur: nu era decât o cochilie goală. Niciun fel de aparat care să amplifice undele cerebrale, ca să folosesc termenii ei. Când a verificat toate astea şi-a dat seama că a înţeles: totul stătea în mintea soflikilor. Dacă Peretele nu le opunea nicio rezistenţă se datora faptului că erau convinşi că sunt mai puternici decât el. Desigur că ea încercase singură, dar în străfundul ei ştia că nu va reuşi: iar Peretele a respins-o. Atunci a schimbat tactica: îi trebuia cineva care să nu ştie ce a descoperit ea şi care să fie convins de eficacitatea unui ajutor exterior. Acest cineva eram eu; ajutorul exterior era aparatajul iluzoriu din cască. Şi totul a mers după cum prevăzuse – cu excepţia ei.

Căci nu soflikii sunt convinşi de puterile lor asupra Peretelui ci noi suntem convinşi de existenţa acestuia, ceea ce e o diferenţă. N-ai nevoie de nicio cheie atunci când n-ai nimic de deschis... Dar când o barieră mentală există. În adâncul sufletului, nostru, atunci pe lume nu există nicio cheie care să se potrivească la broască. Annifanni ştia ceva despre asemenea lucruri. Peretele ridicat în mintea ei a sfărâmat-o cum n-ar fi făcut-o niciun zid de beton sau stâncă. Eu, cu credinţa în nişte aparate care nu existau, mi l-am învins pe-al meu. O dată. Dar nu se va mai întâmpla.

Acum ştiu că sunt singur pentru a-l înfrunta – dar ştiu că sunt prea slab ca să-l înving. După ce am rătăcit ore întregi pe această câmpie imensă şi prăpădită, după ce am căutat zadarnic marea, florile, iarba, m-am întors la Annifanni, stând cu privirea aţintită undeva aiurea, descumpănită, la margine de Silo. Din Afară Silo seamănă cu o construcţie enormă, de formă cilindrică.

Oarbă. Cu casca pe cap, târând-o pe Annifanni în urma mea, m-am îndreptat spre Perete. La câţiva metri de el m-am prăbuşit, plângând şi tremurând de frig…

De-atunci mă-nvârt fără încetare în jurul Silo-ului, urlând să vină cineva să mă ia, să nu mă lase. Dar nu vine nimeni; nimeni nu va veni. Niciodată. Singura mea speranţă este să dau peste un convoi ieşit la Apel. Mă voi urca pe platformă, am să mă strecor printre ei. Şi apoi, cu ei, mă voi duce spre…

Spre ce? Care este punctul final al acestor convoaie? Rollan ne minţea. Acum o ştiu prea bine. Convoaiele duc spre alte Silo-uri implantate în această lume moartă. „Chemaţii” sunt conduşi la ele după nişte ordine fără niciun sens date de cei care dirijează totul şi care au ridicat aceste Ziduri în noi pentru a ne înăbuşi orice posibilitate de revoltă.

În aşteptarea acestei salvări iluzorii – sau a celei, mai sigure pe care mi-o va aduce moartea, mă-nvârt în jurul acestui Silo, urlând de frică în faţa unei lumi căreia nu-i disting marginile, rugându-i să-mi redea siguranţa ce ţi-o dă un Zid înalt, foarte înalt…

La fiecare trecere o revăd pe Annifanni. Nu mai strigă. În picioare, nemişcată, cu braţele împreunate, începe să semene încet, încet cu cenuşiul zidului şi răceala pietrei. În lupta dintre Zid şi ea, cel care a câştigat a fost el. Definitiv. Ochii îi sunt la fel. Bulbucaţi. Fiecare colţ al gurii a luat locul care trebuia. Stă cu gura strânsă. Faţa i-a devenit, în sfârşit, normală.